

REPUBLIKA SLOVENIJA
Služba Vlade Republike Slovenije za
lokalno samoupravo in regionalno politiko

Kotnikova 28, 1000 Ljubljana
Tel.: (01) 478-37-50 Fax: (01) 478-37-60

Številka: EVA 2005-1536-0009

Datum: 30. maj 2005

**GENERALNI SEKRETARIAT
VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE**
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja – EVA 2005-1536-0009 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 4/93, 23/96, 47/97, 119/00), je Vlada RS na ... seji, dne ..., sprejela naslednje sklepe:

1. Vlada RS je sprejela predlog zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in ga pošlje v obravnavo v Državni zbor RS.

2. Predlagatelj: dr. Ivan Žagar, minister

3. Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva: mag. Igor Strmšnik, namestnik direktorja v Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora RS: dr. Ivan Žagar, minister; Franci Rokavec, državni sekretar (redni postopek v Državne zboru).

5. Izjava o medresorskem usklajevanju / navedba neusklajenosti:

6. Izjava, da je gradivo obravnaval pristojni svet vlade:

7. Predlog skrajšanja poslovnih rokov za obravnavo:

8. Predlog postopka po katerem naj vlada gradivo obravnava:

9. **Kratek povzetek gradiva:**

S predlogom zakona se nadomešča veljavni Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 60/99 in 56/03). Ključni cilj predloga zakona je dvig konkurenčnosti, zaposlenosti in izboljšanje človeškega kapitala v slovenskih regijah ter ustrezna institucionalna organiziranost tako, da bo ustvarjena razvojna mreža organizacij na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, ki bo s kombiniranjem državnih, zasebnih in civilno družbenih organizacijskih struktur sposobna: (i) celovito, dolgoročno in strateško mobilizirati in usmerjati razvojne potenciale v regiji in (ii) povezati razvoj regij z nacionalnimi in mednarodnimi razvojnimi programi in projekti.

10. Izjava, da gradivo ni povezano s pravnim redom EU: Gradivo je povezano s pravnim redom EU.

11. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih držav članic EU: Prikaz je dan v gradivu

Dr. Ivan Žagar
Minister

Sklep Vlade RS prejmejo:

- ◆ Ministrstvo za finance,
- ◆ Ministrstvo za gospodarstvo,
- ◆ Ministrstvo za notranje zadeve,
- ◆ Služba Vlade RS za zakonodajo,
- ◆ Služba Vlade RS za evropske zadeve,
- ◆ Ministrstvo za okolje in prostor,
- ◆ Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- ◆ Ministrstvo za promet,
- ◆ Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo,
- ◆ Ministrstvo za šolstvo in šport
- ◆ Ministrstvo za kulturo,
- ◆ Ministrstvo za zunanje zadeve,
- ◆ Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,
- ◆ Ministrstvo za zdravje,
- ◆ Urad za makroekonomske analize in razvoj,
- ◆ Statistični urad Republike Slovenije,
- ◆ Urad Vlade RS za narodnosti,
- ◆ Javna agencija Republike Slovenije za regionalni razvoj,
- ◆ Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja,
- ◆ Pospeševalni center za malo gospodarstvo,
- ◆ Služba Vlade RS lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Priloga:

- Predlog zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja
- Ocena finančnih posledic vladnega gradiva
- Izjava o skladnosti

PRILOGA - OCENA FINANČNIH POSLEDIC VLADNEGA GRADIVA

I. Ime predloga zakona, predpisa ali drugega vladnega gradiva:				
Predlog zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja				
II. Predlog zakona, podzakonskega predpisa ali drugo vladno gradivo, ki ima večje finančne posledice za državni proračun (večje od 10 milijonov SIT)				
	Tekoče leto (t)	t+1	t+2	t+3
Predvideni prihodki državnega proračuna				
Predvideni odhodki državnega proračuna				
II.A Pravice porabe za izvedbo vladnega gradiva so zagotovljene na naslednjih proračunskih postavkah (PP) s predvidenimi zneski:				
Šifra PP	Ime proračunske postavke	Ime proračunskega uporabnika	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
II.B Predlog za zagotovitev manjkajočih pravic porabe s prerazporeditvijo iz naslednjih PP:				
Šifra PP	Ime proračunske postavke	Ime proračunskega uporabnika	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
II.C Predlog za nadomestitev zmanjšanih prihodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1	
SKUPAJ:				
III. Drugo vladno gradivo, ki nima večjih finančnih posledic za državni proračun (manjše od 10 milijonov SIT)				
Ocena finančnih posledic oz. izjava, da gradivo nima finančnih posledic	Gradivo ima nevtralne neposredne finančne posledice za državni proračun. Pričakovani so pozitivni posredni učinki, ki se bodo predvidoma odrazili v večji učinkovitosti porabe javnih sredstev. Pričakuje se tudi notranja prerazporeditev med postavkami državnega proračuna, kot posledica določanja regionalno specifičnih ciljev resornih politik. Na osnovi analize regionalnih razvojnih programov in prakse ob pripravi Enotnega programskega dokumenta 2004-2006 pričakujemo povečan obseg vlaganj v poslovne cone, spodbujanje podjetništva, turizem, razvoj podeželja in človeške vire.			
IV. Predlog zakona				
Ocena finančnih posledic za druga javna finančna sredstva	Podobno kot pri sredstvih državnega proračuna lahko ocenimo, da ne bo prišlo do povečanja porabe ampak predvsem do pritiskov na notranje vsebinsko prestrukturiranje porabe občinskih proračunov in finančnega načrta Javnega sklada RS za regionalni razvoj.			

PREDLOG ZAKONA O SPODBUJANJU SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA

I. UVOD

Predlog zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) nadomešča zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, Uradni list RS, št. 60/99 in 56/03 (v nadaljnjem besedilu: veljavni zakon).

Veljavni zakon v 9. členu določa, da Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) letno poroča Državnemu zboru Republike Slovenije o uresničevanju veljavnega zakona in Strategije regionalnega razvoja Slovenije. S tem sta konkretizirani načeli spremljanja in vrednotenja regionalne politike in zagotovljena njena odzivnost na dogajanja v regionalnem razvoju. Vlada je v prvič pripravila Poročilo o izvajanju regionalne politike za leto 2001, ki je bilo junija 2002 obravnavano v Odboru za gospodarstvo Državnega zbora Republike Slovenije. Drugo poročilo, za leto 2003 (Poročevalec DZ, št. 78/2003), je bilo pripravljeno tudi na osnovi rezultatov raziskovalnega projekta "Reforma reforme regionalne politike" v okviru ciljnega raziskovalnega programa Ministrstva za šolstvo, znanost in šport »Konkurenčnost Slovenije 2001-2006«. V projektu sta sodelovala Inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani z zunanjimi sodelavci in Znanstveni inštitut za regionalni razvoj Univerze v Mariboru. Tudi tretje poročilo, za leto 2004 (Poročevalec DZ, št. 112/2004), je bilo obravnavano v delovnih telesih Parlamenta.

Citirana poročila so dala oceno dosežkov in slabosti v regionalnem razvoju ter regionalni politiki in omogočila celovit vpogled v stanje na tem področju. Med drugim ugotavljajo, da je za učinkovitejše odpravljanje regionalnih razvojnih razlik potrebno dopolniti sistemske podlage.

Na tej osnovi je že Služba Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj pripravila predlog novega zakona, ki ga je Vlada RS sprejela na 61. redni seji in ga konec februarja 2004 poslala v Državni zbor RS. Predlog zakona je v Parlamentu doživel obravnavo le v okviru Državnega sveta, ki je sicer priporočil obravnavo in sprejem predloga zakona, vendar pa zakon v Državnem zboru ni doživel politične podpore in ni bil uvrščen na dnevni red.

Nov zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja naj bi nadomestil veljavni zakon. Število predlaganih dopolnitev členov veljavnega zakona in število novih členov je tolikšno, da ni bilo mogoče ostati pri prvotno predvidenih spremembah in dopolnitvah veljavnega zakona. Predlog zakona sledi strukturi poglavij veljavnega zakona in ga v vsebinskem smislu dopolnjuje in nadgrajuje. Dodano je poglavje o postopku za izvajanje projektnega financiranja.

II. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

1. Prikaz in ocena stanja

Stanje v regionalnem razvoju

Slovenija je v letu 2004 postala polnopravna članica Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU). Na gospodarskem področju vstop v EU ni povzročil prevelikih pretresov. Makroekonomski kazalci za leto 2004 kažejo ugodno sliko. Gospodarska rast je bila najvišja v zadnjih petih letih (4,6%) in okrepil se je izvoz blaga in storitev (realno za 12,6%). Domače povpraševanje je spodbujala višja rast zasebne potrošnje (3,5%) in živahna rast investicij v osnovna sredstva (6,8%). V letu 2004 je opaziti tudi pozitivne trende tudi v rasti zaposlenosti (0,1%). Stopnja registrirane brezposelnosti se je znižala na 10,3%, stopnja anketne brezposelnosti pa na 6,3%. Povprečno število registrirano brezposelnih v letu 2004 je znašalo 92.826 oseb, inflacija pa 3,2%.

Ugoden položaj Slovenije je razviden tudi iz mednarodnih primerjav. Slovenija je v letu 2004 zabeležila 2,2 odstotne točke višjo rast BDP od držav EU-25 in dosegla 78,2% povprečne gospodarske razvitosti EU-25. Med novimi pristopnicami ima višji BDP na prebivalca v pariteti kupne moči le Ciper.

Ugodna makroekonomska gibanja v preteklih letih pa so se različno odražala v slovenskih regijah. Kazalci spremljanja regionalnega razvoja so opredeljeni s Strategijo regionalnega razvoja Slovenije in jih obravnavamo v nadaljevanju.

Skladnost regionalnega razvoja največkrat merimo z BDP po kupni moči na prebivalca. Zadnji podatki o regionalnem BDP so dosegljivi za leto 2002. Primerjava med leti 2000 do 2002 pokaže, da je BDP na prebivalca (v PKM) absolutno zrasel v vseh slovenskih statističnih regijah. Najbolj se je povečal v Osrednjeslovenski, najmanj pa v Zasavski statistični regiji. Osrednjeslovenska statistična regija je v letu 2002 za 7 indeksnih točk presegla povprečje BDP na prebivalca (v PPS) razširjene EU, medtem ko Pomurje dosega le 52% razvitosti EU-25. Zaskrbljujoč je podatek, da se je v obravnavanem obdobju povečalo zaostajanje Zasavske statistične regije, tako za povprečjem Slovenije za 4 indeksne točke kot tudi za poprečjem EU-25 za 3 indeksne točke.

Razmerje med najbolj razvito Osrednjeslovensko in najmanj razvito Pomursko regijo se je med letoma 1995 in 2002 nekoliko povečalo z 1:1,8 na 1:2,0, kljub temu pa Slovenija še sodi med države z nizkimi notranjimi regionalnimi neskladji.

Koeficient variacije, ki ga uporabljamo pri merjenju medregionalnih razlik za leto 2002 znaša 24,9% in se je v primerjavi z letom 2001 povečal za 1,6%. V kolikor iz analize izključimo Osrednjeslovensko statistično regijo se koeficient variacije močno zmanjša in znaša za leto 2002 16%.

Tabela: BDP na prebivalca (v paritetah kupne moči) po regijah, 2000-2002

Statistična regija	BDP na prebivalca v (PPS)			Indeks obsega (EU-25=100)		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Osrednjeslovenska	20.248	21.519	22.611	103	105	107
Obalno-kraška	15.173	15.888	16.477	77	78	78
Gorenjska	12.660	13.516	13.996	64	66	66
Goriška	14.213	15.106	15.411	72	74	73
Savinjska	13.075	13.539	14.198	66	66	67
Jugovzhodna Slovenija	13.242	14.040	14.367	67	69	68
Pomurska	10.196	10.766	11.004	52	53	52
Notranjsko-kraška	11.478	11.958	12.451	58	58	59
Podravska	11.952	12.649	13.370	61	62	63
Koroška	11.828	12.469	12.747	60	61	60
Spodnjeposavska	12.223	13.058	13.378	62	64	63
Zasavska	11.483	11.490	11.598	58	56	55
SLOVENIJA	14.471	15.295	15.942	73	75	75

Vir podatkov: SURS, Eurostat, preračuni UMAR

Zastavljen cilj regionalnega razvoja je tudi **izboljšanje relativnega položaja slovenskih regij, v primerjavi z obmejnimi regijami v Avstriji in Italiji**, merjenega v BDP (v PKM). Analiza obdobja 1995-2002 pokaže, da se je relativni položaj Slovenije v primerjavi s povprečjem EU-25 izboljšal za 7 indeksnih točk, položaj obeh obravnavanih sosednjih držav pa poslabšal za 6 indeksnih točk. Osrednjeslovenska statistična regija (za 13 indeksnih točk) ter Goriška statistična regija (za 6 indeksnih točk) sta izboljšali svoj položaj v primerjavi z obmejnimi regijami Italije, Obalno-kraška statistična regija pa pri rasti v primerjavi s povprečjem EU-25 zaostaja le za Trstom. Slovenske statistične regije po BDP na prebivalca tudi uspešno dohitevajo avstrijske obmejne regije. Podravska, Koroška, Spodnjeposavska, Gorenjska, Goriška, Jugovzhodna Slovenija ter Osrednjeslovenska statistična regija so izboljšale svoj položaj bolj kot obravnavane avstrijske statistične regije.

V letu 2004 se je nadaljeval ugoden trend zmanjševanja **registrirane brezposelnosti** v vseh slovenskih regijah razen Goriške, kjer se je stopnja registrirane brezposelnosti povečala za 0,4%, pri čemer pa Goriška ostaja regija z najnižjo stopnjo brezposelnosti. Najbolj se je brezposelnost znižala v Spodnjeposavski statistični regiji (-1,9%). Razmerje med regijo z najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti (Goriško statistično regijo) ter regijo z najvišjo stopnjo registrirane brezposelnosti (Pomursko statistično regijo) znaša 1:2,4. Na področju brezposelnosti se je v letu 2004 v vseh regijah povečal delež iskalcev prve zaposlitve med brezposelnimi, visok pa je tudi delež dolgotrajno brezposelnih, ki v vseh regijah presega 45%.

Visoka stopnja brezposelnosti je povezana s pomanjkanjem števila delovnih mest v regiji. Edina slovenska regija, ki že od leta 2001 izkazuje presežek delovnih mest nad aktivnim prebivalstvom je Osrednjeslovenska statična regija. Ta tendenca se je nadaljevala tudi v letu 2004 in potrjuje ugotovitve o koncentraciji gospodarske aktivnosti v centru države ter narekuje aktivno regionalno politiko. Nezmožnost zaposlitve v regiji prebivanja, posledično vpliva tudi na **selitveno gibanje prebivalstva** in poseljenost ozemlja Slovenije. Strategija regionalnega razvoja Slovenije kot cilj določa ohranjanje minimalne poseljenosti celotnega ozemlja Slovenije. Selitveni prirast na 1000 prebivalcev naj bi v nobeni statistični regiji ne bi

bil večji od -0,5. Mejna vrednost je bila najbolj presežena v Zasavski (-1,9) in Koroški statistični regiji (-1,0). Presežena pa je bila še v Goriški, Savinjski ter Gorenjski statistični regiji.

Doseganje ciljev Strategiji regionalnega razvoja Slovenije

Tabela v nadaljevanju prikazuje uresničevanje ciljev opredeljenih v Strategiji regionalnega razvoja Slovenije. Dokument je bil sprejet leta 2001. Kvantificirani cilji so bili zastavljeni za obdobje 2001-2006. Izhodiščne vrednosti se nanašajo na leto 2000.

CILJI STRATEGIJE	DOSEGANJE CILJEV STRATEGIJE
Zaustaviti povečevanje razlik v gospodarski razvitosti in pri življenjskih možnostih med regijami, s poudarkom na celostnem razvoju mest, ki so nosilci regionalnega razvoja v povezavi s podeželjem. Kvantifikacija cilja: najmanj ohranitev razlike v kupni moči BDP na prebivalca na ravni SKTE-3 na zatečenem razmerju med najbolj in najmanj razvito regijo.	Podatki o BDP na prebivalca po kupni moči so dosegljivi do leta 2002. V letih 2000 in 2001 znaša razmerje med najbolj razvito Osrednjeslovensko in najmanj razvito Notranjsko-kraško regijo 1,95:1. V letu 2002 se je razmerje med razvitostjo Osrednjeslovenske in Pomurske statistične regije povečalo na 2,05:1. V prvem letu strategije je bil cilj dosežen, v drugem pa ne.
Trajnostni razvoj vseh slovenskih regij in preprečevanje nastajanja novih območij z večjimi razvojnimi problemi. Kvantifikacija cilja: dvig absolutne ravni kupne moči BDP na prebivalca in zmanjšanje registrirane stopnje brezposelnosti v vseh statističnih regijah na ravni SKTE-3.	V letih 2000 do 2002 se je BDP na prebivalca po kupni moči absolutno povečal v vseh statističnih regijah. Registrirana stopnja brezposelnost se je v obdobju 2000 do 2004 zmanjšala v vseh statističnih regijah, razen na Goriškem, ki pa izkazuje najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti v Sloveniji (6,9%). Cilj strategije se uresničuje.
Ohranjanje minimalne poseljenosti na celotnem ozemlju Republike Slovenije. Kvantifikacija cilja: neto medregijski selitveni saldo v nobeni slovenski statistični regiji na ravni SKTE-3 ne bo večji od -0,5 prebivalca na 1000 prebivalcev.	Po zadnjih razpoložljivih podatkih za leto 2003 je bil medregijski selitveni saldo najbolj presežen v Zasavski (-1,9) in Koroški statistični regiji (-1,0). Mejna vrednost pa je bila presežena še v Goriški, Savinjski ter Gorenjski statistični regiji. Cilj strategije se ne uresničuje.
Izboljševanje relativnega položaja slovenskih regij, merjeno v BDP po kupni moči na prebivalca, v primerjavi z obmejnimi regijami v Avstriji in Italiji. Kvantifikacija cilja: hitrejši razvoj Osrednjeslovenske, Goriške in Obalno-kraške regije od italijanskih obmejnih regij; dohitevanje avstrijskih manj razvitih regij s strani ostalih slovenskih statističnih regij.	V obdobju 1995-2002 pokaže, sta Osrednjeslovenska in Goriška statistična regija izboljšali relativni položaj v primerjavi z obmejnimi italijanskimi regijami. Obalno-kraška pa je zaostala le za Trstom. Ostale slovenske regije, razen Zasavske, so izboljšale relativni položaj v primerjavi z avstrijskimi manj razvitimi regijami. Notranjsko-kraška statistična regija beleži enako izboljšanje kot Gradiščanska, edina avstrijska manj razvita regija, ki v obravnavanem obdobju beleži zmanjševanje zaostanka za povprečjem EU-25. Cilj strategije se uresničuje.
Zmanjšati razlike v zdravju med regijami kot posledico slabših razvojnih možnosti (slabše gospodarske in družbene razvitosti) in slabše dostopnosti do zdravstvene službe. Kvantifikacija cilja: zmanjševanje razlik v pričakovanem trajanju življenja in splošni ter specifični umrljivosti; zmanjševanje razlik v deležu dejavnikov tveganja.	Podatki o pričakovani življenjski dobi po regijah so dosegljivi le za obdobje 1995-1999. Novejši podatki bodo predvidoma objavljeni septembra 2005. Doseganja cilja strategije še ni mogoče preveriti.

Prikazano govori v prid zaključku, da je slovenska regionalna politika sicer na dobri poti, z nekaterimi pozitivnimi merljivimi rezultati, da pa še obstajajo velike možnosti in potreba za bistveno izboljšanje njenih rezultatov. Naloga je težka, tako v Sloveniji kot tudi drugje v EU kajti delovanje tržnih sil in učinki globalizacije delujejo na skladnost regionalnega razvoja v obratni smeri. Pritisk na najmanj razvite regije se je z vstopom Slovenije v EU povečal. Sistemske spremembe bi lahko pripomogle k boljšim rezultatom regionalne politike.

Izvajanje zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja

V letih 2000 in 2001 so bili sprejeti vsi podzakonski akti, ki jih predvideva veljavni zakon. Opravljeno je bilo tudi osnovno prilagajanje področne zakonodaje pravnemu redu EU in v tem okviru izvedena prilagoditev Zakonu o nadzoru državnih pomoči.

Z veljavnim zakonom predpisana načela je regionalna politika v preteklih letih uveljavila in tudi zabeležila nekatere uspehe. Posamezna načela so različno uveljavljena. Nekatera potrebujejo nadgradnjo. Z veljavnim zakonom predpisan strateški in programski okvir regionalnega razvoja na državni ravni je vzpostavljen. Priprava regionalnih razvojnih programov (v nadaljnjem besedilu: RRP) je zaključena. Vladni svet za strukturno politiko jih je obravnaval in ocenil kot sprejemljivo osnovo za dodeljevanje državnih spodbud z vidika državnih razvojnih prioritet in usmeritev posameznih ministrstev. Razprava na svetu in sistematična analiza teh dokumentov pa je opozorila na slabosti, ki jih bo potrebno v nadaljevanju odpraviti. Dokumenti so metodološko neenotno pripravljene, v njih se prepletajo regionalne in lokalne razvojne vsebine, praviloma vsebujejo preširok nabor regionalnih prioritet in praviloma je njihov finančni okvir nerealen. Po drugi strani pa gre pri RRP za kvalitetne analize razvojne problematike na ravni regij. Priprava RRP je prispevala k aktiviranju notranjih razvojnih potencialov v regijah, ki bi sicer ostali neizkoriščeni. Programski odbori regij so bili sestavljeni iz številnih in raznolikih dejavnikov na lokalni, regionalni in državni ravni, ki lahko odločilno pripomorejo k uresničitvi zastavljenih programov. Izvedene so bile mnoge delavnice v katerih so udeleženci razpravljali o prednostih in slabostih ter o nevarnostih in priložnostih s katerimi se srečujejo posamezne regije. Tudi nekateri razvojni načrti ministrstev so se prav ob obravnavi RRP uspešno soočili. Še posebej pomembno pa je soočenje prostorskih in družbenih vidikov razvoja do katerega prihaja na dovolj konkretni regionalni ravni.

Z dopolnitvijo zakonodaje bo potrebno doreči vlogo in vsebino območnih razvojnih programov. V prihodnje je tu potrebne več aktivnosti, še posebej v povezavi s pripravo celovitih projektov na ožjih, funkcionalno-interesno zaokroženih območjih znotraj regij in v povezavi z razvojem naravovarstvenih območij (nacionalni, krajinski in regijski parki), ki na skoraj tretjini teritorija države omejujejo razvojno samostojnost regij. Le v tem okviru bo mogoče reševati tudi vprašanje razvojnega aktiviranja kulturne dediščine.

Analiza institucij regionalnega razvoja na ravni regij je ugotovila sistemske pomanjkljivosti. Regionalne razvojne agencije so sicer bile vzpostavljene, vendar pa so v veliki večini regij kadrovsko šibko zasedene, z večinoma neurejenimi sistemskimi viri financiranja in dejansko nezmožne opravljati vse predpisane naloge. V njih je velik razvojni potencial, ki pa ga je treba povezati. Regionalne razvojne agencije so takorekoč edine institucije na regionalni ravni. Programski odbori, ki so jih oblikovale, nimajo zakonskega pokritja. Okrepiti je potrebno njihovo vlogo ter regionalne razvojne agencije podrediti njihovim odločitvam in ne obratno.

Okrepiti je potrebno vlogo občin v regionalnem razvoju in vzpostaviti ustrezna razmerja med regionalnimi institucijami. Regionalna razvojna agencija ne more biti mesto odločanja o regionalnih projektih. Lahko je le mesto povezovanja in priprave projektov. Za odločanje je potrebno vzpostaviti politično telo na ravni regije, sestavljeno iz županov. Za povezovanje interesov in uresničevanje načela partnerstva je potrebno nadgraditi sedanje programske odbore. Dosedanja regionalna politika ni uspela v zadostni meri pritegniti gospodarstva v pripravo in realizacijo regionalnih razvojnih programov. Obstajajo sistemske ovire za uresničevanje javno zasebnega partnerstva, ki jih je potrebno odpraviti.

Ponovni izračun občin s posebnimi razvojnimi problemi, ki jim veljavni zakon namenja posebne spodbude, kaže, da je ugotavljanje razvitosti na ravni občin s strokovnega vidika vprašljivo. Veliko število različnih vrst ciljnih območij regionalne politike (t.i. regije A in B, ki najbolj zaostajajo v razvoju, občine s posebnimi razvojnimi problemi, območja narodnosti, obmejna območja) ustvarja nepreglednost in otežuje ciljno naravnost regionalne politike. Celoten sistem regionalnih spodbud je potrebno poenostaviti.

Izvajanje državnega proračuna na področju regionalnega razvoja

Sedanja zakonodaja s področja regionalnega razvoja določa, da naj bi se za politiko spodbujanja skladnega regionalnega razvoja v državnih proračunih zagotavljalo najmanj 1 odstotek BDP. Ta določba je nejasna in je bila v preteklosti zelo različno interpretirana. Podatki iz poročila o regionalnem razvoju za leto 2003 kažejo, da je bilo t.i. regionalnih izdatkov za 213,9 milijard sit. V tem pa so upoštevana, poleg t.i. neposrednih in posrednih regionalnih spodbud (skupaj okoli 72 milijard sit) tudi dopolnilna sredstva občinam (37,3 milijarde sit), izdatki za gradnjo avtocest (35,2 milijard sit), podpora programom športa ter primarnemu in sekundarnemu izobraževanju (12 milijard sit), republiške štipendije (19,8 milijarde sit) ter sredstva za prestrukturiranje kmetijstva (stabilizacija trga in okoljski programi 24,9 milijarde sit) kot tudi programi za izboljšanje stanja v okolju ter varstvo in urejanje voda ter del sredstev za zapiranje rudnikov v Zasavju, (12,1 milijarde sit).

Predlagatelji predloga zakona menimo, da je kot regionalne spodbude mogoče šteti le tiste, ki so uvrščene v izvedbene programe regionalnih razvojnih programov. Torej tiste, ki jih tudi regije »priznavajo« kot pomoč države pri uresničevanju njihovih razvojnih načrtov. Gre za t.i. neposredne regionalne spodbude (9,5 milijarde sit) in posredne regionalne spodbude (63,1 milijarde sit). Skupno torej za okoli 63 milijard sit v letu 2002 in okoli 72 milijard sit v letu 2003.

V tabeli v nadaljevanju je dana porazdelitev regionalnih spodbud po regijah. Analiza dinamike kaže, da se usmerjenost regionalnih spodbud v manj razvite regije sicer izboljšuje, da pa je izredno težko dosegati ciljno alokacijo v razmerah, ko se večina teh sredstev dodeljuje preko številnih javnih razpisov na nacionalni ravni. Tudi tu so potrebne spremembe v smeri večje uporabe t.i. programskega pristopa, ki temelji na določanju razvojnih priorit. Prilagoditev standardom in instrumentom kohezijske politike EU bi na tem področju lahko prinesla bistvene spremembe.

Regionalne spodbude

	2002			2003		
	v SIT	Na prebivalca	Indeks ravni (SLO=100)	V SIT	Na prebivalca	Indeks ravni (SLO=100)
POMURSKA	5.782.793.652	47.841	148,28	7.275.967.234	58.994	163,16
PODRAVSKA	10.115.386.824	32.552	100,90	11.376.466.843	35.610	98,49
KOROŠKA	2.213.404.793	30.198	93,60	2.507.478.986	33.951	93,90
SAVINJSKA	7.632.164.087	30.098	93,29	8.688.685.309	33.755	93,36
ZASAVSKA	1.904.305.940	41.912	129,91	2.558.024.223	55.749	154,19
SPODNJEPOSAVSKA	1.899.661.646	27.706	85,87	3.079.846.764	43.834	121,23
JV SLOVENIJA	3.864.383.177	28.316	87,76	4.152.819.330	29.904	82,71
OSREDNJSLOVENSKA	12.397.820.657	25.386	78,69	12.751.344.669	25.806	71,37
GORENJSKA	4.929.140.896	25.163	77,99	6.318.820.974	31.929	88,31
NOTRANJSKO-KRAŠKA	1.061.145.735	21.120	65,46	2.119.604.877	41.679	115,28
GORIŠKA	3.503.159.295	29.560	91,62	4.724.208.808	39.449	109,11
OBALNO-KRAŠKA	3.805.711.786	37.285	115,57	3.270.492.292	31.130	86,10
neopredeljeno	4.257.305.716			3.372.513.431		
SKUPAJ	63.366.384.204	32.263	100,00	72.196.273.741	36.156	100,00
Regija A	19.702.148.062	36.110	111,92	24.290.305.065	43.457	120,19
Regija B	14.771.097.792	28.761	89,14	17.468.588.502	33.530	92,74
Regija C	8.432.300.191	24.115	74,74	11.043.029.782	34.764	96,15
Regija D	16.203.532.443	26.904	83,39	16.021.836.961	26.740	73,96
neopredeljeno	4.257.305.716			3.372.513.431		
Regija A in B	34.473.245.854	32.546	100,88	41.758.893.567	38.668	106,95
Regija C in D	24.635.832.634	27.227	84,39	27.064.866.743	29.520	81,64
neopredeljeno	4.257.305.716			3.372.513.431		

Regionalna politika

Temelji regionalne politike v Sloveniji so bili postavljeni že v sedemdesetih letih, skupaj s konceptom policentričnega razvoja. Od takrat je regionalizem stalnica državnih strateških dokumentov in programov političnih strank ter ena pomembnejših vrednot v Sloveniji. Projekt bo zaokrožen z ustanovitvijo pokrajin s čemer bomo tudi Slovenci dobili večstopenjske teritorialne strukture, kot je to običaj v vseh sosednjih državah. Aktualna vladna koalicija, ki je dedič te usmeritve, si je zastavila za cilj, da bo odločilen premik dosegla že v tem mandatu.

Regionalna politika Vlade Republike Slovenije uresničuje Strategijo regionalnega razvoja Slovenije iz leta 2001, ki si je zadala za cilj zaustavitev naraščanja regionalnih razvojnih razlik do leta 2006 ter zaokrenitev tega trenda v pospešeno gospodarsko rast in prestrukturiranje tudi v bolj odmaknjenih slovenskih regijah, ki se soočajo z največjimi razvojnimi problemi. Ta cilj lahko doseže le celovita ekonomska politika države, ki bo regionalni kriterij vgradila kot merilo in vodilo. To bo mogoče realizirati, če se bo ustrezno povečala ponudba kvalitetnih projektov iz regij, ki zaostajajo v razvoju. Regionalna politika spodbuja pripravo projektov z uporabo sredstev neposrednih regionalnih spodbud in v ta cilj usmerja tudi delovanje mreže lokalnih podjetniških centrov.

V regijah, ki so gospodarsko uspešnejše, je sektor malih in srednjih podjetij bistveno bolj razvit kot v tistih, ki zaostajajo v razvoju in kjer prevladujejo večja podjetja. V regijah, ki zaostajajo v razvoju, so zato potrebna okrepljena vlaganja (investicijske podpore) v mala in

srednje velika podjetja. Ti ukrepi morajo biti regijsko specifični in tudi implementirani skozi skupne razvojne institucije regij (regijski in lokalni podjetniški centri, regijske garancijske sheme, regijske mikrokreditne sheme,...).

Velika priložnost za regionalni razvoj je tudi v razvojnem aktiviranju naravne in kulturne dediščine, ki sta danes največkrat razvojni oviri in slabi ogledali naše družbe. Regionalni razvojni programi, ki so nastali v 12 slovenskih regijah napovedujejo na tem področju odločilne premike. Razvojna politika v Sloveniji potrebuje regionalno implementacijo, kajti Slovenija potrebuje razvoj po meri posameznih regij. Preveč smo raznolika država, da bi bilo mogoče usmerjati razvoj iz enega centra. Decentralizacija, subsidiarnost in partnerstvo za razvoj so v Sloveniji ekonomske in ne zgolj politične kategorije. V svoji raznolikosti je Slovenija premajhna, da ne bi izkoristili slehernega kotička naše dežele za življenje in delo. Koncentracija v Ljubljani in ob obeh razvojnih oseh je neprimeren razvojni koncept, ki bi povzročil velike eksterne stroške. Nasprotno pa policentrični razvoj, prav zaradi relativne majhnosti Slovenije, relativno dobrih prometnih povezav in vse boljše dostopnosti ter samih zakonitosti razvoja postindustrijske informacijske družbe ne povzroča velikih transakcijskih stroškov, ki bi opravičevali centralizacijo.

Velika večina regij je iz programske faze (priprava regionalnih razvojnih programov) že prešla v fazo oblikovanja ključnih regionalnih projektov, ki naj bi posameznim okoljem omogočili razvojni preboj. Slednjega potrebujejo prav vsa okolja v Sloveniji, kajti tudi najbolj razvita območja še precej zaostajajo za tekmece v širšem evropskem prostoru. Globalizacija in tržna tekma tudi najboljšim ne dopuščata predaha in ravno v tem dejstvu, da je vse v gibanju, da je razvojno slabost mogoče obrniti v razvojno priložnost, je prihodnost za tiste regije, ki danes še zaostajajo v razvoju. Mednarodne primerjave ponujajo številne primere uspešnega razvojnega preboja podjetij, mest, regij in celih držav. Slovenija na tem področju uresničuje izrazito strategijo, ki v celotno razvojno politiko države vgrajuje regionalni naboj in z aktiviranjem inovacij v regijah ter spodbujanjem gospodarske specializacije regij, skladno z njihovimi konkurenčnimi prednostmi, spodbuja konkurenčnost države kot celote. Med seboj povezane in v svet odprte regije so pot do inovativne, vsestransko razvite in uspešne Slovenije. S takšno strategijo se uresničuje tudi strategija EU, izražena v Lizbonski deklaraciji.

V regionalni politiki bo ustrezen poudarek dan potrebam gospodarstva. Spodbuditi je potrebno povezovanje podjetij v regijah, predvsem pa se bodo morale posamezne slovenske regije specializirati, v skladu s svojimi razvojnimi potenciali (še posebej človeškimi) in konkurenčnostjo posameznih programov na notranjem evropskem trgu.

V regijah, ki so gospodarsko uspešnejše, je delež zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo nadpovprečen. V regijah, ki zaostajajo v razvoju so potrebni posebni ukrepi štipendijske politike, ukrepi za zaposlovanje diplomantov in ukrepi za izobraževanje odraslih. Ti ukrepi morajo biti regijsko specifični, to je vezani na konkretne potrebe regijskega gospodarstva, skladno z njegovo gospodarsko specializacijo. Te ukrepe je potrebno tudi implementirati skozi skupne razvojne institucije regij (regijski štipendijski skladi, regijski skladi dela, ...). Višje in visokošolske organizacije ter znanstveno raziskovalne organizacije so zdaj večinoma locirane v Osrednjeslovenski, Podravske in Obalno-kraški regiji. Glede na gospodarsko specializacijo posameznih regij je potrebno v vseh slovenskih regijah zagotoviti tudi prisotnost ustreznih specializiranih šolskih in raziskovalnih zmogljivosti. Mednarodne primerjave kažejo, da so se države, ki so šle po tej poti, tudi bistveno hitreje razvijale.

V območjih, ki še nimajo urejene vodooskrbe, odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda, je le-to potrebno prioritarno zagotoviti. Oskrba z vodo, odvodnja in čiščenje komunalnih odpadnih voda so predpogoj za gospodarski razvoj. Kjer je to mogoče, je za tovrstne projekte potrebno uporabiti sredstva Kohezijskega sklada (npr. Pomurje, Bela Krajina). Na območjih, kjer zaradi razpršenosti posameznih projektov to ni mogoče (npr. Spodnje Podravje), je potrebno zagotoviti zadostno dinamiko in višino domačih podpor iz državnega proračuna in iz sredstev EU za razvoj podeželja.

Posebna pozornost naj bi bila namenjena tudi zagotavljanju povečane mobilnosti prebivalcev v okviru regije in med regijami, kar zahteva vzdrževanje in modernizacijo prometne in komunikacijske infrastrukture. Politiki policentričnega razvoja Slovenije mora slediti tudi razvoj cestnega omrežja. Poleg avtocestnega križa, ki ga je potrebno prednostno dokončati, je potrebno čimprej pristopiti k pripravi načrtov za prečne povezave, ki bodo med seboj povezale najpomembnejša regionalna središča. Na avtocestni križ je potrebno čim prej navezati Šaleško dolino, Koroško, Belo krajino (t.i. tretja razvojna os),... ter pospešiti gradnjo Pirske avtoceste. Če tudi z gradnjo posameznih odsekov zaradi finančnih omejitev še ne bo mogoče začeti, pa je potrebno začeti s pripravo načrtov ter s tem dati ustrezen signal potencialnim investitorjem, ki se odločajo dolgoročno. V državnem proračunu je potrebno zagotoviti sredstva za ta namen. Prioritetno je potrebno urediti dostope do industrijskih in poslovnih con ter najpomembnejših turističnih destinacij. Prometna politika mora vsebovati tovrstne opredelitve in slediti potrebam razvoja gospodarstva.

Naloga regionalne politike v prihodnjih letih je, da poenoti poglede posameznih ministrstev in regij glede tega, kateri projekti so prioritarni. S tem bomo dvignili učinkovitost razvojnih sredstev, omogočili razvoj po meri slovenskih regij in ob enem dosegli tudi legitimne cilje posameznih resornih politik. Vlada takšen integriran razvojni koncept že uresničuje v Zasavju in Posočju, kjer se na podlagi posebnih zakonov uspešno izvajata Program prestrukturiranja Zasavja zaradi zapiranja Rudnika Trbovlje Hrastnik in Program razvojne pomoči Posočju. Lani prvič pa je bil, kot pilotni projekt, pripravljen tudi izvedbeni program regionalnega razvojnega programa Pomurja. V teh pilotnih primerih gre za medresorsko usklajene pristope, ki dokazujejo, da je mogoče voditi razvoj tudi po meri razvojnih problemov v posameznih regijah. V naslednjih letih bomo takšen programski koncept dodeljevanja razvojnih spodbud uveljavili tudi v drugih slovenskih regijah, ki se srečujejo z razvojnimi problemi.

Razvojne interese Slovenije bomo uveljavljali tudi v pogajanjih z EU za razvojna sredstva iz naslednje finančne perspektive 2007-2013. Velikim pan-evropskim projektom, ki bodo potekali tudi skozi Slovenijo in projektom za uresničevanje Lizbonske strategije, bomo dodali spodbude malim podjetjem, še posebej družinskim, spodbude za razvoj podeželja, spodbude za razvojno aktiviranje narave in kulturne dediščine in druge projekte trajnostnega razvoja, ki krepijo slovensko nacionalno identiteto in konkurenčnost. Tudi pripravo Državnega razvojnega programa 2007-2013 bomo usmerili k istemu cilju. Poskrbeli bomo za ustrezno in enakopravno zastopnost različnih razvojnih interesov in vseh razvojnih partnerjev pri pripravi tega dokumenta.

Okrepili bomo regionalne razvojne instrumente: regijske podjetniške inkubatorje, regijske tehnološke centre, regijska višje in visokošolska središča, regijske štipendijske sheme, regijske mikrokreditne in garancijske sheme. Sočasno bomo s povezovanjem in skupnimi razpisi nacionalnih razvojnih institucij dosegli racionalizacijo dodeljevanja spodbud s strani države. Na ta način bodo regije lahko v večji meri in postopoma same prevzemale večji del odgovornosti za svoj razvoj. V razvoj je potrebno pritegniti tudi zasebna sredstva. Okrepili

bomo že začete aktivnosti Javnega sklada RS za regionalni razvoj pri razvoju projektnega financiranja in uvajanju projektov javno zasebnega partnerstva na različnih področjih.

Posebna skrb regionalne politike je namenjena pospešitvi prenosa nepotrebne državnega premoženja, lokalnim skupnostim, kadar ga je mogoče aktivirati v razvojne namene. Regionalna politika bo še posebej aktivna pri posredovanju prenosov opuščenih vojaških objektov in kmetijskih zemljišč na območjih predvidenih gospodarskih con. Regionalna politika bo podprla tudi razvojno aktiviranje objektov na mejah z Italijo, Avstrijo in Madžarsko, ki bodo morali po uveljavitvi Schengenskega režima spremeniti svojo namembnost.

Skrb bo posvečena razvojnemu povezovanju s Slovenci v zamejstvu, pri čemer bo v ospredju programski vidik sodelovanja na področju čezmejnega gospodarskega sodelovanja. Pospešen bo že začet projekt poslovnega in znanstveno raziskovalnega povezovanja s Slovenci iz sveta. Razvojno poslovni svet za Slovence iz sveta bo usmerjal aktivnosti preko delovanja pisarne za poslovne storitve, organiziranja poslovnih srečanj za Slovence iz sveta in domovine, razvoju virtualnega poslovnega inkubatorja za to področje ipd. Tudi na ta način se želi posredno prispevati h krepitvi virov (človeških in finančnih) za razvoj regij, ki zaostajajo v razvoju.

Republika Slovenija finančno podpira uresničevanje ustavnih pravic pripadnikov avtohtonih narodnih skupnosti in gospodarski razvoj na območjih, na katerih živijo pripadniki avtohtonih narodnih skupnosti. To je še posebej pomembno za narodnostno mešano območje ob slovensko-madžarski meji, ki je gospodarsko izrazito nerazvito, demografsko ogroženo agrarno območje z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti. Potrebno je zagotoviti celovit razvoj narodnostno mešanega območja. Položaj pripadnikov avtohtonih skupnosti namreč najbolj ogroža gospodarska brezperspektivnost in revščina. Posledica tega je depopulacija območja in »beg možganov« ter posredno postopna asimilacija pripadnikov avtohtonih narodnih skupnosti.

Regionalna politika bo tudi v bodoče usklajevala postopke ustanavljanja in konkretno spodbujala opremljanje čezmejnih turističnih con po SOPS s Hrvaško. V sklopu tega sporazuma je možno prehajanje meje v turistične namene izven mejnih prehodov s turistično dovolilnico. Cilj projekta je širši, povezati turistično ponudbo na obeh straneh meje v turističnih conah in oblikovanje integralnih produktov s ciljem, da se ohrani obstoječa turistična aktivnost na razvojno omejevanih obmejnih območjih s Hrvaško, omogoči nadaljnji razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, njihovo nadaljnjo diverzifikacijo, kot tudi pospešiti širšo gospodarsko aktivnost na območju, kjer je meja omejujoč in nov dejavnik, in kjer bo z nastankom schengenske meje le-ta še ostreje zarezala v življenje tamkajšnjega prebivalstva. V okviru teh con naj bi nastala vrsta razvojnih pobud, ki bodo prednostno financirane skozi iniciativo Evropske zveze INTERREG.

Regionalna politika bo tudi v bodoče omogočala učinkovito delovanje Sveta in za trajnostni razvoj in njegovega Sekretariata. Svet je posvetovalno telo vlade in predstavlja pomemben instrument za obravnavo vprašanj povezanih z uveljavljanjem razvoja po načelih trajnosti, za preseganje interesnih in drugih ovir ter za pravočasno zaznavanje in opozarjanje na posledice enostranskega razumevanja trajnostnega razvoja..

Na področju medregionalnega meddržavnega povezovanja je Slovenija je soočena s številnimi pobudami za oblikovanje evroregij, v katerih bi bile obsežene regije in lokalne

skupnosti iz Slovenije ter dežele, občine in županije iz sosednjih držav. Regionalna politika je na tem področju naravnana v preseganje sedanje pasivne situacije z aktivno slovensko pobudo za institucionalizacijo evromakroregije s sedežem v Sloveniji kot središčem. Poiskali bomo skupni imenovalec med različnimi pobudami za oblikovanje evroregije, ki se pojavljajo na teritoriju Delovne skupnosti Alpe Jadran in dosegli uskladitev z njo. Oblikovanje evroregije bo naravno nadaljevanje čezmejnega sodelovanja v Delovni skupnosti Alpe-Jadran.

Regionalne spodbude so del proračunskega trošenja, ki je pod nadzorom Računskega sodišča, Službe za nadzor proračuna in vzpostavljenih notranjih revizijskih služb po posameznih ministrstvih. Občasno se v sistem nadzora vključi tudi Evropsko računsko sodišče. Z letom 2002 smo v regionalni politiki začeli izvajati sistematičen nadzor porabe programsko dodeljenih neposrednih regionalnih spodbud na terenu. Izveden je bil nadzor porabe sredstev za leto 2002 v Zasavju in v Posočju, v letu 2005 pa bo izveden tudi nadzor porabe sredstev po navedenih programih za leto 2003 ter nadzor porabe za leto 2003 v ostalih regijah A in B, ki so z letom 2003 prešle na programski način sofinanciranja regionalnih razvojnih programov.

Glede na zgoraj navedeno so za učinkovitejše izvajanje regionalne politike potrebne sistemske spremembe.

2. Razlogi za sprejem zakona

Razlogi za sprejem zakona izhajajo iz prikaza in ocene stanja v regionalnem razvoju. Vse navedeno v predhodnem poglavju govori v prid predlaganim spremembam sistemskih podlag.

V razširjeni EU se Slovenija nahaja v njenem dinamičnem delu z relativno dobro razvitim poslovnim okoljem in infrastrukturo vendar pa ostaja dejstvo da, če želimo v naslednjih desetih letih preseči povprečno raven razvitosti EU, potrebujemo za 2.8 odstotne točke višjo gospodarsko rast od držav EU. To je dosegljivo le z aktiviranjem vseh razvojnih potencialov v državi, še posebej v regijah, ki zaostajajo v razvoju in ki imajo praviloma največje neizkoriščene razvojne potenciale (tako človeške vire kot naravno in kulturno dediščino). Poleg znanja je vse bolj pomemben tudi t.i. socialni kapital, ki pomeni sposobnost sodelovanja, racionalne delitve dela in doseganja soglasja, še posebej glede ključnih razvojnih projektov. Tudi socialni kapital je praviloma slabše razvit prav v manj razvitih regijah. Civilna družba (nevladne organizacije, društvene organizacije ter fundacije in ustanove) predstavlja v Sloveniji velik, še ne izkoriščen, razvojni potencial. Ob primernih spodbudah je ta segment družbe sposoben aktivirati mnoge in raznovrstne človeške potenciale in to na pretežno volonterski osnovi. Tretji neizkoriščen potencial predstavlja javni sektor, ki se mora preobraziti, povečati svojo konkurenčnost in internacionalizirati svoje poslovanje. Kljub posebnostim, ki so objektivno dejstvo, pa morajo tudi zanj veljati načela odličnosti, ki jih trg že učinkovito uveljavlja v zasebnem sektorju.

Zakonske spremembe so potrebne za nadgradnjo sedanjih rešitev kot institucionalni pospešek prenovi regionalne politike, ki kontinuirano poteka v celotnem obdobju po sprejemu veljavnega zakona, skladno s kadrovskimi in finančnimi zmožnostmi, ter časovno usklajeno z vključevanjem Slovenije v sistem strukturnih skladov in kohezijskega sklada EU. Skladno z veljavnim zakonom so bile v statističnih regijah oblikovane regionalne razvojne agencije in sprejeti regionalni razvojni programi s čemer je bil narejen prvi korak k oblikovanju razvojnih regij. Kot rezultat uspešnega uresničevanja veljavnega zakona je bila lokalna razvojna pobuda razvita do točke, ko so možni in potrebni nadaljnji koraki v smeri njene krepitve. Tudi na

državni ravni se je, pod vplivom sodelovanja Slovenije v sistemu strukturnih skladov in kohezijskega sklada EU, razvila zavest o koristnosti medresorskega sodelovanja in koordinirane, ciljno usmerjene državne razvojne pobude. Zdaj so možni nadaljnji koraki v smeri krepitve razvojnih partnerjev na državni in regionalni ravni ter racionalizacije institucij in sredstev za doseganje ciljev regionalne politike. Napredek je bil narejen tudi na področju razvoja informacijskega sistema, ki zdaj omogoča učinkovitejše prijeme v postopkih medresorskega usklajevanja ter usklajevanja med lokalno, regionalno, državno in nadnacionalno ravni.

Predlog zakona želi vzpostaviti strukture, ki bodo omogočile razvoj regionalnih inovacijskih sistemov s tesno povezavo javnega in zasebnega sektorja v okviru razvojnih regij. Pri tem naj bi šlo tudi za povezovanje inštitutov in univerz, ki morajo v razvojnih regijah, kot partnerji, sodelovati pri vzpostavljanju razvojne infrastrukture na področju človeških virov ter tehnoloških in upravnih inovacij. Inovacijski sistemi temeljijo na dvosmerni komunikaciji, od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. Predlog zakona daje rešitve za kombinacijo obeh pristopov, ki se združujeta v predlaganem konceptu regionalnega upravljanja oziroma regionalnega managementa. Takšen »mehak« pristop k razvoju učinkovito uporabljajo danes najuspešnejše države, kot sta Irska in Finska. Tudi v sosednji Avstriji npr., zaradi relativne velikosti dežel in malih občin na drugi strani, ta pristop uveljavljajo znotraj dežel, kot t.i. regionalni management. Dežela Štajerska ima 8 regionalnih managementov.

Novosti, ki jih prinaša predlog zaklona, so tudi podpora nadaljnemu razvoju regionalizma v Sloveniji. Predlog zakona sicer ne ureja vprašanja upravno-politične decentralizacije, ki naj bi jo prinesle pokrajine, vzpostavlja in krepí pa regionalne mehanizme za spodbujanje razvoja, ki jih bodo potrebovale tudi bodoče pokrajine. Z njimi želimo vzpostaviti in utrditi regionalno raven doseganja konsenza o razvojnih prioritetah. Predlaga se preoblikovanje sedanjih statističnih regij v razvojne regije in sedanjih programskih odborov za pripravo regionalnega razvojnega programa v svete regij (kot politične organe odločanja) ter regionalne razvojne svete (kot partnerska telesa). Predlaga se tudi vsebinska nadgradnja in jasnejše pozicioniranje regionalnih razvojnih agencij. Predlog zakona gradi na veljavni zakonodaji s področja lokalne samouprave. Ureja pogoje za učinkovito izvajanje decentralizirane razvojne funkcije države s pritegnitvijo razvojnih partnerjev, še posebej gospodarstva.

Nove zakonske rešitve so potrebne tudi za nadaljnji razvoj območnih razvojnih partnerstev znotraj sedanjih statističnih regij. Tudi same statistične regije so relativno velike teritorialne enote s prepoznavnimi in zelo različnimi območji, še posebej glede gospodarske razvitosti in tipa poselitve. Veljavni zakon ne omogoča, da bi se te posebnosti lahko odrazile v potrebni meri in ne ureja vprašanj povezovanja in učinkovitega pretoka razvojnih pobud, ki prihajajo iz lokalnih okolij. Predlog zakona na ravni območij ne predvideva posebnih javnih institucij. To je raven, ki jo vsebinsko obvladujejo in institucionalno vzpostavljajo občine in drugi lokalni razvojni partnerji. S predlogom zakona se želi le vzpostaviti pravila delovanja in povezovanja ter usmeriti celoten proces povezovanja za razvoj. Nekatera od partnerstev so že vzpostavljena tako, da je mogoče graditi sistem na že obstoječih dobrih praksah.

Projektne financiranju je namenjeno posebno poglavje, ki ureja povezovanje javnih in zasebnih sredstev za spodbujanje razvoja. Razvoja ni mogoče učinkovito spodbujati samo z javnimi sredstvi in še posebej ne v Sloveniji, ki se je s Strategijo gospodarskega razvoja Slovenije opredelila za koncept gospodarstvu prijaznega davčnega okolja z vzdržno ravniavo javnofinančnih obremenitev. Pritegnitev zasebnega sektorja je temeljno vodilo predloga

zakona. Odraža se tako pri institucijah (regionalni razvojni svet v katerem je gospodarstvo enakopraven partner) kot tudi pri spodbudah, kjer se tudi predvideva udeležba gospodarstva pri financiranju ključnih razvojnih projektov. S predlogom zakona vzpostavljamo pogoje, ki doslej niso bili zagotovljeni. S tem želimo povečati učinkovitost regionalnih razvojnih programov in regionalne politike.

Projektno financiranje je v primerjalnih ureditvah pojmovano kot način povezovanja javnih in zasebnih sredstev, s katero je mogoče izpeljati, voditi in financirati projekte praviloma z ustanovitvijo posebne pravne osebe, t.i. projektne družbe. S projektnim financiranjem so v primerjalnih ureditvah realizirali številne projekte od izgradnje avtocest, mostov, muzejev, železnic, sistemov za ravnanje z odpadki ipd. do projektov turistične, šolske, zdravstvene in kulturne infrastrukture. Projektno financiranje temelji na finančni oceni zmožnosti projekta, da dolgoročno zagotavlja prihodke, ki bodo investitorjem poplačali vložena sredstva. Temelji na pogodbeno dogovorjenih tveganjih, ki jih sprejemajo zainteresirani partnerji, ki za izvedbo projekta ustanovijo projektno družbo. Osebe javnega prava po predhodno izvedeni študiji izvedljivosti opredelijo svoje pogoje sodelovanja glede na tip razvojnega projekta.

Pri projektne financiranju obstajajo različne oblike zasebnih investicij v javno infrastrukturo tudi, če ni namenjena javni službi, ki jih običajno označujejo kot BOT in podobni projekti (Build-Operate-Transfer, Build-Own-Operate, Rehabilitate-Operate-Transfer in podobno).

Kljub temu, da v Republiki Sloveniji še ni sprejet sistemski zakon o koncesijah, se je pojem koncesije v slovenskem pravnem redu že dodobra uveljavil in vključuje tudi povezovanje javnih in zasebnih sredstev za izvajanje različnih projektov.

Zaradi pomanjkanja systemskega koncepta koncesij je prišlo do oblikovanja velikega števila precej različnih pravnih ureditev koncesij. V posebne pravne ureditve koncesij predlog zakona ne posega. Potreba po pospeševanju zasebnih vlaganj v različne projekte (vlaganja v objekte naravne in kulturne dediščine, sofinanciranje projektov na zasebno pobudo) je privedla do posebnega poglavja predloga zakona, ki naj bi enotno uredil postopek povezovanja javnih in zasebnih sredstev, če s posebnimi zakoni ni določena drugačna ureditev, ustanovil posebno tehnično enoto za projektno financiranje v okviru javnega sklada za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja ter opredelil spodbude, ki jih sklad dodeljuje za spodbujanje projektnega financiranja.

Pregled pravnih ureditev koncesijskih razmerij (koncesije za izvajanje dejavnosti in koncesije za uporabo, izkoriščanje ali drugo posebno pravico na naravnem viru, na javnem dobru ali stvareh v javni lasti) v slovenskem pravnem redu, v katere predlog zakona ne posega:

- 1) Koncesijo najbolj podrobno ureja Zakon o gospodarskih javnih službah (Ur. l. RS, št. 32/93 in 30/98; v nadaljevanju: ZGJS), ki na splošno ureja koncesijo gospodarske javne službe.
- 2) Nekateri zakoni podrobneje urejajo koncesijo kakšne posebne gospodarske javne službe (npr. Zakon o varstvu potrošnikov (Ur. l. RS, št. 20/98, 25/98 in 23/99) ureja koncesijo za opravljanje javne službe na področju varstva potrošnikov; Zakon o blagovnih rezervah (Ur. l. RS, št. 60/95 in 38/99) predvideva, da lahko Vlada RS za uvoz blaga osnovne preskrbe predpiše koncesijo, ki je omejena na kapitalske gospodarske družbe; Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. SRS, št. 18/84 in drugi) določa, da se prisilna izvršba odstranitve objekta ali dela objekta, del v zvezi z vzpostavitvijo prejšnjega stanja ali drugo obliko saniranja nedovoljenega posega v prostor ter dela v zvezi s hrambo zaseženih predmetov opravljajo kot republiška javna služba na podlagi koncesij, ki se podeljujejo po regionalnem načelu; Zakon o obrambi (Ur. l. RS, št. 82/94, 44/97, 87/97, 13/98, 33/00 in 87/01) določa, da lahko vojaško orožje in opremo prodaja, izvaža ali uvaža le

gospodarska družba, zavod ali druga organizacija, ki pridobi koncesijo Vlade; poseben primer je Zakon o igrah na srečo (Ur. l. RS, št. 27/95, 35/97, 43/97, 22/00 in 85/01), ki določa, da sme trajno prirejati klasične igre na srečo kot svojo dejavnost le delniška družba, ki ima sedež na območju Republike Slovenije, če za to pridobi posebno koncesijo, koncesije pa predvideva tudi za posebne igre na srečo in igralne salone, pri čemer gre za primer koncesije za neko dejavnost, ki ni javna služba, nad katero pa želi imeti država poseben nadzor; Zakon o veterinarstvu (Ur. l. RS, št. 33/01) ureja javne veterinarske službe; Zakon o blagovnih rezervah (Ur. l. RS, št. 60/95 in 38/99) ureja koncesijo za uvoz blaga osnovne preskrbe za oblikovanje blagovnih rezerv).

3) Koncesije urejajo tudi številni zakoni na področju drugih javnih služb (imenovanih tudi negospodarske ali socialne javne službe (npr. Zakon o zdravstveni dejavnosti (Ur.l. RS, št. 6/92, 26/92, 45/94 – odločba US, 37/95, 8/96, 59/99 – odločba US, 90/99 – popravek odločbe US, 90/99, 98/99, 31/00, 36/00, 45/01 in 62/01 – sklep US) predvideva koncesijo za zdravstveno dejavnost, koncesijo za lekarniško dejavnost Zakon o lekarniški dejavnosti (Ur.l. RS, št. 9/92, 13/93 in 38/99), koncesije na področju socialnega varstva Zakon o socialnem varstvu (Ur.l. RS, št. 54/92, 42/94 – odločba US, 1/99, 36/00, 54/00 in 26/01) in koncesije na področju izobraževanja Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur.l. RS, št. 12/96, 23/96, 22/00, 64/01 in 101/01 – odločba US)).

4) Za koncesije za uporabo, izkoriščanje ali drugo posebno pravico na naravnem viru, na javnem dobru ali stvarih v javni lasti je temeljni predpis nedvomno Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 32/93, 44/95, 1/96, 9/99, 56/99 in 22/00; v nadaljevanju: ZVO), ki določa, da lahko republika ali lokalna skupnost proti plačilu podeli koncesijo na naravni dobrini (opredeljeni kot naravno javno dobro, naravni vir in/ali naravna vrednota), ki je v njeni lasti, pravni ali fizični osebi, če je ta usposobljena za njeno upravljanje, rabo ali izkoriščanje. Poleg tega dva zakona še posebej urejata koncesijo na naravni dobrini: Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 10/93, 68/95, 1/96 in 23/96) ki ureja koncesijsko pogodbo (s smiselno uporabo ZVO) za gozdove; Zakon o regijskem parku Škocjanske jame (Ur. l. RS, št. 57/96 in 7/99) ureja podeljevanje koncesije za rabo delov parka; podoben Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS, št. 20/98) ne govori o koncesiji na naravni dobrini, ampak o koncesiji za upravljanje rezervata, ki je javna služba. Ta zakon in Zakon o telekomunikacijah (Ur. l. RS, št. 30/01; ki govori o koncesiji za telekomunikacijske storitve, pogojene z uporabo dela radiofrekvenčnega spektra, pri čemer gre v bistvu za koncesijo za uporabo radiofrekvenčnega spektra, ki je naravna dobrina) urejata tako tudi koncesijo za izvajanje neke dejavnosti, kar kaže na precejšnje prepletanje obeh vrst koncesij.

5) Zakona o varstvu kulturne dediščine določa izvajanje dejavnosti varstva kulturne dediščine na podlagi dovoljenj in koncesij (27. – 29. člen).

6) Pridobitev koncesije na grajenem javnem dobru sistemsko ni urejena, Zakon o javnih cestah (Ur. l. RS, št. 29/97 in 18/02) pa ureja koncesijo za graditev javne ceste in objektov na njej, pri čemer tudi v tem primeru ne gre za gospodarsko javno službo, saj graditev sama po sebi ni zagotavljanje neke storitve javnosti.

Zlasti postopek podelitve koncesije je v omenjenih zakonih precej nedorečen. Zakon o javnih naročilih (Ur. l. RS, št. 39/00, 102/00 in 30/01; v nadaljevanju: ZJN-1) je poskusil urediti nedorečenosti in pomanjkljivost postopka v 133. členu, kjer je za podelitev koncesij predpisana smiselna uporaba nekaterih določb tega zakona (členov od 65. do 71.), hkrati pa ta člen vsebuje tudi nekatere določbe o rokih, o koncesionarjevi oddaji del svojim povezanim osebam in tretjim usposobljenim ponudnikom, ter o uporabi revizije. Nadalje tudi Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2003 in 2004 v 21.b členu dopušča zasebna vlaganja v javno infrastrukturo (objekti in omrežja, ki so opredeljeni kot javna infrastruktura na področju javnih služb ali javnih gospodarskih služb), razen v primerih ko za posamezna področja pogoje za podelitev koncesije uredi poseben zakon. Citirani člen določa obvezne sestavine pogodbe med neposrednim uporabnikom in zasebnim investitorjem, odkazuje na smiselno uporabo 133. člena ZJN-1 pri izboru zasebnega investitorja ter nalaga ministru, pristojnemu za finance, da predpiše podrobnejša navodila za izvedbo tega člena.

Namen postopkovnih določb predloga zakona, ki se nanašajo na projektno financiranje, ni posegati v obstoječo pravno ureditev koncesij in postopke podelitve koncesij, ampak ureditev postopka povezovanja javnih in zasebnih sredstev za izvajanje različnih projektov, ki jih drugi zakoni ne urejajo.

Namen vzpostavitve posebne tehnične enote v javnem skladu za regionalni razvoj in spodbujanje poseljenosti slovenskega podeželja je zagotoviti enoto, ki bo informirala, svetovala, organizirala usposabljanja ter spodbujala vse oblike projektnega financiranja. Navedeni sklad bo tudi dodeljeval spodbude za povezovanje javnih in zasebnih sredstev za izvajanje projektov s projektnim financiranjem.

V štirih letih izvajanja veljavnega zakona so se pokazale zgoraj našteje in druge pomanjkljivosti. Nekatere zahtevajo čas, da udeleženci v regionalnem razvoju pridobijo potrebna znanja in izkušnje. Druge zahtevajo finančna sredstva, ki so redka, še posebej, če gre za javnofinančne vire. Tretje pa je mogoče odpraviti s predlaganimi spremembami in dopolnitvami zakonodaje.

III. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH DRŽAV ČLANIC EU IN DRŽAV PRISTOPNIC K EU

1. Primerjalni pregled regionalnih politik v državah članicah EU

Po 2. svetovni vojni je regionalna politika temeljila na lokacijskih teorijah, ki poudarjajo naslednje ključne dejavnike: stroški zemljišč, transportni stroški, velikost trga in razpoložljivost delovne sile. Zato je bila regionalna politika usmerjena na zagotavljanje poceni zemljišč in poslovnih prostorov, na zmanjševanje stroškov delovne sile in investicij in na subvencioniranje transportnih stroškov v določenih problemskih območjih. Čeprav so bile med državami v Zahodni Evropi znatne razlike, je bil temeljni pristop podoben. Zmanjševanje razlik med regijami, na osnovi določitve problemskih območij. Problemska območja so določili na osnovi izbranih kazalnikov. Spodbude so bile predvsem naslednje: finančne spodbude, investicije v infrastrukturo, investicije državnih podjetij in omejitve investiranja v razvitih delih države (npr. Francija, Grčija, Nizozemska, Velika Britanija). V nekaterih državah je bil poudarek na razvoju posameznih razvojnih polov (večja mesta z okolico).

Z ekonomsko krizo v 70-ih letih (naftni krizi) se je pomen regionalne politike zmanjšal in posledično so se povečale tudi regionalne razlike. V 80-letih je bila uveljavljena politika, ki je nasprotovala aktivni vlogi države v gospodarskem razvoju, kar je še dodatno zmanjšalo pomen regionalne politike in s tem tudi obseg sredstev namenjen regionalni politiki.

Konec 80-ih let pa je v gospodarski politiki spet postala pomembna regionalna dimenzija, tako zaradi decentralizacije, razvojnih agencij, kakor tudi lokalnih iniciativ (bottom-up). Spodbujanje regionalnega razvoja je temeljilo na endogenem razvoju z velikim poudarkom na razvoju in prenosu tehnologije (tehnološki in znanstveni parki). Razvile so se tudi nove teorije kot je teorija industrijskih okrožij (industrial milieux) in teorije grozdov in mrež (clusters and networks). Poudarek je bil na ustvarjanju, prenosu in uporabi znanja in informacij, kar je omogočilo inovacije in trženje. Tu imajo pomembno vlogo medinstitucionalne povezave zaradi česar naj bi bile regije brez usposobljene delovne sile, brez izobraževalnih organizacij, brez razvite mreže dobaviteljev, brez socialnega kapitala in brez raziskovalnih organizacij nekonkurenčne in »obsojene« na nizkotehnološko proizvodnjo.

Razvoj je vse bolj temeljil na strateškem planiranju, k čemer je dodatno pripomogla reforma strukturnih skladov leta 1988. Tako smo danes priča regionalni politiki, ki temelji na ustvarjanju bogastva in ne na redistribuciji le-tega. Regije so postale vir nacionalne konkurenčnosti, kjer je izredno pomembna vloga centrov (mesta kot motorji razvoja). Čeprav regionalna raven pridobiva na pomenu, pa ima še vedno centralna oblast vitalno vlogo pri pripravi in koordinaciji regionalne politike. Pri spodbudah je opazen premik od ozkih regionalno-razvojnih spodbud k širšemu pristopu.

Trend se nadaljuje tudi v zadnjih desetih letih. V 90-ih letih smo priča pomembnim spremembam procesa regionalne rasti, ki za razliko od prejšnjih sprememb zahtevajo nov pristop k regionalni politiki in k spodbujanju regionalnega razvoja. Razlogi so predvsem v spremembi faktorjev konkurenčnosti. Inovativnost je danes glavna konkurenčna prednost podjetij in je tako tudi v veliki meri predpogoj za uspešnost podjetij v današnji družbi znanja (knowledge economy). Za družbo znanja je značilno, da se poudarek iz investicij v fizični kapital seli k učenju in k investicijam v ustvarjanje novega znanja. To vpliva na faktorje konkurenčnosti podjetij. Ti so sedaj kakovost, prilagodljivost, tržna usmerjenost, odličnost proizvodov, poprodajne storitve in so nadomestili stroškovne faktorje konkurenčnosti. Takšni

faktorji konkurenčnosti zahtevajo učinkovito organiziranost, veliko znanja ter razvojne aktivnosti. To zahteva tudi drugačno razvojno politiko države, regij, mest, občin in predvsem podjetij. Ker so faktorji konkurenčnosti redki in omejeno gibljivi, je na pomenu pridobila konkurenčnost posamezne lokacije. Ta zahteva dostopnost trde (transportna, informacijska, komunalna,...) in mehke (izobraževalne organizacije, R&R organizacije, tehnološka infrastruktura, svetovalne organizacije, finančna podpora,...) infrastrukture, razpoložljivo visoko izobraženo in usposobljeno delovno silo, kakovostno življenjsko okolje ter fleksibilno in strateško razmišljajočo regionalno, nacionalno in nadsionalno upravo.

Tako imamo med članicami EU trend vse večjega poenotenja pristopov spodbujanja regionalne politike, čeprav so med državami še vedno precejšnje institucionalne razlike, kar je posledica različnih motivov, ki so odvisni od zgodovine, regionalnih razlik in upravnopravne ureditve v posamezni državi. Države članice EU je možno združiti v 4 skupine:

- kohezijske države (Grčija, Irsko, Portugalska, Španija): za te države velja, da je glavni cilj razvoj na nacionalni ravni, čeprav je pomemben tudi razvoj na regionalni ravni in tudi pridobiva na pomenu (npr. funkcionalni regiji na Irskem, ustanavljanje regionalnih razvojnih agencij na Portugalskem). V teh državah se nahaja tudi večina najmanj razvitih regij EU,
- Nemčija in Italija: za ti dve državi velja, da sta z vidika razvoja dualni državi (v Italiji odnos sever-jug, v Nemčiji odnos zahod-vzhod), kjer je regionalna politika osredotočena v manj razvitem delu, vendar pa obe državi vodita regionalno politiko tudi v razvitem delu države (strukturno prilagajanje),
- "Severna Evropa" (Benelux, Danska, Francija, Velika Britanija, Avstrija): v teh državah regionalni problemi niso zelo veliki, čeprav so v nekaterih regijah pomembni, tako iz vidika strukturnega prilagajanja, kakor tudi iz vidika stopnje brezposelnosti. V teh državah regionalna politika sama po sebi ni zelo pomembna, kljub temu pa vse postavljajo regionalno konkurenčnost kot enega temeljnih nacionalnih ciljev,
- nordijski državi (Finska, Švedska): regionalni problemi v teh dveh državah so povezani z izredno redko poseljenostjo ozemlja, v primeru Finske pa tudi z visoko stopnjo brezposelnosti.

Tabela: Spremenjena paradigma regionalne politike

Kriterij	Klasična	Moderna
Teoretična osnova	Lokacijska teorija: ključni faktorji razvoja so proizvodni stroški in razpoložljivost delovne sile	Teorije učeče se regije: ključni faktorji so inovacijsko okolje, mreže, grozdi
Značilnosti politike		
<i>Namen</i>	Enakost ali učinkovitost	Enakost in učinkovitost
<i>Cilj</i>	Nova delovna mesta, nove investicije	Izboljšana konkurenčnost (podjetništvo, inovacije, znanje)
<i>Obseg aktivnosti</i>	Ozek	Širok (več sektorski)
<i>Način delovanja</i>	Reaktiven, projektno zasnovan	Proaktiven, strateški
Struktura politike		
<i>Območje</i>	Problemska območja	Vse regije
<i>Analitična osnova</i>	Kazalniki	SWOT analize regij, regionalni foresight
<i>Ključni inštrument</i>	Spodbude	Razvojni program
<i>Ključna aktivnost</i>	Pomoč podjetjem, trda infrastruktura	Poslovno okolje, mehka infrastruktura
Organizacija		
<i>Način določanja politike</i>	Centralizirano (top-down)	Kolektivno - partnersko
<i>Ključna institucija</i>	Centralna oblast	Regijska oblast
<i>Partnerji</i>	Ni	Lokalne vlade, nevladne organizacije, socialni partnerji
<i>Administracija</i>	Enostavna/racionalna	Kompleksna/razvojna
<i>Izbor projektov</i>	Notranji	Participativen
<i>Časovnica</i>	Ni	Večletna perspektiva
Vrednotenje		
<i>Čas</i>	Končno (ex-post)	Predhodno, vmesno, končno
<i>Rezultati</i>	Merljivi	Težko merljivi, še posebej kratkoročno

Vir: Bachtler John, Yuill Douglas, 2001. str. 12

V začetku novega tisočletja se je trend poenotenja pristopov še okrepil, kar je v veliki meri posledica regionalne politike EU in politike konkurence (ureditev državnih pomoči).

Pri prenosu izkušenj drugih držav v Slovenijo se je potrebno zavedati razlik med posameznimi državami v npr. upravno-pravnih ureditvah. Slovenija kot država ima določene posebne značilnosti: majhnost, razvita regionalna pripadnost, raznolikost, zanemarjanje regionalnega razvoja v začetku 90-ih, odsotnost pokrajin, privlačnost urbanih centrov v naši bližini (npr. Trst, Graz, Zagreb,...), kar vse vpliva na možnost prenosa določenih tujih izkušenj.

V nadaljevanju obravnavamo naslednji nabor držav: Finska, Švedska, Francija, Nemčija, Velika Britanija, Malta in Avstrija. Ureditev spodbujanja regionalnega razvoja v teh državah je zelo različna in če primerjamo Slovenijo z navedenim naborom držav, je nam še najbližji model Finske, saj ima Finske nekatere podobnosti z nami (relativna majhnost, odsotnost pokrajin, kriza v začetku 90-ih let, raznolikost). Zato je ta model med vsemi državami najbolj podrobno prikazan.

Finska

Finska ima tri upravne ravni: občinsko raven (425), regionalno raven (20) in državno raven.

Finska ima podobno kot Slovenija, dolgo zgodovino spodbujanja regionalnega razvoja, ki jo delimo v štiri obdobja:

- v 60-ih in 70-ih je regionalna politika temeljila na industrializaciji (usmerjanje industrijskih naložb, državni sklad za spodbujanje razvoja),
- v 70-ih in v 80-ih je bil poudarek na državi blaginje (redistribucija),
- v 90-ih regionalna politika temelji na programskem pristopu (cilj je družba znanja, inovativne regije, ki postanejo dejavniki planiranja in izvajanja programov),
- po letu 2001 uvajajo policentrični razvojni koncept, ki temelji na nacionalni in regionalni inovacijski politiki (R&D kot podpora razvoju storitev, centri odličnosti za specifična tehnološka področja, vključevanje univerz in politehnik v regionalni razvoj, regionalne razvojne strategije različnih resorjev).

Podobno kot v večini držav članic EU je bil razvoj finske regionalne politike pod velikim vplivom regionalne politike EU. Tako smo priča prehoda iz ožjega pojmovanja regionalnega razvoja k širšemu pojmovanju regionalnega razvoja, ki temelji na spodbujanju razvoja regij (ne pa zgolj na spodbujanju ožjih teritorialnih enot), na programskem pristopu, partnerstvu in sofinanciranju.

Sedanja finska regionalna politika temelji na Zakonu o regionalnem razvoju (602/2002), ki je začel veljati 1.1.2003 in je nadomestil zakon iz leta 1993. Osnovni cilj zakona je spodbujanje konkurenčnosti, ustvarjanje pogojev za gospodarsko rast ter razvoj in povečano zaposlenost, kar naj bi omogočilo blaginjo prebivalstva in trajnostni razvoj. Naslednji cilj je zmanjševanje regionalnih razlik, pri čemer je poudarek dan značilnim razvojnim potencialom regij. Spodbujanje regionalnega razvoja na Finskem je skupna odgovornost države in občin, ki so dolžne povezovati se v okviru regionalnih svetov. Odgovornost za oblikovanje nacionalne strategije in ciljev regionalnega razvoja je dana Področju za regionalni razvoj v okviru Ministrstva za notranje zadeve, ki ga vodi eden od dveh ministrov v tem ministrstvu. Področje za regionalni razvoj je odgovorno za koordinacijo, spremljanje, vrednotenje in ocenjevanje

priprave ter izvajanja regionalnih programov. Vlada z uredbo določi ministrstva (v primeru Finske: ministrstvo za notranje zadeve, ministrstvo za trgovino in industrijo, ministrstvo za delo, ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, ministrstvo za šolstvo, ministrstvo za promet in zveze, ministrstvo za okolje, ministrstvo za socialne zadeve in zdravje, ministrstvo za pravosodje in ministrstvo za obrambo), ki so dolžna opredeliti regionalni vidik njihovih programov ter obseg financiranja ukrepov za določeno obdobje, na podlagi prednostnih ciljev regionalne politike. Ob tem so dolžna upoštevati tudi regionalno specifične cilje, ki so opredeljeni v regionalnih programih. Obseg financiranja se določa v okviru letnih proračunov.

Pri tem država izvaja številne programe, ki omogočajo inovativnost regij s spodbujanjem razvoja centrov odličnosti in znanja ter njihovo specializacijo in povezavo z univerzami in visokošolskimi ustanovami. Koncept centrov odličnosti in znanja (Centre of Expertise) pomeni nadgradnjo koncepta tehnoloških parkov, ki so se na Finskem začeli ustanavljati v 80. letih 20. stoletja, polno zaživel v začetku 90. let in se po letu 1994 preoblikovali v koncept centrov odličnosti in znanja (glej grafikon v prilogi). Na nacionalni ravni je koncept podprt z javnimi razpisi, ki omogočajo konkurenčnost, hkrati pa zagotavljajo osnovno (katalitično) financiranje projektov. V obdobju 1999-2002 je bilo za to namenjenih 20 milijonov evrov. Glavni cilj je doseganje kritične mase z specializacijo in grozdenjem, osredotočenje na konkurenčnost v svetovnem merilu, povezovanje različnih subjektov – predvsem z vidika optimizacije virov. Program vodi odbor na državni ravni, v katerem so zastopani predstavniki ministrstev (notranje zadeve-regionalni razvoj, šolstvo, gospodarstvo, delo, kmetijstvo in gozdarstvo, zdravje in socialne zadeve), predstavniki gospodarstva, mest, regij, univerz ter neodvisni strokovnjaki, izvaja pa se v 22 regionalnih programih. S tem programom so dosegli izjemno mobilizacijo različnih segmentov, tako so v letu 2001 vključili 3075 podjetij, 460 raziskovalnih ekip in 480 drugih ustanov, 1100 vrhunskih svetovalcev in 430 strateških svetov. V obdobju 1999-2002 so s tem programom ustvarili 5700 novih delovnih mest na področju visokih tehnologij, ohranili 5100 delovnih mest, ustanovili 316 podjetij s področja visokih tehnologij, razvili 1400 inovacij in produktov ter v izobraževanje vključili 28000 prebivalcev.

Poleg tega izvaja Ministrstvo za notranje zadeve tudi program razvoja regionalnih središč s podporo razvoju in pripravi nosilnih projektov, ki omogočajo večjo specializacijo regij, odlične komunikacije, kreativno okolje in večanje socialnega kapitala, hkrati pa omogoča subregionalizacijo poslovnih storitev. Za ta program ministrstvo namenja letno 8,2 milijona EUR, kar predstavlja polovico vrednosti celotnega programa. Določitev upravičenih regij velja za tri leta, ko se opravi vmesno vrednotenje in presodi o nadaljnji podpori posameznim programom. Trenutno se izvaja program v 34 središčih, od skupno 41, ki so kandidirali na razpisu. Z vidika regionalnega razvoja je pomemben tudi program prenove podeželja, v ves razvojni proces pa se pomembno vključujejo sredstva iz EU strukturnih skladov. Ministrstvo izvaja tudi pilotni projekt za preverjanje učinkovite uvedbe pokrajinske organiziranosti na izbrani regiji Kainuu, ki bo potekal do leta 2006, ko bo podana končna ocena in priporočila za uvedbo pokrajin na državni ravni.

Podobno kot Slovenija v Strategiji regionalnega razvoja, je Finska v svojem zakonu o regionalnem razvoju izpostavila naslednja dva cilja: povečanje regionalne konkurenčnosti in blagostanja prebivalstva na podlagi učinkovitosti ter ob spoštovanju načel trajnostnega razvoja. Poleg tega pa naj bi regionalna politika zagotovila zmanjševanje razvojnih razlik ter skladen razvoj med regijami. Kot najpomembnejši dejavnik uspešne regionalne politike so izpostavili odličen izobraževalni sistem od osnovnega šolstva do univerze. 5,2 milijona prebivalcev ima 20 univerz in 25 neodvisnih visokošolskih središč.

Uspešnost finskega modela gospodarskega in regionalnega razvoja se potrjuje tudi v svetovnem merilu, saj jo je Svetovni gospodarski forum v svoji primerjalni analizi že drugo leto zapovrstjo uvrstil na prvo mesto med deseterico najbolj konkurenčnih svetovnih gospodarstev. Ob dejstvih kot so visoka stopnja naravoslovno-matematičnih znanj, uporaba visokih tehnologij, razširjenost interneta v osnovnih šolah, visok delež izdatkov podjetij za razvoj in raziskave ter sodelovanje med univerzami ter gospodarstvom, je visoka gospodarska rast tudi posledica specifično usmerjenih vladnih politik, čeprav se mnogokrat zdi, da je v globaliziranem svetu vloga le –te manjša.

Spodbujanje regionalnega razvoja na Finskem je skupna odgovornost države in občin. Državo predstavlja vlada, ki določi cilje spodbujanja regionalnega razvoja. Državne oblasti morajo pri zasledovanju nacionalnih razvojnih ciljev in spodbujanju njihovega uresničevanja, vrednotiti vplive nacionalnih politik na regionalni razvoj. Odgovorno ministrstvo je Ministrstvo za notranje zadeve, ki pokriva tudi vprašanje lokalne samouprave. Na področju nacionalne regionalne politike je ministrstvo odgovorno za:

- formuliranje nacionalnih ciljev regionalnega razvoja v sodelovanju z ostalimi ministrstvi in regionalnimi sveti,
- koordinacijo priprave, spremljanja in vrednotenja štiriletnih regionalnih strateških programov (RSP) v sodelovanju z ostalimi ministrstvi in regionalnimi sveti in če je potrebno, pomaga regionalnim svetom pri pripravi RSP in ostalih programov, ter pri dodeljevanju pomoči.

Pomembno je tudi, da država harmonizira organizacijo regionalnih izpostav (služb) različnih ministrstev, kakor tudi njihovo delovanje. V zadnjem času je uspelo vladi uskladiti delovanje regionalnih izpostav ministrstev odgovornih za zaposlovanje, kmetijstvo in industrijo.

Občine, trenutno jih je 425, imajo pomembno vlogo v spodbujanju razvoja, vendar pa so zaradi svoje majhnosti in finančne šibkosti na regionalni ravni neuspešne, kljub temu, da se za opravljanje določenih nalog medsebojno povezujejo. Zato je Finska ustanovila regijske svete. Sestavljajo jih predstavniki občin in sicer je povezovanje občin obvezno. Tako je bilo z odločitvijo Vlade 1.3.1998 ustanovljeno 20 regij (Åland ima poseben status) in vsaka regija ima svoj regijski svet. Regijski sveti imajo na področju spodbujanja razvoja naslednje naloge:

- So odgovorni za razvoj regij v sodelovanju s centralno ravno.
- So odgovorni za pripravo in potrditev regionalnih strateških programov (RSP).
- Pripravljajo letne izvedbene plane temelječe na RSP v sodelovanju z državnimi oblastmi, občinami in ostalimi udeleženci, ki sofinancirajo dogovorjene aktivnosti.
- So odgovorni za pripravo programov za strukturne sklade.
- Spodbujajo medregionalno in ostale oblike sodelovanja občin in regij, kakor tudi ostalih udeležencev zasebnega in javnega prava.
- Spremljajo razvoj v regijah in njenih delih.
- Mednarodno sodelovanje v okviru njihovih pristojnosti.
- Dodeljujejo tudi državno pomoč.

Pomembno je, da so regijski sveti odgovorni tudi za regionalno prostorsko načrtovanje v skladu z zakonom.

RSP so temeljni strateški dokumenti regionalne politike. Vsak regionalni svet mora pripraviti RSP za določeno (fiksno) obdobje. Ta vsebuje regijske cilje, temelječe na potrebah in potencialih regije, najpomembnejše projekte in ostale potrebne ukrepe za doseg ciljev in

financiranje RSP. Pri pripravi RSP je potrebno upoštevati regionalni prostorski plan, nacionalne cilje regionalnega razvoja, regionalno planiranje različnih administrativnih sektorjev in ostale programe, ki imajo vpliv na regijo. Priprava RSP poteka skupaj z državnimi oblastmi, občinami in organizacijami ki so vključene v regionalno planiranje. RSP se pripravijo za obdobje 4 let (občinski sveti imajo 4 letni mandat). Potrdi jih najvišji organ regionalnega sveta. Po potrebi se RSP revidirajo. Državne oblasti upoštevajo RSP pri svojem delovanju, spodbujajo njihovo uresničevanje in spremljajo učinke njihovih politik na regionalni razvoj.

RSP se izvajajo preko izvedbenih planov. Izvedbeni plan je letni dokument. Za pripravo je odgovoren regionalni svet. Vsebuje predlog najpomembnejših projektov in ostalih ukrepov pomembnih za izvajanje RSP in posebnih programov, skupaj z oceno sredstev in virov financiranja. Pripravi se v sodelovanju z državnimi oblastmi, občinami in ostalimi udeleženci, ki sofinancirajo aktivnosti.

Država lahko pripravi tudi posebne programe, ki pa morajo biti časovno omejeni, potrebno pa je zagotoviti tudi ustrezna finančna sredstva (npr. razvoj otokov, razvoj podeželja, program krepitve regijskih centrov in njihovo medsebojno sodelovanje,...). Finska med vsemi skandinavskimi državami najbolj spodbuja razvoj regijskih centrov s ciljem policentričnega razvoja države.

Kljub razvoju na celotnem ozemlju pa ima Finska, zaradi koncentracije in intenzivnosti pomoči, določena razvojna območja. Osnova je delitev na subregije (raven NUTS 4), ki temelji na povezovanju občin. V kontinentalnem delu Finske je 79 subregij. Pri določitvi subregij se upoštevajo predvsem migracije, javne storitve, sodelovanje med občinami in transportne povezave. Delitev na subregije je v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve, ki se mora posvetovati s prizadetimi občinami in regionalnimi sveti. Država lahko določi problemska območja glede na stopnje razvoja in razvojnih potreb. Ta so razvrščena v skupine I, II in III in so tudi osnova za regionalno karto državnih pomoči. Podrobnosti so določene v vladni uredbi. Posebna območja za potrebe razvoja podeželja je možno določiti na ravni občin. Podrobnosti so v uredbi Vlade. Podobno se določajo tudi otoška območja.

Švedska

Švedska ima tri upravne ravni: občinsko raven, regionalno raven in državni nivo. Ima že zelo dolgo tradicijo lokalne samouprave, saj je bila uvedena že leta 1862. Od velikega števila občin v preteklosti (2498 leta 1950) je v procesu združevanja nastalo 289 občin, kolikor jih ima danes. Švedska ima tudi 20 okrožnih svetov.

Tudi na Švedskem in nacionalna regionalna politika že štiridesetletno zgodovino in je preživela številne spremembe. V preteklosti je regionalna politika temeljila na spodbujanju razvoja severnega dela države (investicije, javne storitve, regionalna alokacija javnih izdatkov, spodbujanja odpiranja novih delovnih mest). Regionalna politika je temeljila predvsem na subvencioniranju severnega dela države in manj na vzpostavljanju pogojev za razvoj. Torej je regionalna politika temeljila na redistribuciji in ne na ustvarjanju pogojev za razvoj. Kriza javnih financ, posledice gospodarske recesije na celotnem ozemlju Švedske, tudi na razvitem jugu in vstop v EU so povzročili spremembe v švedski regionalni politiki.

Za sedanjo regionalno politiko velja, da to ni več regionalna politika v klasičnem smislu, temveč temelji na endogenem razvoju in spodbujanju konkurenčnosti. Tako je Švedska leta

1998 z novim zakonom uvedla t.i. regionalno industrijsko politiko, ki se izvaja na celotnem ozemlju države. Ta temelji na spodbujanju razvoja podjetij temelječem na značilnosti posamezne regije ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja in enakosti spolov. Osnovna načela so naslednja:

- programski pristop,
- partnerstvo,
- vključitev podjetniškega sektorja.

Temeljni programski dokument razvoja posamezne regije je »sporazum o razvoju regije« (regional growth agreement). Ta temelji na povezovanju lokalne, regionalne in nacionalne ravni s sodelovanjem poslovnega sektorja in ostalih akterjev. Zgradba je hierarhična (prioritete-ukrepi-aktivnosti/projekti) in poleg vsebine vsebuje tudi določbe o izvajanju, spremljanju, vrednotenju in financiranju. Odločujočo vlogo pri pripravi so imeli regijski administrativni sveti (County Administrative Boards), ki predstavljajo državo na regionalni ravni ob sodelovanju regionalne samouprave (okrožni sveti - County councils)¹. Pomembno je, da se obseg sredstev za spodbujanje regionalnega razvoja ni povečal, temveč se je le izboljšala koordinacija obstoječih sredstev regionalne, industrijske in zaposlitvene politike, kakor tudi EU sredstev. Sam sporazum o razvoju regije ni pravno zavezujoč dokument. V letih 1998-99 so vsa okrožja pripravila sporazume o razvoju regije in njihova vsebina se je izvajala v letih 2000 – 2002. Uspešnost je bila na posameznih območjih Švedske različna. Že leta 2001 je Vlada predstavila poročilo o pripravi sporazumov o razvoju regije in se je zavzela za nadaljevanje politike. Ugotovitve so bile naslednje:

- Internacionalizacija omogoča dodaten razvoj regij, podjetij in prebivalcev.
- Sodelovanje različnih akterjev je ključ za uspeh.
- Konkurenčne regije so ključ konkurenčne Švedske.
- Potrebno je še bolj natančno razdelati sistem regionalne industrijske politike, predvsem je potrebno okrepiti ministrsko koordinacijo.
- Stare formalne strukture in kulturne razlike so velika ovira za uspešen razvoj. Predvsem so še vedno razlike v razmišljanju med javnim in zasebnim sektorjem.
- Konkurenčno lokalno okolje in mreženje sta ključ razvoja podjetij.

Na osnovi tega poročila je Vlada v dokumentu »Growth and viability through Sweden« predlagala nadaljevanje reforme regionalne politike in sicer:

- Uvedba regionalnega razvoja kot horizontalne prioritete.
- Jasnejša razdelitev pristojnosti med posameznimi vladnimi resorji. Pri spodbujanju regionalnega razvoja so pomembna predvsem naslednja področja: regionalni razvoj, razvoj industrije in trgovine, politika trga dela, izobraževanje, transport, raziskovalna politika (del povezan z vzpostavljanjem inovacijskih sistemov), razvoj podeželja in kultura. Vlada je ustanovila poseben ministrski svet (člani so večinoma državni sekretarji), ki je odgovoren za ministrsko koordinacijo na regionalni ravni.
- Jasnejša razdelitev pristojnosti med centralno ravni in lokalno samoupravo, krepitev partnerstva in vloge lokalne samouprave. V prihodnosti naj bi se pripravljali razvojni programi okrožij, ki bi vsebovali sektorske razvojne programe posameznih okrožij.
- Regionalna politika se bo spreminjala tudi v prihodnosti in sicer v skladu z novimi spoznanji (proces učenja).
- Potrebna je medsebojna primerjava okrožij, tako nacionalna kot mednarodna. To je dobro orodje za uveljavljanje sprememb.

¹ Ob pripravi razvojnih programskih dokumentov poteka tudi obširna debata o reformi lokalne samouprav s poudarkom na krepitvi regijske ravni. Zato trenutno potekajo 4 pilotni projekti krepitve regionalne ravni.

- Potrebna je boljša koordinacija med nacionalno politiko in EU programi.

Sedanji sporazumi o razvoju regije se bodo podaljšali v leto 2003 in tudi v obdobju 2004-2007 bodo veljali t.i. »programi regionalne rasti« (Regional growth programmes), ki bodo temeljili na načelih trajnostnega razvoja in s poudarkom na razvoju industrije in trgovine. Povečala se bo vloga lokalne samouprave, vendar pa je sodelovanje predstavnikov centralne oblasti obvezno.

Kljub temu, da smo priča spremembam v švedski regionalni politiki, pa se ni zmanjšalo osredotočenje na nekatere problemske regije za katere je značilno, da so redko poseljene in je zanje značilno tudi zmanjševanje števila prebivalstva. Zato imajo problemska območja veliko površino vendar sorazmerno malo prebivalcev. V zadnjih letih je poudarek tudi na regijah s staro industrijsko strukturo.

Francija

Francija je ena najbolj centraliziranih evropskih držav. Poleg centralne ravni jo sestavlja 22 pokrajin, 96 departmajev, prekomorska območja (4 prekomorski departmaji, prekomorska območja in prekomorska območja s posebnim statusom) in občine. Porazdelitev pristojnosti med posameznimi teritorialnimi skupnostmi in državo je zelo zapletena, kljub Zakonu o prenosu pooblastil iz leta 1982, ki zahteva, da mora biti področje pristojnosti skupaj z ustreznimi sredstvi dano le eni ravni oblasti. Tudi v Franciji je želja po decentralizaciji oblasti in tako je francoski parlament marca 2003 sprejel odločitev o prenosu nekaterih pristojnosti iz državne na nižje ravni (predvsem na področju izobraževanja).

Regionalne razlike v Franciji so precejšnje. Najbolj razviti del so mesta, obala in jug, medtem ko so območja na severu in severo-vzhodu trenutno v najslabšem položaju. Tam so predvsem podeželska območja in območja s staro industrijsko strukturo. Čeprav Pariz še vedno prevladuje, smo v Franciji priča gospodarski rasti predvsem v zahodnem delu države.

Regionalna politika ima v Franciji že dolgo zgodovino. Tako je minister za obnovo in urbanizem že leta 1950 znotraj svojega ministrstva ustanovil oddelek za regionalno politiko oziroma za Aménagement du Territoire, kar predstavlja regionalno planiranje. Istega leta so ustanovili tudi regionalni sklad. Sprva se je politika osredotočila predvsem na omejitve razvoja Pariza, saj je število prebivalstva večkratno povečalo (npr. samo v obdobju 1880-1936 se je število prebivalcev povečalo za trikrat, seveda na račun ostalega ozemlja). Leta 1963 je bil ustanovljen DATAR (Délégation à l'Aménagement du Territoire et à l'Action Régionale). DATAR je agencija, odgovorna za regionalni vidik nacionalnih ekonomskih planov. DATAR je tudi prevzel regionalni sklad FIAT, s katerim so se financirali regionalni infrastrukturni projekti, ki niso pridobili ostalih virov. DATAR je tudi razvil mrežo predstavništva v tujini z namenom spodbujanja tujih investicij. Tako je DATAR postal ključna institucija spodbujanja regionalnega razvoja v Franciji in je odgovorna medministrskemu odboru, ki mu predseduje predsednik vlade. DATAR je tudi organ upravljanja za strukturne sklade.

DATAR je preko finančnih spodbud sofinanciral aktivnosti predvsem v Zahodni Franciji. Nameni financiranja so se z leti spreminjali (npr. spodbujanje industrije v 60-ih², spodbujanje

² Ena glavnih zamer francoski regionalni politiki je, da je DATAR v preteklosti financiral le nekaj velikih javnih podjetij (predvsem v 70-ih letih) in s tem ohranjal obstoječo strukturo gospodarstva.

javne infrastrukture v 70-ih) in tudi pomen regionalne politike se je spreminjal. Predvsem v času gospodarskih kriz so prišli v ospredje nacionalni problemi.

Pomembno je, da so Francozi vedno uporabljali programski in pogodbeni pristop (npr. že 70-ih so poznali pogodbe med državo in nižjimi teritorialnimi skupnostmi), ki je v veljavi še danes (*Schémas de services collectives, Contrats de plan*).

Leta 1995 je bil sprejet nov zakon (*Loi d'orientation pour l'aménagement et le développement du territoire - LOADT*), ki v prvem členu določa naslednje cilje regionalne politike:

1. omogočiti enako možnost bivanja državljanov na celotnem ozemlju in omogočiti enakopraven dostop do znanja,
2. doseči skladen razvoj države.

Instrumenti regionalne politike so bili zelo različni (davčne olajšave, subvencije podjetjem, vlaganja v infrastruktura, zagotavljanje javnih storitev...), pomembno pa je, da se je zahtevalo usklajevanje ostalih politik, ki naj bi tudi prispevali k doseganju ciljev regionalne politike. Že kmalu po sprejetju zakona se je začela pripravljati sprememba sprejetega zakona. Razlog je v spremembi razmišljanja glede regionalne politike kot posledica globalizacije (manjši vpliv centralne oblasti na gospodarski razvoj), decentralizacije in regionalne politike EU. Medtem, ko je regionalna politika v Franciji temeljila predvsem na redistribuciji, se je pokazala potreba po spodbujanju konkurenčnosti. Zato je bil junija sprejet nov krovni zakon (*Loi d'orientation pour l'aménagement et le développement durable du territoire – LOADDT*), ki predstavlja temeljiti zasuk v francoski regionalni politiki. Ustrezni podzakonski akti so bili sprejeti šele leta 2001. Nov zakon je povzročil temeljit premik v francoski regionalni politiki, ki temelji na naslednjih usmeritvah:

- potreba po razvoju bolj pluralističnega pristopa k spodbujanju regionalnega razvoja, ki mora biti manj centraliziran in naj omogoči sodelovanje in usklajevanje javnega in zasebnega sektorja,
- potreba po vključitvi varovanja okolja pri regionalnih razvojnih aktivnosti,
- potreba po upravičenosti do regionalnih spodbud na osnovi ustreznih teritorialnih enot (fr. pays), ki so funkcionalne in ne administrativne enote.

Tako nova francoska regionalna politika temelji na potrebah območij, kjer imajo pomembno vlogo lokalne iniciative. Okrepila se je tudi vloga urbanih centrov, saj so v preteklosti imela prednost predvsem podeželska območja.

Nemčija

Nemčija je zvezna država z zapleteno ureditvijo lokalne samouprave, saj ima vsaka izmed 16 zveznih dežel posebnosti v ureditvi lokalne samouprave. Poleg centralne ravni so še dežele, okrajji in občine (izjema so mesta Berlin, Bremen, Hamburg). V nekaterih deželah obstojijo tudi višja združenja občin. Tako razmerja med posameznimi upravnimi ravni za razliko od ameriškega sistema niso točno določena, kar zahteva veliko usklajevanja. Ta značilnost velja tudi za regionalno politiko.

Nemčija je zvezna država, zato imajo dežele zelo močno vlogo. Tako ustava nalaga primarno odgovornost za razvoj deželam in okrajem, medtem ko je naloga države, da vzpostavi ustrezne pogoje za razvoj in da po potrebi s spodbudami pomaga tistim deželam, ki same ne morejo rešiti svojih problemov.

Regionalna politika v Nemčiji je del gospodarske politike države in se večinoma izvaja na osnovi partnerskih dogovorov z deželami v okviru Gemeinschaftsaufgabe: Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur ali GA. Zato je za regionalno politiko odgovorno Ministrstvo za gospodarstvo in delo. Ker je regionalna politika del ekonomske politike je osnovni cilj regionalne politike prestrukturiranje problemskih regij in sicer z odpravo z izboljšanjem lokacijske privlačnosti. Zato pa so potrebne investicije v infrastrukturo, strukturne spremembe in dvig konkurenčnosti gospodarstva. GA ima že dolgo zgodovino, saj je bil ustanovljen z ustavno reformo leta 1969 in temeljito spremenjen v letih 1994 in 1995 (poenostavitev, večja neodvisnost dežel). Temelji na večletnih pogajanjih med centralno oblastjo in deželami³. Pripravijo se letni okvirni plani (Rahmenplanen) v katerih se določi okvir regionalne politike: površina območja države, kjer so upravičeni do spodbud, kriteriji za določitev problemskih območij, obseg sredstev, višina sofinanciranja, kvota posamezne dežele v odstotkih upravičenega teritorija in v finančnih sredstvih. Spodbude, ki so vsebovane v okvirnem programu, upravljajo dežele neodvisno od centralne oblasti, čeprav je financiranje polovično (polovica dežela, polovico država). Posamezni okvirni plan mora odobriti večina dežel, kar pa zaradi dolgih pogajanj in doseženega konsenza ni problem. Zaradi neskladja z EU politiko konkurenčnosti je bil 29. okvirni plan notificiran šele maja 2001.

Nov izziv nemški regionalni politiki je bila združitev obeh Nemčij. To je zahtevalo strukturno politiko na treh področjih: prestrukturiranje gospodarstva, aktivno politiko trga dela in izboljšanje lokacijske privlačnosti države. GA je bil eden od temeljnih instrumentov pomoči »novim deželam«. Zaradi težav, ki jih imajo »nove dežele« še danes (predvsem visoka stopnja brezposelnosti) je tudi v 32. okvirnem programu »novim deželam« namenjeno večino finančnih sredstev. Poleg GA pridobivajo »nove dežele« še druge oblike pomoči kot so davčne olajšave (zakon velja do 2004), spodbujanje inovacij,... V novih deželah so zelo pomembni tudi programi regionalne politike EU, saj bodo »nove dežele« lahko koristile EU sredstva do leta 2006 v višini več kot 20 milijard euro.

Potrebno je poudariti, da so bile v zadnjih letih zelo živahne debate o reformi nemške regionalne politike in sicer zaradi težav s financiranjem, tudi okvirnih programov. Predvsem bogatejše dežele so zahtevale reformo do konca leta 2004. V okviru pogajanj za okvirne programe v letih 2003-2006 je uspelo aprila 2003 med partnerji doseči soglasje za nadaljevanje obstoječe politike.

Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske

Velika Britanija je unitarna država, ki ji jo sestavljajo Anglija, Škotska, Wales in Severna Irska. Obstajajo tri glavne ravni oblasti: osrednja oblast, lokalne oblasti in vmesna raven decentralizirane oblasti na Škotskem in v Walesu. Zakon o Severni Irski predstavlja osnovo za postopen prenos pooblastil na vmesno raven oblasti v Severni Irski. Teritorializacija je med sestavnimi deli Velike Britanije zelo različna in zapletena. To še posebej velja za Anglijo. Tako je na Škotskem in v Walesu namesto dvotirne oblasti (grofijsko okrožje, grofijsko območje) od leta 1996 dalje le enotirna enotna oblast.

Velika Britanija ima že zelo dolgo zgodovino regionalne politike. So pionirji, saj so že leta 1934 sprejeli »Special Areas Act« s katerim so reševali problem visoke stopnje brezposelnosti v nekaterih starih industrijskih območjih. Za Veliko Britanijo (VB) je bilo značilno, da so bile

³ 24. aprila 2003 so dogovorili okvirne pogoje za obdobje 2003-2006.

regionalne razlike sorazmerno stalne (problem sever-jug, Wales, Severna Irska). Po krizi v 80-ih letih pa je postal regionalni problem mnogo bolj kompleksen. Čeprav so razlike med severom in jugom bile še vedno precejšne, pa so se povečale razlike znotraj posameznih teritorialnih enot. Tedanja konzervativna Vlada je temeljila svojo regionalno politiko na dokumentu White Paper: Regional Industrial Development iz leta 1983, kjer je bil poudarek na ustvarjanju delovnih mest, saj je bila po njihovem mnenju vloga regionalne politike predvsem socialna. Šele kasneje (leta 1995) je konzervativna Vlada poudarila, da je regionalna politika potrebna tudi zaradi ekonomskih razlogov (spodbujanje konkurenčnosti Velike Britanije), zato je bil v 90-ih letih poudarek na spodbujanju investicij. Regionalna politika je bila skupaj z ukrepi razvoja podeželja in razvoja mestnih območij del politike regeneracije regij. Po spremembi oblasti maja 1997 (vladanje so prevzeli laburisti) je pristop veliko širši, saj je povezan s povečano vlogo (odgovornostjo) regij za njihov razvoj. Sledila je ustanovitev parlamentov na Škotskem, Walesu in Severni Irski. Do takrat je bila za regionalno politiko v Veliki Britaniji odgovorna Vlada, z decentralizacijo pa je pomemben del spodbujanja razvoja postalo pristojnost nižje ravni (izjema je Severna Irska). Tako je že precejšen del pristojnosti prenesen na nižje ravni (Škotska, Wales, Severna Irska-trenutno velja od 14.10.2002 dalje moratorij). Predvsem imajo veliko samostojnosti pri spodbujanju razvoja.

Spremembe v politiki spodbujanja razvoja je Vlada nakazala kmalu po prevzemu oblasti. Leta 1998 je objavila Bela knjigo o konkurenčnosti: »Naša konkurenčna prihodnost: Izgradnja gospodarstva temelječem na znanju.«, kjer je Vlada postavila cilj, da Velika Britanija s pomočjo stalne gospodarske rasti ujame najbolj razvite države na svetu. To pa je možno z izboljšanjem konkurenčne sposobnosti, s sodelovanjem in povečano konkurenco. Eden od načinov doseganja cilja pa je regionalen pristop s ključno vlogo regionalnih razvojnih agencij.

To je imelo vpliv tudi na institucionalno podpiranje razvoja. Tako so v Angliji ustanovili 9 regionalnih razvojnih agencij (8 v letu 1999 in 1 leta 2000). Na Škotskem se je okrepila vloga razvojnih agencij. Tako je »Scottish Enterprise« z dvanajstimi lokalnimi enotami odgovoren za južno Škotsko in »Highlands and Islands Enterprise« z desetimi lokalnimi enotami za severno Škotsko. Obe agenciji sta bili ustanovljeni v letih 1990 in 1991. V Wales-u so okrepili dejavnost »Wales Development Agency«, ki je bila ustanovljena že 1976, medtem ko je Severna Irska zaradi zaostrenih političnih razmer v posebnem položaju.

Pomembno je tudi, da so ločili upravljanje domačih aktivnosti in EU denarja (npr. v Wales-u z EU spodbudami upravlja »Welsh European Funding Office« ali (WEFO), ki je bil ustanovljen 1.4.2000 in ne »Wales Development Agency«. Podobno je tudi na Škotskem.

V skladu s prenosom pristojnosti za spodbujanje gospodarskega razvoja se razlikuje tudi pristop k spodbujanju regionalnega razvoja po posameznih delih VB. Iz institucionalnega vidika je za Slovenijo zanimiva predvsem usmeritev regionalne politike v Angliji, ki jo mnogo manj centralizirana kot v Wales-u ali na Škotskem.

Britanska Vlada je leta 2001 objavila »White Paper on Enterprise, Skills and Innovation«⁴, ki predstavlja nadaljevanje reforme spodbujanja regionalnega razvoja v Veliki Britaniji. Tako predstavlja spodbujanje regionalnega razvoja pristop k reševanju nacionalnih problemov in sicer s spodbujanjem gospodarskega razvoja vseh regij, temelječega na inovativnosti, podjetništvu in znanju. To pa zahteva celovit pristop k razvoju, ki mora temeljiti na programiranju z aktivno vlogo regionalnih razvojnih agencij in s poudarkom na poslovnem okolju. V dokumentu so predstavljene tudi možnosti razvoja vseh devetih angleških regij.

RRA v Angliji imajo precejšnje pristojnosti in tudi finančna sredstva. Tako RRA skrbijo za gospodarski razvoj in regeneracijo, spodbujanje podjetništva, za spodbujanje zaposlovanja, usposabljanje, od leta 2002 dalje pa tudi turizem, transport, stanovanjsko politiko in prostorsko planiranje. Čeprav se ekonomska politika vodi centralizirano, imajo regije pomembno vlogo pri pripravi, predvsem pa pri izvajanju le-te. Centralna oblast je vzpostavila sistem spremljanja delovanja RRA, ki temelji na managementu, temelječem na rezultatih. Stalno se tudi spremlja in primerja stanje v posamezni regiji (benchmarking). Poleg RRA so še številne spodbude kot so: New Deal for Communities, the National Strategy for Neighbourhood Renewal, England Rural Development Programme, Regional Selective Assistance, kakor tudi sredstva strukturnih skladov. K temu prispeva tudi politika na področju izobraževanja, stanovanjske politike in transporta. Vlada je tudi okrepila svoje izpostave (Government Offices) v vseh regijah in ti zastopajo že 9 ministrstev, medtem ko so jih leta 2000 le 3. Ti uradi služijo tudi urejanju odnosov z regionalnimi akterji.

Nadaljuje se tudi proces decentralizacije. V skladu s predlogom Vlade iz leta 2002, podanem v dokumentu »White Paper on Regional Governance in England«, imajo angleške regije možnost, da volijo lastna predstavniška telesa (»Regional Assembly«). O tem se bo prebivalstvo posamezne regije odločalo na referendumu.

Marca 2003 je Vlada objavila dokument »A modern regional policy for United Kingdom« v katerem je podan predlog regionalne politike v Veliki Britaniji. Za Škotsko, Wales in Severno Irsko dokument ni obvezen na področjih, ki so v njihovi pristojnosti. Ključni cilj Vlade VB danes so visoke in stabilne stopnje gospodarske rasti in rasti zaposlovanja. Zato regionalna politika ni le stvar revnih regij. Da bo Velika Britanija konkurenčna, mora biti konkurenčen vsak njen sestavni del in vsaka regija. Zato je naloga regionalne politike, da izboljša ekonomski položaj vsakega dela in vsake regije, predvsem z odpravo napak trga (market failures) in s spodbujanjem enakih možnosti. Zato mora biti regionalna politika vodena na principu »bottom-up« in predstavlja ključni element ekonomske in socialne strategije. Vladna politika spodbujanja regionalnega razvoja temelji na:

- makroekonomski stabilnosti, ki predstavlja osnovo za pospešeno investiranje, saj je bil obseg investicij zaradi nestabilnih razmer premajhen, predvsem v 80-ih;
- mikroekonomskih reformah na nacionalni, regionalni in lokalni ravni z odpravo ovir za razvoj ključnih faktorjev gospodarskega razvoja (znanje, investicije, inovacije, podjetništvo, konkurenca),

⁴ Tudi v ostalih delih Velike Britanije (Škotska, Wales, Severna Irka) so objavili podobne strateške dokumente. »The Framework for Economic Development in Scotland« iz leta 2000 postavlja osnovne strateške smernice in njegova nadgradnja je »A Smart Successful Scotland: Ambitions for the Enterprise Networks«. V Walesu so pripravili »The Welsh Assembly Government's national economic development strategy: A Winning Wales«, na Severnem Irskem pa »Shaping our Future: Regional Development Strategy for Northern Ireland 2025«.

- regionalni politiki, ki bo omogočala devolucijo in decentralizacijo in bo omogočila regijam, da s svojimi sredstvi in fleksibilnostjo spodbudijo endogeni razvoj vendar v okviru jasne verodostojnosti (odgovornosti).

Za uspešno spodbujanje regionalnega razvoja je pomembno naslednje:

- Pri politikah na nacionalni ravni je potrebno ocenjevati njihov vpliv na regionalni razvoj.
- Politike na nacionalni, regionalni in lokalni ravni morajo biti medsebojno koordinirane.

Poleg spodbujanja razvoja na celotnem ozemlju Velike Britanije, pa so še vedno območja, ki imajo prednost pri pridobivanju pomoči in so v skladu s pravili regionalnih državnih pomoči. Tak primer je program Regional Selective Assistance, ki omogoča pomoč podjetjem.

Sklepne ugotovitve

Spremembe v regionalni politiki razvitih držav so v zadnjih letih naslednje:

- Tradicionalni pristop k regionalni politiki, ki temelji na spodbujanju določenih problemskih območij izgublja na pomenu. V ospredju je konkurenčnost vseh regij v državi. Zato pristop temelji na spodbujanju faktorjev konkurenčnosti v regijah (regionalni pristop k razvoju države), kjer je spodbujanja razvoja v posamezni regiji prilagojeno značilnostim samih regij. To je značilno za: Avstrijo, Finsko, Italijo, Nizozemsko, Švedsko, Veliko Britanijo, Norveško, Francijo in deloma Irsko.
- Zaradi spremenjene filozofije se je okrepilo načelo partnerstva in sicer se je okrepila vloga regionalnih in lokalnih oblasti, kakor tudi zasebnega sektorja. To zahteva tudi boljše koordinacijo sektorskih politik in usklajenost posameznih ravni (EU, nacionalna, regionalna, lokalna). Centralna raven postavlja politiko (nacionalni okvir) in krepi koordinacijsko vlogo, še posebej, če so bile pristojnosti prenesene na nižje ravni.
- Reforma regionalne politike je pogosto povezana z reformo lokalne samouprave (npr. Velika Britanija, Švedska, Finska, Norveška). Pogosto sta oba vidika v pristojnosti istega ministrstva ali službe (npr. Finska, Velika Britanija) in pogosto je pristojnost in sredstva za spodbujanje gospodarskega razvoja prenesena na nižjo raven.
- Trend k povezovanju spodbujanja regionalnega razvoja in regionalnega prostorskega načrtovanja, ki v večini držav sicer nista povezana (razlog je tudi v razdelitvi pristojnosti med različna ministrstva).
- Zaradi pristopa spodbujanja na celotnem ozemlju je izvajanje regionalne politike postalo bolj zapleteno. Nov pristop zahteva veliko koordinacije. Zato so bili v raznih državah ustanovljeni različni koordinacijski mehanizmi (predstavnštva Vlade v regijah, regijski sveti).
- Kljub pristopu k spodbujanju na celotnem ozemlju so v večini držav še vedno ostala problemska območja, kjer je pomoč države izdatnejša. Razlog ohranitve problemskih območij je tudi ureditev regionalnih državnih pomoči.
- Pri izvajanju regionalne politike se srečujejo države z različnimi izzivi: težave pri koordinaciji sektorskih politik (regionalizacija sektorskih politik), napetostmi med posameznimi ravnmi, uveljavljanju funkcionalnih regij (Švedska, Francija, deloma Finska), kar pa ne zavira njihovih številnih aktivnosti pri uveljavljanju ciljev regionalne politike v nacionalnih okvirih in v okviru EU.

IV. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

Cilji in načela

Strategija regionalnega razvoja Slovenije je leta 2001 utemeljila vizijo regionalnega razvoja kot uravnovešeni gospodarski, socialni, zdravstveni, kulturni, prostorski in okoljski vidik razvoja v vseh slovenskih regijah, kar bo zagotovilo visoko življenjsko raven in kakovost zdravja ter bivalnega okolja vseh prebivalcev Slovenije. Vizija regionalnega razvoja, dogovorjena v okviru SGRS, stremi k trajnostnemu razvoju v najširšem pomenu, ki optimalno izrablja vse potencialne v regiji, pri tem pa ne zmanjšuje virov in možnosti razvoja prihodnjih generacij.

Cilj predloga zakona je povečanje učinkovitosti regionalne politike in preko tega zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik. Poročilo o regionalnem razvoju 2003 kaže, da so se slednje v zadnjih letih sicer prenehale povečevati vendar pa je dejstvo, da so nesprejemljivo visoke (2:1 med najbolj in najmanj razvito statistično regijo). Da bi iz obdobja stagnacije lahko prešli v trend zmanjševanja regionalnih razvojnih razlik, je potrebno odpraviti ugotovljene pomanjkljivosti veljavnega zakona in dopolniti institucionalne strukture na državni in regionalni ravni.

Da bi uresničili vizijo in zadane cilje bo regionalna politika v Sloveniji temeljila na naslednjih načelih:

- politika spodbujanja skladnega regionalnega razvoja kot obveznost vseh nosilcev odločanja ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja,
- celovitost izvajanja regionalne politike na celotnem ozemlju Republike Slovenije,
- povezovanje v okviru programov čezmejnega razvojnega povezovanja ter povezovanje regij znotraj širšega evropskega prostora,
- partnerstvo med državo in občinami ter javnim in zasebnim sektorjem pri določanju in uresničevanju razvojnih ciljev,
- usklajevanje med Vlado Republike Slovenije in zvezami občin pri načrtovanju spodbujanja skladnega regionalnega razvoja,
- subsidiarnost, po kateri pri pripravi, izvajanju, nadzoru in vrednotenju programov spodbujanja skladnega regionalnega razvoja višja teritorialna raven opravlja le tiste razvojne naloge, ki jih ne morejo učinkovito opraviti nižje ravni,
- načelo solidarnosti,
- programsko usmerjanje razvojnih spodbud države in občin za namene, utemeljene v usklajenih regionalnih razvojnih programih in projektih,
- spremljanje in vrednotenje učinkov razvojnih spodbud po primerljivih evropskih metodologijah,
- nadzor zakonitosti postopkov dodeljevanja in trošenja razvojnih spodbud,
- sofinanciranje skladnega regionalnega razvoja iz državnega in občinskih proračunov, ter iz zasebnih in drugih virov,
- uresničevanje regionalnih razvojnih interesov v okviru instrumentov kohezijske politike EU in lastnih instrumentov regionalne politike v Republiki Sloveniji,
- pospeševanje razvoja gospodarstva ob upoštevanju okoljskih vidikov ter varovanja in razvojnega aktiviranja naravnih dobrin, ohranjanja narave in kulturne dediščine,
- uveljavljanje integriranih regionalnih strategij informacijske družbe,
- enak dostop do izobraževanja in drugih javnih storitev,
- ustvarjanje in razvijanje pogojev za kulturo kot temeljno sestavino vsestranskega razvoja,

- enake možnosti za izboljšanje kakovosti življenja in zdravja prebivalcev na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

Zmanjševanje razvojnega zaostanka Slovenije in slovenskih regij za povprečjem EU bo dolgotrajen proces, ki ga je možno pospešiti le s krepitvijo regionalnih inovacijskih sistemov, ki bodo povečali izrabo endogenih potencialov razvojnih regij, konkurenčnost gospodarstva v regiji, pritegnili nove investicije v regijo ter okrepili socialni kapital. Dolgoročni cilj je doseganje visokega življenjskega standarda in kvalitete življenja ter boljšega zdravja prebivalcev vseh slovenskih regij s pospeševanjem razvoja okolju prijaznega gospodarstva z oblikovanjem vseslovenskega gospodarskega razvojnega pola z gospodarsko krepitvijo in dobro prometno povezavo regionalnih središč ter z dvigom kategorije najpomembnejših slovenskih središč ter s pritegnitvijo in križanjem glavnih evropskih prometnih smeri. S tem bodo mesta kot najpomembnejši generatorji razvoja dobila novo vlogo v evropskem in nacionalnem okviru.

Cilji spodbujanja skladnega regionalnega razvoja so:

- zmanjševanje razlik v gospodarski razvitosti in življenjskih možnostih prebivalstva med posameznimi območji v državi,
- preprečevanje nastajanja novih območij z večjimi razvojnimi problemi,
- spodbujanje policentričnega razvoja poselitve in policentričnega gospodarskega razvoja,
- razvoj in povečanje konkurenčnosti gospodarstva v vseh razvojnih regijah, ob upoštevanju njihovih posebnosti,
- zniževanje stopnje brezposelnosti v razvojnih regijah oziroma povečanje zaposlenosti in odprava strukturnih neskladij na trgu dela,
- povečanje blagostanja prebivalstva v razvojnih regijah, ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja in njihovih posebnosti,
- krepitev socialnega kapitala in inovacijske sposobnosti v razvojnih regijah,
- ohranjanje in razvijanje kulturne identitete z ustvarjanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost in raznolikost, trajnostni razvoj kulturne dediščine in dostopnost do kulturnih dobrin v razvojnih regijah,
- uveljavljanje celostnega pristopa pri razvoju podeželja,
- zmanjševanje razlik v kakovosti življenja ter ekonomski in socialni blaginji ob upoštevanju varstva okolja in zmanjševanje razlik v zdravju,
- razvoj območij obeh avtohtonih narodnih manjšin in naselij romske skupnosti v Republiki Sloveniji ter
- spodbujanje gospodarskega sodelovanja z zamejskimi Slovenci in Slovenci po svetu.

Sprejem predloga zakona je potreben, ker je reforma regionalne politike prišla do točke, ko je potrebno utrditi in nadgraditi institucije regionalnega razvoja na državni, in še posebej na regionalni in lokalni ravni s ciljem jasne razmejitve nalog in vlog posameznih razvojnih partnerjev. To naj bi prispevalo k njihovi dodatni motivaciji in mobilizaciji za doseganje skupnih razvojnih ciljev s čemer bo država dobila aktivne razvojne partnerje pri zagotavljanju skladnega regionalnega razvoja. Cilj je torej nadaljnja krepitev t.i. socialnega kapitala kot elementa konkurenčnosti regij in države v celoti. Mobilizacija razvojnih potencialov v slovenskih regijah in lokalnih skupnostih, ki bi sicer ostali neizkoriščeni, je tudi sestavina trajnostnega razvoja. Ob vstopu Slovenije na zelo konkurenčen evropski trg z več kot 400 milijoni potrošnikov bo slednje še posebej pomembno. S predlogom zakona želimo nadgraditi in okrepiti procese decentralizacije razvojne politike, ki so bili začeti s sprejemom veljavnega zakona leta 1999 in odpraviti slabosti, ki so se pokazale ob njegovem izvajanju.

Poglavitne rešitve predloga zakona

Skladni regionalni razvoj je opredeljen kot skupna odgovornost države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Kot osnovna funkcionalna enota za izvajanje regionalne politike je opredeljena razvojna regija.

Kot funkcionalna ozemeljska enota za izvajanje kohezijske politike EU v Republiki Sloveniji je opredeljena kohezijska regija. Slovenija je zaključila pristopna pogajanja o teritorialni členitvi ozemlja na NUTS-3 razčlenitveni ravni statistične klasifikacije z dogovorom o obstoječih 12 statističnih regijah. Sredi lanskega leta je bila v EU sprejeta uredba (Regulation EC No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics NUTS), ki daje statističnemu klasifikacijskemu sistemu NUTS zakonsko podlago. Doslej je bilo to področje v pristojnosti držav članic in predmet t.i. »Gentlemen's Agreements« med statističnimi uradi. V tretjem členu določa uredba meje (minimum, maximum) teritorialnih enot NUTS glede na število prebivalstva v regiji in sicer mora povprečna velikost takšnih enot za posamezno raven biti v naslednjih okvirih:

- NUTS 1: min: 3 milijone; max: 7 milijonov;
- NUTS 2: min: 800.000; max: 3 milijone;
- NUTS 3: min: 150.000; max: 800.000.

Za Slovenijo navedeno pomeni možnost oblikovanja dveh kohezijskih regij. Ker uredba predvideva tudi izjeme, obstaja možnost pogajanj tudi za tri tovrstne teritorialne enote. Predlog zakona ne govori o številu kohezijskih regij ampak to prepušča statistični metodološki določitvi, ki naj bi bila sprejeta kot rezultat pogajanj z EU o tem vprašanju. Predlog zakona predvideva oblikovanje razvojnega sveta kohezijske regije, ki je sestavljen iz predstavnikov vključenih svetov regij in regionalnih razvojnih svetov. Razvojni svet kohezijske regije opravlja naloge nadzornega odbora pri izvajanju programov EU na ravni kohezijske regije.

Na območju razvojne regije se oblikuje zveza občin, ki skupaj z združenji gospodarstva in drugimi organiziranimi razvojnimi partnerji na ravni razvojne regije sklene pogodbo o razvojnem partnerstvu. S pogodbo se definirajo naloge in odgovornosti ter način sodelovanja pri razvojnem načrtovanju in financiranju razvoja regij. V pogodbi se določi tudi način financiranja delovanja regionalnega razvojnega sveta in regionalne razvojne agencije. Organ odločanja je svet regije, sestavljen iz županov razvojne regije. Svet regije sprejema regionalni razvojni program, njegove izvedbene programe in ustanavlja regionalno razvojno agencijo oziroma izbere nosilca nalog regionalne razvojne agencije.

Predlog zakona opredeljuje temeljne programske dokumente: Strategijo regionalnega razvoja Slovenije, Državni razvojni program in regionalne ter območne razvojne programe.

Z vključitvijo območnih razvojnih programov je upoštevano dejstvo, da obstajajo pomembne razvojne razlike tudi znotraj razvojnih regij in omogočeno, da se izrazijo razvojne posebnosti teh območij v regionalnih razvojnih programih. Instrument območnega razvojnega programa torej omogoča specifične poudarke in posebne razvojne programe za ta območja. Ob tem velja poudariti, da se območna razvojna partnerstva lahko oblikujejo tudi čez meje razvojnih regij in da se ti programi uresničujejo znotraj regionalnih razvojnih programov.

O izvajanju zakona in stanju v regionalnem razvoju vlada poroča državnemu zboru na sredini in na koncu programskega obdobja kar je skladno z načeli nadzora pri izvajanju programov v EU.

Z regionalnim razvojnim programom (RRP) se, na podlagi analize stanja in gibanj ter sektorskih razvojnih programov, uskladijo razvojna predvidevanja in naloge države in občin na področju gospodarskega (vključno kmetijskega in gozdarskega), socialnega, prostorskega in okoljskega ter kulturnega razvoja v regiji. RRP vsebuje strateški in programski del in se pripravi za območje razvojne regije. Predlog zakona določa, da se RRP pripravljajo ob upoštevanju območnih razvojnih programov. Regionalni razvojni programi obmejnih regij vključujejo programe čezmejnega sodelovanja, s posebnim poudarkom na programih povezovanja in razvoja slovenske manjšine v zamejstvu. Regionalni razvojni programi, ki segajo na območja avtohtonih narodnih skupnosti in romske skupnosti, vključujejo programe razvoja avtohtonih narodnih skupnosti in romske skupnosti.

Predlog zakona določa pripravo izvedbenega načrta RRP, ob upoštevanju izvedbenih načrtov območnih razvojnih programov, ki so sprejeti v razvojni regiji. Pri uvrščanju novih projektov v predlog izvedbenega načrta se upoštevajo proračunske možnosti države in občin in že sprejete javnofinančne obveznosti za projekte v izvajanju, ki so bili uvrščeni v načrt razvojnih programov državnega proračuna in proračuna občine v preteklih letih.

Pristojnost za politiko skladnega regionalnega razvoja na državni ravni je s predlogom zakona dana ministrstvu za regionalni razvoj. Usklajevalno telo vlade, ki je odgovorno za usklajenost predlogov dokumentov za izvajanje regionalne politike in za usklajevanje državnih regionalnih spodbud ter spodbud iz sredstev kohezijske politike EU je svet za strukturno politiko. Za posredovanje regionalnih spodbud iz državnega proračuna, opravljanje razvojnih, koordinativnih in strokovnih nalog pri izvajanju regionalne politike in opravljanje nalog organa upravljanja programov za EU je odgovorna Agencija Republike Slovenije za regionalni razvoj kot organ v sestavi ministrstva.

Predlog zakona določa, da je Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja javni finančni sklad, ki je namenjen trajnejšemu doseganju javnih ciljev na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja. V njegovem okviru se opravljajo tudi naloge povezane z razvojem projektnega financiranja. Gre za naloge promocije uporabe finančnih tehnik pri projektih z udeležbo zasebnega kapitala na državni in regionalni ravni, oblikovanja standardnih modelov pravnih listin in strokovne podpore državni upravi pri izdaji ustreznih predpisov ter implementaciji projektnega financiranja.

Na ravni razvojne regije sta ključna nosilca regionalne politike svet regije, ki ga sestavljajo župani in regionalni razvojni svet, ki deluje kot partnerski organ zveze občin oziroma občin in drugih razvojnih partnerjev v regiji.

Člani regionalnega razvojnega sveta so predstavniki zvez občin ali občin, predstavniki gospodarstva (vključno s kmetijstvom in gozdarstvom) ter predstavniki sindikatov in organizacij civilne družbe, ki so organizirane na regionalni ravni. V ustrezne svete so dodatno vključeni še po en predstavnik partnerskega sveta za človeške vire, predstavnik upravljalcev zavarovanih območij narave ter predstavniki italijanske narodne skupnosti, madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti. Predstavniki države se na seje vabijo kot opazovalci s pravico razpravljanja, ne pa tudi glasovanja. Uporabljena je rešitev, ki jo uporablja Evropska komisija pri delovanju nadzornih odborov razvojnih programov v državah članicah. Tako kot

se države članice pogajajo z EU za svoje razvojne programe naj bi se v bodoče tudi v Sloveniji regionalni razvojni sveti pogajali za podporo programom regije z državo in občinami.

Predstavniki zveze občin ali občin v regionalnem razvojnem svetu se praviloma imenujejo izmed županov ali drugih članov občinskih svetov. Razvojne zveze občin ali občine, gospodarstvo, sindikati in interesne skupine imenujejo predstavnike v svetu, skladno s svojimi pravili. Omejitev na župane oziroma člane občinskih svetov je določena, ker se računa, da bodo v perspektivi razvojne zveze občin oziroma njihova združenja na ravni kohezijskih regij samostojno usmerjala tudi sredstva strukturnih skladov EU, kjer je eden od pogojev ta, da so v takšnih telesih zastopani izvoljeni predstavniki s političnim mandatom.

Polovico sredstev za opravljanje nalog na regionalni ravni, ki so v javnem interesu, zagotavlja državni proračun kot regionalno spodbudo. Preostali del stroškov delovanja zagotovijo občine in drugi, v regionalni razvojni svet povezani partnerji. Stroške, ki se pokrivajo iz neposrednih regionalnih spodbud, določi podzakonski akt. Nanašajo se na le na razvojne naloge, ki imajo značaj javne službe so natančno določene s predlogom zakona. Rešitev izhaja tudi iz definicije neposrednih regionalnih spodbud, ki naj bi, med drugim, v obdobju do oblikovanja pokrajin, pokrivala del stroškov vzpostavljanja decentralizirane razvojne funkcije države na regionalni ravni.

RRA opravlja splošne, informativne, svetovalne in pospeševalne naloge pri spodbujanju razvoja in privabljanju novih investicij v razvojno regijo. RRA zagotavlja regionalnemu razvojnemu svetu tudi strokovno, tehnično in administrativno podporo za delo.

Poleg nalog, ki so v javnem interesu lahko RRA opravlja tudi druge dejavnosti na trgu in na tej osnovi pridobiva sredstva, če te dejavnosti niso v konkurenčnem neskladju z nalogami, ki so javna služba in če ne ovirajo njihovega izvajanja. S tem se želi zagotoviti pridobivanje sredstev in krepitev RRA tudi na drugih, tržnih osnovah, razvijati njen občutek za trg in preprečiti njeno birokratiziranje. Vsekakor pa mora RRA opravljati naloge, ki so v javnem interesu, v skladu s predpisi in normativi, ki veljajo za javni sektor. Predlog zakona tudi določa, da mora biti RRA organizirana kot neprofitna institucija (vključno z obveznostjo reinvestiranja morebitnega dobička v osnovno dejavnost).

Predlog zakona določa obseg regionalnih spodbud, ki naj bi dosegale 1,5 odstotka bruto domačega proizvoda. Regionalne spodbude so v predlogu zakona jasno definirane kot tista sredstva, ki jih državni proračun namenja za sofinanciranje regionalnih projektov iz izvedbenih načrtov regionalnih razvojnih programov.

Predlog zakona določa t.i. posebne ukrepe regionalne politike, ki se izvajajo v prednostnih območjih, ki najbolj zaostajajo v razvoju ali se soočajo z velikimi strukturnimi problemi. Namenjajo se tudi za razvoj regijskih razvojnih instrumentov in shem ter za financiranje priprave projektov in vzpostavljanje decentralizirane razvojne funkcije države. Obseg posebnih ukrepov regionalne politike v državnem proračunu naj ne bi bil manjši od 0,25% bruto domačega proizvoda.

Ponovni izračun občin s posebnimi razvojnimi problemi na osnovi novejših podatkov kaže, da je ugotavljanje razvitosti na ravni občin s strokovnega vidika vprašljivo. Poleg tega je praksa iz preteklih let je polna pritožb posameznih občin, ki ugotavljajo vsebinske nesmisle pri

posameznih kazalcih na ravni občin. Predlog zakona zato predvideva ugotavljanje razvitosti le na ravni razvojnih regij za katere obstajajo mednarodno primerljivi podatki.

V. ZAKONODAJNI POSTOPEK SPREJEMANJA ZAKONA

Predlagan je redni zakonodajni postopek za sprejem zakona.

VI. FINANČNE POSLEDICE ZAKONA

Zakon ima nevtralen neposredni učinek na državni proračun in javne finance. Sredstva za njegovo izvajanje so zagotovljena v okviru že obstoječih proračunskih postavk. Pomembnejši so posredni vplivi zakona, ki bodo delovali dolgoročno in imeli pozitiven vpliv na učinkovitost trošenja javnofinančnih sredstev, ki so namenjena razvojnim projektom. Sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena v proračunih 2004 in 2005. Predlagane rešitve ne zahtevajo uvajanja novih proračunskih postavk. Predlagane rešitve tudi ne povečujejo javnofinančnih obremenitev na lokalni ravni. Zakon ne uvaja novih institucij ampak le preoblikuje obstoječe. Tudi v primerih, ko zakon predlaga oblikovanje kohezijskih regij in s tem organov upravljanja razvojnih programov na ravni kohezijske regije, ne bo prišlo do ustanavljanja novih institucij ampak se predvideva, da bo te naloge opravljala Agencija RS za regionalni razvoj preko regionalnih pisarn. Regionalne razvojne agencije ostanejo v svoji sedanji funkciji. Programski odbori za pripravo in izvajanje regionalnih razvojnih programov bodo preoblikovani v svete regij in regionalne razvojne svete. Tudi oblikovanje odborov regionalnega razvojnega sveta ne bo zahtevalo dodatnih javnofinančnih sredstev. Oblikovane bodo iz že zaposlenih uslužbencev regionalnih razvojnih agencij, občin in mestnih občin ter izpostav nekaterih ministrstev oziroma njihovih javnih mrež na regionalni ravni. Tako v proračunih občin, kot tudi v državnem proračunu so se sredstva za delovanje regionalnih razvojnih agencij že doslej zagotavljala, v državnem proračunu v obliki regionalne spodbude (sofinanciranje razvojnih nalog regionalnih razvojnih agencij in delovanja programskih odborov za pripravo in izvajanje regionalnih razvojnih programov).

Opravili smo izračun povečanja stroškov na regionalni ravni, do česar bo prišlo zaradi povečanega obsega spodbud, ki naj bi jih ministrstva v bodoče preverjala tudi skozi določanje regionalno specifičnih ciljev (nadzor programov, ki tečejo v regijah, monitoring in evalvacije povečanega obsega programov).

V nadaljevanju najprej prikazujemo strošek obstoječe mreže regionalnih razvojnih agencij. Le-ta znaša 814.2 mio SIT letno. Od tega zneska znaša sofinanciranje države okoli 250 mio sit letno ali okoli 30% vseh stroškov. Preostalo financirajo občine, drugi lastniki in regionalne razvojne agencije same z dejavnostjo na trgu.

REGIJA	RRA	Mrežna	Št. zaposlenih	VII. (ali več)-ekon.	VII. (ali več)-družb.	VII. (ali več)-tehn.	ostalo (VI. ali V.)
1 Pomurska	RRA Mura	/	6	1	3	1	1
2 Notranjsko-kraška	RRA Notranjsko-kraške regije	/	3			1	2
3 Gorenjska	BSC Kranj	BSC Kranj	6	2	1	2	1
		Razvojna agencija SORA	3	1	1	1	
		Razvojna agencija RAGOR	7	2	4	1	
4 Goriška	RRA severne Primorske	RRA severne Primorske	5	3	2		
		Posoški razvojni center Kobarid	5	2	1	1	1
		ICRA, d.o.o.	3		3		
		ROD Razvojna agencija	2	1			1
5 Koroška	RRA Koroška	/	4		1	1	2
6 Spodnjeposavska	RPC Posavje	/	4	3		1	
7 Zasavska	RCR Zagorje	/	15	3	5	1	6
8 Obalno-kraška	RRC Koper	RRC Koper	6	4	2		
		CPP Piran	1	1			
		Razvojni center Ilirska Bistrica	2	1			1
		PPC Sežana	1	1			
9 Podravska	MRA Maribor	MRA Maribor	8	3	2	1	2
		Ekonomski inštitut Maribor	13	7	1		5
		ZRS Bistra Ptuj	8	1	1	4	2
10 Savinjska	RRA Celje	/	5	3	1		1
11 JV Slovenija	PC Novo mesto	/	4	2		1	1
12 Osrednjeslovenska	RRA LUR	/	7	2	3	1	1
SKUPAJ			118	43	31	17	27

V nadaljevanju smo poskušali ugotoviti povečan obseg nalog do katerega bo prišlo, ker naj bi se tudi posredne regionalne spodbude usmerjale skladno z regionalnimi cilji. V nekaterih primerih bo šlo zgolj za poročanje o učinkih in vrednotenje s strani doseganja ciljev regionalnega razvojnega programa, v drugih pa tudi za dejansko izvedbo (npr. regijske štipendijske sheme) kjer bo vključenost regionalnih struktur bistveno večja. Celotnega prikazanega zneska regionalnih spodbud torej ne gre razumeti kot dodatne obremenitve regij.

Po opravljeni oceni naj bi strošek države postopoma porasel od sedanjih 250 mio sit na 500 mio sit. Dinamika tega porasta bo sledila krepitvi tistih regionalnih institucij, ki so kadrovske najšibkejši člani v mreži. Sredstva za to bodo predvidoma zagotovljena v okviru proračunskih postavk Službe Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj. Pri tem je potrebno upoštevati, da bo mogoče del prikazanega porasta nadomestiti pri ministrstvih, ki dodeljujejo posredne regionalne spodbude. Vključitev RRA v proces nadzora, spremljanja in vrednotenja bo lahko razbremenila del njihovih dosedanjih stroškov za te naloge. Ker ministrstva za delovanje svojih implementacijskih mrež v regijah namenjujejo precejšnja sredstva vsekakor obstaja prostor za prihranke iz česar črpamo argument za oceno, da ima zakon v celoti nevtralne neposredne finančne učinke na proračun.

Na osnovi zakona je mogoče pričakovati določeno notranje prestrukturiranje državnega proračuna. Predlog zakona posega na področje t.i. posrednih regionalnih spodbud, ki jih je, po opravljenih ocenah, okoli 80 milijard sit letno.

Na podlagi analize potreb regionalnih razvojnih programov je mogoče oceniti, da naj bi se povečal obseg sredstev za spodbude gospodarstvu (izgradnja poslovnih con, spodbude za razvoj podjetništva, turistična infrastruktura), razvoj podeželja in vlaganja v človeške vire. Tudi znotraj teh kategorij naj bi prišlo do spremembe strukture porabe v smislu bolj koncentrirane porabe na manjšem številu postavk. Določanje regionalnih razvojnih prioritet bo vplivalo tudi na določeno koncentracijo resornih prioritet.

Največji pričakovani učinki bodo posredni, torej tisti, ki jih je mogoče izmeriti skozi uspešno vključitev Slovenije v sistem strukturnih instrumentov EU, transparentno in učinkovito dodeljevanje spodbud projektom, ki lahko največ pripomorejo k prestrukturiranju območij, ki najbolj zaostajajo v razvoju in s tem k povečanju učinkovitosti javnofinančnih izdatkov in investicij. Tovrstni dejavniki so sestavina t.i. tehničnega napredka kot dejavnika proizvodne

funkcije. Preko povečanega bruto domačega proizvoda se takšna javna vlaganja odrazijo v povečanju davčne osnove in večjem obsegu zbranih davkov ter v končni fazi ugodno vplivajo na javnofinančni račun.

VII. DRUGE POSLEDICE ZAKONA

Sprejem zakona nima drugih posledic.

VIII. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon določa cilje, načela in organiziranost za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja, kot temeljne sestavine razvojne politike v Republiki Sloveniji in Evropski Uniji (v nadaljnjem besedilu: EU), na državni, regionalni in lokalni ravni, dodeljevanje razvojnih spodbud ter postopek izvedbe projektnega financiranja, pri katerem se javna in zasebna sredstva povezujejo za spodbujanje razvoja.

2. člen (odgovornost za regionalni razvoj)

Država in samoupravne lokalne skupnosti so odgovorne za skladni regionalni razvoj.

3. člen (cilji spodbujanja skladnega regionalnega razvoja)

Cilji spodbujanja skladnega regionalnega razvoja so:

- zmanjševanje razlik v gospodarski razvitosti in življenjskih možnostih prebivalstva med posameznimi območji v državi,
- preprečevanje nastajanja novih območij z večjimi razvojnimi problemi,
- spodbujanje policentričnega razvoja poselitve in policentričnega gospodarskega razvoja,
- razvoj in povečanje konkurenčnosti gospodarstva v vseh razvojnih regijah, ob upoštevanju njihovih posebnosti,
- zniževanje stopnje brezposelnosti v razvojnih regijah oziroma povečanje zaposlenosti in odprava strukturnih neskladij na trgu dela,
- povečanje blagostanja prebivalstva v razvojnih regijah, ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja in njihovih posebnosti,
- krepitev socialnega kapitala in inovacijske sposobnosti v razvojnih regijah,
- ohranjanje in razvijanje kulturne identitete z ustvarjanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost in raznolikost, trajnostni razvoj kulturne dediščine in dostopnost do kulturnih dobrin v razvojnih regijah,
- uveljavljanje celostnega pristopa pri razvoju podeželja,
- zmanjševanje razlik v kakovosti življenja ter ekonomski in socialni blaginji ob upoštevanju varstva okolja in zmanjševanje razlik v zdravju,
- razvoj območij obeh avtohtonih narodnih manjšin in naselij romske skupnosti v Republiki Sloveniji ter
- spodbujanje gospodarskega sodelovanja z zamejskimi Slovenci in Slovenci po svetu.

4. člen (načela spodbujanja skladnega regionalnega razvoja)

Načela spodbujanja skladnega regionalnega razvoja so :

- politika spodbujanja skladnega regionalnega razvoja (v nadaljnjem besedilu: regionalna politika) kot obveznost vseh nosilcev odločanja ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja,
- celovitost izvajanja regionalne politike na celotnem ozemlju Republike Slovenije,
- povezovanje v okviru programov čezmejnega razvojnega povezovanja ter povezovanje regij znotraj širšega evropskega prostora,
- partnerstvo med državo in občinami ter javnim in zasebnim sektorjem pri določanju in uresničevanju razvojnih ciljev,
- usklajevanje med Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) in razvojnimi zvezami občin pri načrtovanju spodbujanja skladnega regionalnega razvoja,
- subsidiarnost, po kateri pri pripravi, izvajanju, nadzoru in vrednotenju programov spodbujanja skladnega regionalnega razvoja višja teritorialna raven opravlja le tiste razvojne naloge, ki jih ne morejo učinkovito opraviti nižje ravni,
- načelo solidarnosti,
- programsko usmerjanje razvojnih spodbud države in občin za namene, utemeljene v usklajenih regionalnih razvojnih programih in projektih,
- spremljanje in vrednotenje učinkov razvojnih spodbud po primerljivih evropskih metodologijah,
- nadzor zakonitosti postopkov dodeljevanja in trošenja razvojnih spodbud,
- sofinanciranje skladnega regionalnega razvoja iz državnega in občinskih proračunov, ter iz zasebnih in drugih virov,
- uresničevanje regionalnih razvojnih interesov v okviru instrumentov kohezijske politike EU in lastnih instrumentov regionalne politike v Republiki Sloveniji,
- pospeševanje razvoja gospodarstva ob upoštevanju okoljskih vidikov ter varovanja in razvojnega aktiviranja naravnih dobrin, ohranjanja narave in kulturne dediščine,
- uveljavljanje integriranih regionalnih strategij informacijske družbe,
- enak dostop do izobraževanja in drugih javnih storitev,
- ustvarjanje in razvijanje pogojev za kulturo kot temeljno sestavino vsestranskega razvoja,
- enake možnosti za izboljšanje kakovosti življenja in zdravja prebivalcev na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

5. člen (izrazi)

Izrazi uporabljeni v tem zakonu imajo naslednji pomen:

- »razvojna regija« je funkcionalna ozemeljska enota za izvajanje regionalne politike, ki jo v enovito zaključeno prostorsko celoto združujejo poselitveni, gospodarski, infrastrukturni in naravni sistemi ter na kateri je mogoče zagotoviti enake možnosti za skladen regionalni razvoj,
- »kohezijska regija« je funkcionalna ozemeljska enota za izvajanje kohezijske politike EU v Republiki Sloveniji,
- »kohezijska politika EU« je regionalna politika EU, ki obsega politiko strukturnih skladov in kohezijskega sklada EU,
- »partnerji na ravni razvojne regije« so razvojne zveze občin, občine, združenja gospodarstva, nevladne organizacije in drugi partnerji na ravni razvojne regije,
- »Strategija regionalnega razvoja Slovenije« je dolgoročni strateški dokument države, ki v skladu s Strategijo gospodarskega razvoja Slovenije in Strategijo prostorskega razvoja Slovenije opredeljuje cilje regionalnega razvoja ter določa instrumente in politiko za doseganje teh ciljev,

- »regionalni razvojni program« je temeljni programski dokument na regionalni ravni, ki opredeljuje razvojne prednosti razvojne regije, določi razvojne prioritete regije in vsebuje finančno ovrednotene programe spodbujanja razvoja v razvojni regiji,
- »izvedbeni načrt regionalnega razvojnega programa« je nabor usklajenih razvojnih projektov, ki predstavljajo uresničevanje regionalnega razvojnega programa,
- »območni razvojni program« je nabor povezanih razvojnih projektov, ki ga pripravi območno razvojno partnerstvo,
- »sektorski razvojni program« je dolgoročni izvedbeni dokument države, ki opredeljuje prednostne projekte in programe za doseganje ciljev razvojne strategije sektorja,
- »svet regije« je organ odločanja zveze občin na ravni razvojne regije,
- »regionalni razvojni svet« je usklajevalno telo za izvajanje regionalne politike na ravni razvojne regije,
- »regionalna razvojna agencija« je pravna oseba, ki izvaja splošne razvojno pospeševalne naloge v regiji in zagotavlja strokovno, tehnično in administrativno podporo za delovanje regionalnega razvojnega sveta,
- »območno razvojno partnerstvo« je pogodbeno, javno-zasebno, interesno in teritorialno sodelovanje občin, združenj gospodarstva, nevladnih organizacij in drugih partnerjev na določenem območju,
- »indeks razvojne ogroženosti« je relativni kazalec razvitosti razvojne regije, izračunan na podlagi ponderacije kazalcev razvitosti, ogroženosti in razvojnih možnosti,
- »posebni ukrepi regionalne politike« so programi iz finančnih načrtov proračunskih uporabnikov, pristojnih za izvajanje regionalne politike na državni ravni za zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik ali odpravo strukturnih neskladij v posameznih prednostnih območjih regionalne politike,
- »regionalne spodbude« so spodbude, ki imajo pomemben vpliv na regionalni razvoj in jih proračunski uporabniki na državni ravni namenjajo za sofinanciranje projektov izvedbenih načrtov regionalnih razvojnih programov,
- »projektno financiranje« je način povezovanja javnih in zasebnih sredstev, s katerim je mogoče izbrati, financirati in voditi razvojne projekte in izgradnjo razvojne infrastrukture na ravni države, razvojnih regij ali občin.

6. člen (razvojne regije)

Do ustanovitve pokrajin je razvojna regija statistična regija po veljavni statistično metodološki določitvi. Obmejne občine se lahko s sklepom občinskega sveta najmanj dve leti pred začetkom programskega obdobja odločijo za prestop v sosednjo razvojno regijo.

7. člen (kohezijske regije)

- (1) Za izvajanje kohezijske politike EU se razvojne regije povezujejo v kohezijske regije.
- (2) Območja kohezijskih regij so določena po veljavni statistično metodološki določitvi.
- (3) Organ odločanja kohezijske regije je razvojni svet kohezijske regije. Svet regije imenuje štiri predstavnike v razvojni svet kohezijske regije. Regionalni razvojni svet imenuje

predstavnik delodajalcev, predstavnik delojemalcev in predstavnik nevladnih organizacij v razvojni svet kohezijske regije.

(4) Razvojni svet kohezijske regije opravlja naloge nadzornega odbora pri izvajanju programov EU na ravni kohezijske regije.

(5) Naloge organa upravljanja pri izvajanju programov EU na ravni kohezijske regije opravlja pristojna enota Agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj v kohezijski regiji.

(6) Vlada določi podrobnejše pogoje za ustanovitev in delovanje razvojnega sveta kohezijske regije.

8. člen

(zagotavljanje podatkov državne statistike)

Vlada zagotovi podatke državne statistike na ravni razvojnih regij in kohezijskih regij, ki so potrebni za izvajanje tega zakona.

II. OBLIKOVANJE IN IZVAJANJE REGIONALNE POLITIKE

9. člen

(temeljni programski dokumenti)

Oblikovanje in izvajanje regionalne politike temelji na naslednjih medsebojno usklajenih temeljnih programskih dokumentih: Strategiji razvoja Slovenije, Strategiji prostorskega razvoja Slovenije, Strategiji regionalnega razvoja Slovenije, Državnem razvojnem programu, programskih dokumentih za EU in regionalnih ter območnih razvojnih programih.

10. člen

(Strategija regionalnega razvoja Slovenije)

(1) S Strategijo regionalnega razvoja Slovenije se za programsko obdobje Državnega razvojnega programa (v nadaljnjem besedilu: programsko obdobje) podrobneje opredelijo, z vidika spodbujanja skladnega regionalnega razvoja, cilji, politike in naloge določene s Strategijo razvoja Slovenije in Strategijo prostorskega razvoja Slovenije.

(2) Strategija regionalnega razvoja Slovenije določi:

- nabor prednostnih območij in posebnih ukrepov regionalne politike,
- način vključevanja regionalnih razvojnih programov v programske dokumente za EU in
- regionalno specifične cilje ter usmeritve ministrstev pri dodeljevanju posrednih regionalnih spodbud.

(3) Strategija regionalnega razvoja Slovenije je podlaga za pripravo regionalnih razvojnih programov.

(4) Cilji Strategije regionalnega razvoja Slovenije se upoštevajo pri pripravi sektorskih razvojnih programov ministrstev, Državnega razvojnega programa, programskih dokumentov za EU in strateških prostorskih aktov Republike Slovenije.

(5) Strategijo regionalnega razvoja Slovenije sprejme vlada najmanj dve leti pred začetkom programskega obdobja na predlog ministra, pristojnega za regionalni razvoj, po predhodni predstavitvi v Državnem zboru Republike Slovenije in Državnemu svetu Republike Slovenije.

(6) Vlada poroča Državnemu zboru o uresničevanju tega zakona in Strategije regionalnega razvoja Slovenije na sredini in na koncu programskega obdobja.

11. člen

(Državni razvojni program in programski dokumenti za EU)

(1) Strategija regionalnega razvoja Slovenije in regionalni razvojni programi so ena od podlag za določanje državnih razvojnih prioritet, glavnih programov in podprogramov Državnega razvojnega programa in programskih dokumentov za EU ter določanje obsega sredstev, ki se namenjajo za njihovo realizacijo.

(2) V Državnem razvojnem programu in programskih dokumentih za EU se, na podlagi Strategije razvoja Slovenije, Strategije regionalnega razvoja Slovenije, Strategije prostorskega razvoja Slovenije, Strategije trga dela in zaposlovanja, sektorskih razvojnih programov in regionalnih razvojnih programov opredelijo programi, ki spodbujajo skladen regionalni razvoj. Na predlog ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj, vlada v njih določi, na podlagi regionalno specifičnih ciljev, indikativni obseg regionalnih spodbud v posameznih letih programskega obdobja in v posameznih razvojnih regijah. Za določanje indikativnega obsega spodbud se uporablja indeks razvojne ogroženosti in število prebivalstva razvojne regije.

(3) Državni razvojni program in regionalni razvojni programi se praviloma sprejemajo sočasno in morajo biti usklajeni. Državni razvojni program predstavlja dogovor med regijami in državo o regionalnem razvoju.

12. člen

(regionalni razvojni program)

(1) Z regionalnim razvojnem programom se uskladijo razvojni cilji na področju gospodarskega, socialnega, javno-zdravstvenega, prostorskega in okoljskega ter kulturnega razvoja v razvojni regiji ter določijo instrumenti, in viri za njihovo uresničevanje.

(2) Regionalni razvojni program sprejme svet regije ali sveti občin v razvojni regiji najmanj leto in pol pred iztekom prejšnjega programskega obdobja.

(3) Regionalni razvojni program je sestavljen iz strateškega in programskega dela.

(4) Strateški del regionalnega razvojnega programa se lahko pripravi za več razvojnih regij skupaj.

(5) Sestavine strateškega dela regionalnega razvojnega programa so: analiza stanja in problemov razvoja, razvojna predvidevanja sektorskih razvojnih programov, skupna regionalna vizija, cilji in usmeritve ter razvojne prioritete regije.

(6) Sestavine programskega dela regionalnega razvojnega programa so: razvojni programi regionalnega pomena s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter navedbo predvidenih virov financiranja, sistemi spremljanja in vrednotenja, organiziranost za izvajanje regionalnega razvojnega programa in ocena vplivov na zdravje, okolje in enake možnosti.

(7) Regionalni razvojni programi obmejnih razvojnih regij vključujejo tudi programe čezmejnega sodelovanja in programe razvoja slovenske manjšine v zamejstvu. Regionalni razvojni programi regij, v katerih živijo avtohtoni narodni skupnosti in romska skupnosti, vključujejo programe razvoja območij na katerih živijo te skupnosti.

(8) Regionalni razvojni program predstavlja dogovor med zvezami občin ali občinami in vlado o razvoju regije v programskem obdobju.

(9) Vlada, na predlog ministrice, pristojne za regionalni razvoj oziroma ministra, pristojnega za regionalni razvoj (v nadaljnjem besedilu: minister, pristojen za regionalni razvoj), predpiše minimalno obvezno strukturo in metodologijo priprave in izvedbe regionalnega razvojnega programa ter določi načine spremljanja in vrednotenja učinkov regionalnega razvojnega programa, v skladu z metodološkimi navodili in načeli kohezijske politike EU.

(10) Regionalni razvojni program se uresničuje z izvedbenimi načrti regionalnega razvojnega programa.

13. člen (območni razvojni program)

- (1) Območni razvojni program se lahko pripravi na pobudo občin, ki so vključene v območno razvojno partnerstvo.
- (2) Cilji območnega razvojnega programa in regionalnega razvojnega programa morajo biti usklajeni. Območni razvojni program je integralni del regionalnega razvojnega programa.
- (3) Pri pripravi območnega razvojnega programa se smiselno uporabljajo določbe o pripravi regionalnega razvojnega programa.
- (4) Območni razvojni program se uresničuje z izvedbenimi načrti območnega razvojnega programa, ki so sestavni deli izvedbenih načrtov regionalnega razvojnega programa.

14. člen (območni razvojni program za varstveno območje ali območje v prestrukturiranju)

- (1) Območni razvojni program se lahko pripravi na pobudo pristojnega ministrstva tudi za območje, ki je s posebnim predpisom s področja ohranjanja narave ali kulturne dediščine določeno kot varstveno območje in za območje, ki je s posebnim zakonom določeno kot območje v prestrukturiranju.
- (2) Pristojna ministrstva in območni razvojni partnerji s pogodbo določijo finančne vire in medsebojna razmerja pri izvajanju območnega razvojnega programa za varstveno območje ali območje v prestrukturiranju.
- (3) Usklajeno z območnim razvojnim programom za varstveno območje se praviloma pripravita regionalna zasnova prostorskega razvoja in načrt upravljanja varstvenega območja.
- (4) Strokovne, tehnične in administrativne naloge pri pripravi in izvajanju območnega razvojnega programa in regionalne zasnove prostorskega razvoja za varstveno območje, opravlja pravna oseba javnega ali zasebnega prava, ki ima javno pooblastilo za izvajanje varstvenih nalog na varstvenem območju.
- (5) Naloge pravne osebe iz prejšnjega odstavka pri pripravi in izvajanju območnega razvojnega programa se podrobneje določijo v pogodbi med pristojnim ministrstvom in območnimi razvojnimi partnerji.

15. člen (območni razvojni program za območje, ki leži v dveh ali več razvojnih regijah)

- (1) Območni razvojni program se lahko pripravi tudi za območje, ki leži v dveh ali več razvojnih regijah.
- (2) Območni razvojni program iz predhodnega odstavka tega člena se uresničuje z izvedbenimi načrti regionalnih razvojnih programov vključenih razvojnih regij.

16. člen (izvedbeni načrt regionalnega razvojnega programa)

- (1) Predlog izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa pripravi regionalna razvojna agencija.

(2) Predlog izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa mora upoštevati Državni razvojni program in proračunske okvire. Praviloma mora biti pripravljen za tri leta in najmanj eno leto pred pričetkom prvega proračunskega leta, na katerega se nanaša.

(3) Izvedbeni načrt regionalnega razvojnega programa se izvaja v skladu s predpisi, ki urejajo izvrševanje proračuna, javna naročila in nadzor nad državnimi pomočmi.

17. člen

(razmerja do strateških prostorskih aktov)

(1) Za razvojne regije se izdelata regionalna zasnova prostorskega razvoja po postopku, predvidenem v zakonu o urejanju prostora.

(2) Regionalni razvojni programi, območni razvojni programi in izvedbeni načrti regionalnih razvojnih programov ter strateški in izvedbeni prostorski akti morajo biti usklajeni.

III. NOSILCI REGIONALNE POLITIKE

18. člen

(ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj)

(1) Ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), v sodelovanju z drugimi ministrstvi, ki dodeljujejo regionalne spodbude, skrbi za oblikovanje nacionalnih ciljev regionalne politike in njihovo uresničevanje v okviru ekonomske politike vlade in kohezijske politike EU.

(2) Ministrstvo ima naslednje naloge in pristojnosti:

- upravlja regionalne spodbude,
- vodi pripravo in nadzoruje ter koordinira izvajanje Državnega razvojnega programa,
- opravlja naloge organa upravljanja programov Evropskega sklada za regionalni razvoj ter vodi pripravo sporazumov z EU, na podlagi katerih lahko Republika Slovenija prejema sredstva kohezijske politike EU,
- opravlja naloge povezane s procesi oblikovanja evroregij in drugih čezmejnih regionalnih razvojnih povezav,
- spodbuja poslovno in znanstveno raziskovalno sodelovanje s Slovenci iz sveta preko Razvojno poslovnega sveta za Slovence iz sveta,
- izvaja koordinacijo politike trajnostnega razvoja preko Sveta za trajnostni razvoj in njegovega sekretariata ter
- predlaga vladi odločitve, ki jih ta sprejme za izvrševanje ustanoviteljskih pravic in dolžnosti Republike Slovenije v Javnem skladu Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja.

19. člen

(Svet za strukturno politiko)

(1) Svet za strukturno politiko je usklajevalno telo vlade, ki je odgovorno za usklajenost predlogov dokumentov za izvajanje regionalne politike in za usklajevanje državnih regionalnih spodbud ter spodbud iz sredstev kohezijske politike EU.

- (2) Člani oziroma članice Sveta za strukturno politiko so ministri, ki dodeljujejo regionalne spodbude.
- (3) Svet za strukturno politiko vodi minister, pristojen za regionalni razvoj. Administrativno in tehnično podporo Svetu za strukturno politiko zagotavlja ministrstvo.
- (4) Vlada podrobneje predpiše sestavo, organizacijo in način opravljanja nalog Sveta za strukturno politiko.

20. člen

(Agencija Republike Slovenije za regionalni razvoj)

- (1) Za posredovanje regionalnih spodbud iz državnega proračuna, opravljanje razvojnih, koordinativnih in strokovnih nalog pri izvajanju regionalne politike in opravljanje nalog organa upravljanja programov za EU se ustanovi Agencija Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: agencija) kot organ v sestavi ministrstva.
- (2) Agencija oblikuje enote v kohezijskih regijah, ki opravljajo naloge organov upravljanja programov kohezijske politike EU na ravni kohezijskih regij.
- (3) Minister, pristojen za regionalni razvoj podrobneje predpiše organizacijo in naloge agencije in njenih enot.

21. člen

(Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja)

- (1) Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: sklad) je javni finančni sklad, ki je namenjen trajnejšemu doseganju javnih ciljev na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja.
- (2) Sklad posluje v skladu z določbami zakona, ki ureja javne sklade, in tega zakona.
- (3) Sklad dodeljuje in posreduje regionalne spodbude iz svojega namenskega premoženja in državnega proračuna na podlagi pogodb z neposrednimi proračunskimi uporabniki. Pri dodeljevanju spodbud sklad izvaja politiko spodbujanja skladnega regionalnega razvoja in politiko razvoja podeželja. Proti sklepu sklada pri dodeljevanju regionalnih spodbud se lahko vložijo pritožbe na pristojni organ. Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa. Pristojni organ mora o pritožbi odločiti v roku 60 dni s sklepom.
- (4) Sklad izvaja promocijo projektnega financiranja in zagotavlja strokovno podporo pri izdaji ustreznih predpisov ter implementaciji projektnega financiranja.
- (5) Pri dodeljevanju spodbud sklad sodeluje z agencijo, Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje, Agencijo Republike Slovenije za okolje in Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja z namenom zagotavljanja usklajene in celovite ponudbe nepovratnih in povratnih oblik razvojnih spodbud. Sklad sodeluje tudi z regionalnimi razvojnimi agencijami in s svojimi sredstvi spodbuja oblikovanje in delovanje regijskih finančnih shem.
- (6) Sklad lahko sodeluje z drugimi domačimi in mednarodnimi finančnimi institucijami z namenom učinkovitejšega opravljanja nalog in krepitve finančnega potenciala za izvajanje finančnih spodbud in pri tem opravlja posle v tujem imenu za tuj račun ali v svojem imenu za tuj račun. Za take posle lahko zaračunava provizijo. Če opravlja take posle za ustanovitelja, do provizije sklad ni upravičen.
- (7) Pri zagotavljanju začetnega kapitala in spodbujanju zasebnih vlaganj z lastniškim kapitalom, lahko sklad vlaga kapitalske naložbe v imenu Republike Slovenije in po postopku določenem v zakonu, ki ureja javne finance. Za upravljanje in razpolaganje s tako

pridobljenimi kapitalskimi naložbami Republike Slovenije veljajo določbe zakona, ki ureja javne finance in Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 4/93, 73/94-ZODPH, 23/96, 47/97, 23/99-ZSOVA, 119/00, 30/01-ZODPH-C in 92/02-ZDV-1).

22. člen

(instrumenti sklada za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja ter projektne financiranja)

Instrumenti sklada za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja ter projektne financiranja so:

- posojila,
- kapitalski vložki,
- sofinanciranje stroškov priprave študij izvedljivosti,
- povrnitev stroškov odobritve posojil,
- povrnitev stroškov garancij za najete kredite,
- povrnitev stroškov obresti,
- zagotavljanje garancij za najete kredite,
- zavarovanje kreditov,
- dodeljevanje nepovratnih sredstev,
- leasing,
- izvajanje animacije in usposabljanj za spodbujanje projektne financiranja,
- nudenje tehnične pomoči neposrednim in posrednim uporabnikom državnega in občinskih proračunov pri izvajanju projektne financiranja.

23. člen

(viri sredstev sklada)

(1) Sredstva za opravljanje dejavnosti sklada so predvsem:

- namensko premoženje sklada, ki ga zagotavlja ustanovitelj iz namenskih sredstev državnega proračuna,
- razvojna sredstva, ki jih zagotavlja ustanovitelj iz državnega proračuna za regionalne spodbude,
- stvarno državno premoženje, ki ga prenese ustanovitelj na sklad namensko za izvajanje instrumentov sklada,
- prispevki pravnih in fizičnih oseb,
- mednarodni viri,
- donacije.

(2) Namensko premoženje sklada se uporablja v skladu z določili zakona, ki ureja delovanje javnih skladov.

(3) Sredstva proračuna pridobiva sklad za razvoj storitev in izvajanje drugih finančnih spodbud na podlagi pogodb z ministrstvom in drugimi ministrstvi. Sredstva se uporabljajo za dodeljevanje nepovratnih sredstev za spodbujanje razvojnih naložb in za oblikovanje rezervacij za kritje rizikov iz naslova izdanih garancij, kreditnih tveganj in kapitalskih vložkov.

24. člen

(svet regije)

(1) Za opravljanje razvojne funkcije ustanovijo občine in mestne občine zvezo občin na ravni razvojne regije (v nadaljnjem besedilu: zveza).

(2) Naloge zveze so:

- sprejem regionalnega razvojnega programa,
- potrjevanje izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa,
- potrjevanje kriterijev za pripravo seznama prioritetnih regionalnih razvojnih projektov,
- imenovanje predstavnikov občin in mestnih občin v regionalnem razvojnem svetu,
- imenovanje predstavnikov v razvojni svet kohezijske regije,
- določanje organiziranosti institucij na ravni razvojne regije ter ustanovitev in izvrševanje upravljaljskih pravic v pravni osebi, ki izvaja naloge regionalne razvojne agencije,
- sklenitev pogodbe o financiranju delovanja regionalnih institucij med občinami in z drugimi partnerji na ravni razvojne regije,
- nadzor nad delom regionalne razvojne agencije,
- predstavljanje razvojne regije in sodelovanje z regijami drugih držav.

(3) Organ odločanja zveze je svet regije, sestavljen skladno s sprejetim statutom in določbami zakona o lokalni samoupravi, ki se nanašajo na svet zveze.

(4) Če občine in mestne občine ne ustanovijo zveze, lahko neposredno ustanovijo svet regije, ki ga sestavljajo župani občin in mestnih občin v regiji. Župana lahko na seji sveta regije nadomešča pisno pooblaščen namestnik.

(5) Kolikor niso v nasprotju z določbami tega zakona, se za ustanovitev in delovanje zveze občin uporabljajo določbe zakona, ki ureja lokalno samoupravo.

25. člen

(ustanovitev in naloge regionalnega razvojnega sveta)

(1) Regionalni razvojni svet (v nadaljnjem besedilu: svet) ustanovi zveza. Če občine in mestne občine ne ustanovijo zveze, lahko neposredno ustanovijo svet.

(2) Naloge sveta so:

- sprejemanje sklepov o pripravi regionalnega razvojnega programa ter drugih odločitev v postopku njegove priprave,
- priprava predloga izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa,
- spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega programa,
- imenovanje predstavnikov v razvojni svet kohezijske regije,
- sodelovanje v programskih svetih za pripravo regionalnih zasnov prostorskega razvoja na območju razvojne regije,
- imenovanje vodij odborov sveta,
- sprejem pravil svojega delovanja,
- obravnava drugih zadev regionalnega pomena.

26. člen

(sestava sveta)

(1) Člani sveta so:

- predstavniki občin in mestnih občin razvojne regije,
- predstavniki združenj gospodarstva na ravni razvojne regije,
- predstavniki sindikatov, nevladnih organizacij in predstavniki drugih partnerjev na ravni razvojne regije.

(2) Člani sveta so tudi:

- predsednik partnerskega sveta za človeške vire na regionalni ravni,

- po en predstavnik upravljalcev zavarovanih območij narave in
 - po en predstavnik italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti v razvojnih regijah, v katerih živijo te skupnosti.
- (3) Število članov sveta se določi v ustanovitvenem aktu sveta. Število predstavnikov občin in mestnih občin je enako številu predstavnikov združenj gospodarstva na ravni razvojne regije. Število predstavnikov sindikatov, nevladnih organizacij in drugih partnerjev na ravni razvojne regije ne more presegati polovice števila predstavnikov občin in mestnih občin.
- (4) Na seje sveta so stalno vabljeni tudi predstavniki ministrstev, ki sodelujejo pri izvedbi regionalnega razvojnega programa in predstavnik agencije.
- (5) Predstavnike občin in mestnih občin imenuje svet regije. Predstavnike gospodarstva, sindikatov, nevladnih organizacij in zavodov ter skladov, imenujejo njihovi organi oziroma organi zbornic in drugih interesnih združenj v katera se združujejo v skladu z aktom o ustanovitvi sveta. Italijanska in madžarska narodna skupnosti ter romska skupnost imenujejo svoje predstavnike v skladu s svojimi pravili.
- (6) Članstvo v svetu ni združljivo s funkcijo poslanca, z delom v regionalni razvojni agenciji in delom v državni in občinski upravi na delovnih mestih, na katerih se izvršujejo pooblastila v zvezi z nadzorstvom nad delom sveta.

27. člen (delovanje sveta)

- (1) Svet prične z delom, če je na prvi seji navzočih več kot polovica članov s potrjenimi mandati.
- (2) Mandat sveta je vezan na programsko obdobje za katerega se pripravlja Državni razvojni program in regionalni razvojni program. Postopek imenovanja novih članov sveta se prične dve leti pred iztekom programskega obdobja. Člani morajo biti imenovani najkasneje šest mesecev pred iztekom programskega obdobja.
- (3) Svet ima predsednika oziroma predsednico (v nadaljnjem besedilu: predsednik) in podpredsednika oziroma podpredsednico (v nadaljnjem besedilu: podpredsednik). Predsednika in podpredsednika sveta izvolijo člani sveta izmed svojih članov z večino glasov vseh članov. Predsednik predstavlja svet ter vodi njegovo delo. Popredsednik pomaga predsedniku pri njegovem delu in opravlja naloge iz njegove pristojnosti, za katere ga pooblasti.

28. člen (odbori sveta)

- (1) Svet ima odbore za človeške vire, za infrastrukturo, okolje in prostor, za gospodarstvo in za razvoj podeželja. Odbore sveta vodijo vodje odborov, ki jih imenuje svet.
- (2) Člani odborov sveta so uslužbenci regionalne razvojne agencije, občin, območne enote Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, območne zbornice Gospodarske zbornice Slovenije, območnega Kmetijsko gozdarskega zavoda v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, regionalnega zavoda za zdravstveno varstvo, upravljalcev zavarovanih območij narave in drugih izpostav ministrstev oziroma institucij, ki delujejo na regionalni ravni in izrazijo interes za sodelovanje v odborih.
- (3) Odbor sveta za človeške vire je partnerski svet za človeške vire, ki ga sestavljajo predstavniki območne enote Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, delodajalcev, sindikatov, regionalne razvojne agencije, lokalnih skupnosti, zavodov za šolstvo, zavodov za zdravstveno varstvo in drugih strokovnih institucij. Partnerski svet za človeške vire izmenoma vodita direktor območne enote Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in

direktor območne enote zavoda za šolstvo na vsaki dve leti. Strokovno tehnično in finančno podporo pri delovanju partnerskega sveta za človeške vire zagotavljata območna enota Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in območna enota Zavoda Republike Slovenije za šolstvo v sodelovanju z regionalno razvojno agencijo.

(4) Odbori sveta sodelujejo pri pripravi regionalnega razvojnega programa in pripravljajo izvedbene načrte regionalnega razvojnega programa.

29. člen

(financiranje institucij na regionalni ravni)

(1) Polovico sredstev za opravljanje nalog na regionalni ravni, ki so v javnem interesu, zagotavlja državni proračun kot regionalno spodbudo. Sredstva se zagotavljajo v obliki transferja sredstev na podlagi pogodbe, ki jo skleneta ministrstvo in zveza oziroma regionalna razvojna agencija, če zveza ni ustanovljena. Pogoj za sklenitev pogodbe je, da občine in drugi partnerji na ravni razvojne regije sklenejo pogodbo o zagotavljanju druge polovice sredstev za opravljanje nalog, ki so v javnem interesu.

(2) Sredstva državnega proračuna za izvajanje nalog na regionalni ravni, ki so v javnem interesu se zagotavljajo v okviru izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa na podlagi dejanskega obsega programa. Višino sredstev določi ministrstvo. Pri tem upošteva normative, ki veljajo v javnem sektorju.

(3) Sredstva državnega proračuna iz predhodnega odstavka tega člena se zbirajo na računu zveze oziroma regionalne razvojne agencije, če zveza na ravni razvojne regije ni ustanovljena.

(4) V primeru iz predhodne točke vodi regionalna razvojna agencija ločene računovodske evidence za sredstva, namenjena opravljanju nalog v javnem interesu.

(5) Nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela regionalnih razvojnih agencij opravlja agencija.

30. člen

(regionalna razvojna agencija)

(1) Za izvajanje nalog regionalne razvojne agencije ustanovijo zveze občin na ravni razvojne regije oziroma občine in mestne občine zavod ali neprofitno družbo z omejeno odgovornostjo. Medsebojna razmerja med razvojno zvezo občin oziroma občinami in mestnimi občinami ter regionalno razvojno agencijo se določijo s pogodbo.

(2) Agencija vodi evidenco regionalnih razvojnih agencij.

(3) Minister, pristojen za regionalni razvoj s podzakonskim predpisom določi način vodenja evidence regionalnih razvojnih agencij, minimalne pogoje za opravljanje nalog regionalnih razvojnih agencij in obvezne elemente akta o ustanovitvi regionalne razvojne agencije ter pogodbe o izvajanju njenih nalog, ki so v javnem interesu.

31. člen

(delovanje in naloge regionalne razvojne agencije)

(1) Regionalna razvojna agencija opravlja naslednje naloge, ki so v javnem interesu:

- priprava regionalnega razvojnega programa,
- strokovne naloge pri usklajevanju regionalnega razvojnega programa z državnimi dokumenti razvojnega načrtovanja,

- priprava izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa in njegovo usklajevanje z državnim in občinskimi proračuni,
 - spremljanje, poročanje in nadzor izvajanja regionalnih razvojnih programov in območnih razvojnih programov, vključno z izdelavo ocen vplivov na zdravje, okolje in enake možnosti,
 - informiranje in svetovanje ter pomoč pri pripravi regionalnih projektov,
 - usklajevanje dela lokalnih razvojnih organizacij in enot nacionalnih in regionalnih javnih institucij, ki sodelujejo pri pripravi in izvajanju regionalnega razvojnega programa,
 - splošne, informativne, svetovalne in pospeševalne naloge pri spodbujanju razvoja regije,
 - promocija razvojne regije in investicij v razvojni regiji,
 - tehnična, strokovna in administrativna podpora delovanju zveze in sveta,
 - sodelovanje pri pripravi Strategije regionalnega razvoja Slovenije in Državnega razvojnega programa,
 - svetovanje in pomoč pri prijavi projektov na razpise za dodeljevanje regionalnih spodbud,
 - administrativne, strokovne in tehnične naloge pri pripravi in izvedbi skupnih razvojnih projektov iz regionalnih razvojnih programov,
 - izvajanje razpisov za projekte iz izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa,
 - izvajanje regijske štipendijske, garancijske, mikro kreditne sheme, sheme za spodbujanje samozaposlovanja in zaposlovanja in drugih regijskih finančnih shem,
 - izgradnja in upravljanje regijskih poslovnih con in pripadajoče razvojne infrastrukture,
 - organiziranje in koordinacija drugih nalog s področja regionalne politike.
- (2) V okviru regionalne razvojne agencije delujejo področja: za človeške vire, za spodbujanje podjetništva in investicij, za infrastrukturo, okolje in prostor in za razvoj podeželja.
- (3) Regionalna razvojna agencija lahko opravlja tudi storitve na trgu, če te niso nezdružljive z nalogami, ki so v javnem interesu in če ne ovirajo njihovega izvajanja. Če agencija ugotovi, da regionalna razvojna agencija opravlja storitve a trgu v nasprotju z določbami tega odstavka, jo opozori na nepravilnosti in določi rok za njihovo odpravo. O nepravilnostih obvestu tudi svet regije. Če regionalna razvojna agencija v določenem roku ne odpravi nepravilnosti, jo agencija lahko izbriše iz evidence regionalnih razvojnih agencij.
- (4) Direktor regionalne razvojne agencije in vodje odborov sveta sestavljajo kolegij, ki ga vodi direktor regionalne razvojne agencije.
- (5) Informacijski sistem regionalne razvojne agencije se vključi v informacijski sistem agencije.

32. člen

(Območno razvojno partnerstvo)

- (1) Območno razvojno partnerstvo je stalno pogodbeno, javno-zasebno, interesno in teritorialno sodelovanje občin, združenj gospodarstva, nevladnih organizacij in drugih partnerjev na določenem območju.
- (2) V pogodbi med partnerji se določijo cilji območnega razvojnega partnerstva, medsebojne pravice in dolžnosti partnerjev, organiziranost ter naloge pri pripravi in izvedbi območnega razvojnega programa.
- (3) Naloge območnega razvojnega partnerstva, ki so v javnem interesu, se financirajo v okviru izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa na način, določen v 29. členu.

IV. DRŽAVNE SPODBUDE ZA SKLADNI REGIONALNI RAZVOJ

33. člen

(zagotavljanje skladnega regionalnega razvoja)

Država spodbuja skladen regionalni razvoj z razvojem mreže regionalnih institucij, investicijami državnega pomena in dodeljevanjem regionalnih spodbud.

34. člen

(viri spodbud za skladni regionalni razvoj)

(1) Viri državnih spodbud za skladni regionalni razvoj so javna sredstva, ki zajemajo tudi razvojna sredstva EU.

(2) Obseg regionalnih spodbud, ki jih v državnem proračunu namenja vlada za izvedbene programe regionalnih razvojnih programov, ne more biti manjši od 1,5 % bruto domačega proizvoda. Obseg regionalnih spodbud se v letnih proračunih povečuje postopoma in doseže 1,5% bruto domačega proizvoda v državnem proračunu za leto 2007.

(3) Obseg posebnih ukrepov regionalne politike iz 38. člena tega zakona v državnem proračunu ne more biti manjši od 0,25% bruto domačega proizvoda. Obseg posebnih ukrepov regionalne politike se v letnih proračunih povečuje postopoma in doseže 0,25% bruto domačega proizvoda v državnem proračunu za leto 2007.

35. člen

(dodeljevanje regionalnih spodbud)

(1) Regionalne spodbude se dodeljujejo vsem razvojnim regijam, upoštevaje prioritete, izhajajoče iz njihovih regionalnih razvojnih programov.

(2) Proračunski uporabniki upoštevajo prednostna območja dodeljevanja spodbud pri pripravi svojih programov in v razpisnih merilih javnih razpisov. Pri programskem financiranju dodelijo prednostnim območjem ustrezno večji obseg sredstev oziroma pripravijo posebne ukrepe in sheme državnih pomoči za posamezna prednostna območja. Pri javnih razpisih določijo pri izboru dodatne točke projektom, ki prihajajo iz prednostnih območij.

(3) Regionalne spodbude podjetjem, ki imajo značaj državnih pomoči, se dodeljujejo v skladu s predpisi, ki urejajo dodeljevanje državnih pomoči.

(4) Regionalne spodbude, ki nimajo značaja državnih pomoči, se praviloma dodeljujejo na programski način za namene, opredeljene v regionalnih razvojnih programih na podlagi ciljev posameznih pristojnih ministrstev. Projekti morajo izkazati regionalni pomen in vpliv na ustvarjanje novih delovnih mest ali izboljšanje stanja okolja.

(5) S sklepom vlade se na predlog ministra, pristojnega za regionalni razvoj za programsko obdobje Državnega razvojnega programa sprejme pregled regij, razvrščenih po stopnji razvitosti.

(6) Na podlagi ciljev Državnega razvojnega programa in programskih dokumentov za EU, pripravijo sveti regij izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov. Vlada pri določitvi predloga proračuna neposrednih proračunskih uporabnikov, ki dodeljujejo regionalne spodbude, upošteva tudi izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov.

(7) Na predlog ministra, pristojnega za regionalni razvoj, sprejme vlada podrobnejše pogoje, merila in postopek za dodeljevanje regionalnih spodbud.

(8) Projekti, ki se nanašajo na javne investicije in se uvrščajo v izvedbeni načrt regionalnega razvojnega programa morajo biti pripravljene za začetek izvajanja takoj po odobritvi sredstev ter morajo izpolnjevati kriterije, ki jih določijo pristojna ministrstva.

(9) V primerih, ko je prejemnik regionalnih spodbud občina, ne veljajo določbe Zakona o financiranju občin (Uradni list RS, št. 80/94, 45/97 - odl. US, 56/98, 1/99 - ZNIDC, 59/99 - odl. US, 61/99 - odl. US, 79/99 - ZJF in 89/99 – odl. US) o izdajanju soglasij Ministrstva za finance k začetku izvajanja investicije. Če pri financiranju projekta sodeluje sklad, za občine ne veljajo določbe 17. člena Zakona o financiranju občin.

36. člen

(posebni ukrepi regionalne politike)

(1) Posebni ukrepi regionalne politike se izvajajo kot posebne regionalne spodbude v prednostnih območjih, ki najbolj zaostajajo v razvoju ali se soočajo z velikimi strukturnimi problemi, za razvoj regijskih razvojnih instrumentov in shem, za financiranje priprave projektov in za vzpostavljanje decentralizirane razvojne funkcije države.

(2) V finančnih načrtih ministrstva in sklada se določi vrsto posebnih ukrepov v posameznih območjih iz prejšnjega odstavka in obseg sredstev za njihovo financiranje.

37. člen

(oblike regionalnih spodbud)

Spodbude se dodeljujejo v obliki:

- subvencij,
- ugodnih posojil,
- poroštev,
- davčnih oprostitvev in olajšav, kot so določene z davčnimi predpisi,
- kapitalskih vložkov,
- prenosa državnega premoženja v upravljanje državnim skladom, z namenom vlaganja tega premoženja v regionalne razvojne projekte,
- podeljevanje statusa območij za pospeševanje zaposlovanja, kjer je stopnja brezposelnosti višja od povprečne stopnje v Republiki Sloveniji in
- prenosa državnega premoženja v last, posest ali upravljanje občinam, mestnim občinam in zvezam občin z namenom uporabe tega premoženja v razvojne namene.

38. člen

(prenos državnega premoženja v last, posest ali upravljanje samoupravnim lokalnim skupnostim)

(1) Premičnine in nepremičnine ter finančno premoženje v lasti države (v nadaljnjem besedilu: premoženje) se lahko s sklepom vlade brezplačno prenese v last ali upravljanje samoupravnim lokalnim skupnostim z namenom vlaganja tega premoženja v razvojne programe.

(2) Na predlog ministra, pristojnega za regionalni razvoj vlada podrobneje določi postopek prenosa premoženja iz predhodnega odstavka.

Regionalne spodbude, ki imajo značaj regionalnih državnih pomoči se dodeljujejo v skladu s predpisi, ki urejajo dodeljevanje državnih pomoči. Vlada z uredbo določi kriterije in pogoje za dodeljevanje regionalnih državnih pomoči.

V. POSTOPEK ZA IZVAJANJE PROJEKTNEGA FINANCIRANJA

40. člen

(uporaba določb V. poglavja)

Neposredni in posredni uporabniki državnega in občinskih proračunov (v nadaljevanju: uporabnik) morajo izvajati projektno financiranje v skladu z določbami zakonov, ki urejajo javne finance, javna naročila in izvrševanje proračuna ter določbami tega zakona.

41. člen

(predhodni postopek pri projektnem financiranju)

(1) Uporabnik mora pred začetkom projektnega financiranja izvesti predhodni postopek. Sklep o uvedbi predhodnega postopka izda uporabnik na lastno pobudo ali na podlagi vloge o zainteresiranosti. Vlogo o zainteresiranosti lahko vloži pravna ali fizična oseba, ki ima interes za javno sofinanciranje njenega projekta ali za vlaganja zasebnih sredstev v javni projekt (v nadaljnjem besedilu: interesent).

(2) Namen predhodnega postopka je, da se skladno z načelom o sodelovanju zasebnih in javnih sredstev pri spodbujanju razvoja ugotovi ali so izpolnjeni ekonomski, pravni, tehnični, okolje varstveni in ostali pogoji za izvedbo postopka.

(3) Oseba, ki je podala vlogo o zainteresiranosti, ima v nadaljnjem postopku na podlagi javnega poziva enake pravice za kot ostali interesenti.

(4) Če so vloge o zainteresiranosti priloženi dokumenti, kateri celovito predstavljajo pravne, ekonomske, tehnične, okolje varstvene ali ostale pogoje za izvedbo postopka ali pomenijo kako drugače izvorno idejno rešitev, lahko uporabnik odloči o njihovem odkupu.

(5) Če uporabnik na podlagi vloge interesenta ne uvede predhodnega postopka, niti ne doseže z interesentom soglasja o odkupu dokumentov, mu je dolžan dokumente vrniti. V tem primeru ohrani interesent vse pravice na dokumentih priloženih vlogi o zainteresiranosti.

42. člen

(varstvo zaupnosti)

(1) Uporabnik mora varovati kot zaupne podatke iz vloge ali druge podatke pridobljene v postopku in jih brez interesentovega soglasja ne sme razkriti konkurentom ali javnosti, razen pod pogoji, določenimi v zakonu.

(2) Uporabnik lahko določi, da morajo vsi, kateri so prejeli razpisno dokumentacijo, upoštevati zaupno naravo posameznih podatkov.

43. člen

(jezik)

- (1) Javni razpis, razpisna dokumentacija, pogodbeni dokumenti in postopek morajo biti vodeni v slovenskem jeziku.
- (2) Uporabnik sme poleg dokumentacije in vodenja postopka v slovenskem jeziku, uporabljati tuj jezik in dovoliti, da tudi interesenti uporabljajo slovenski in določen tuj jezik.
- (3) Uporabnik lahko v razpisni dokumentaciji določi, da smejo interesenti predložiti svoje vloge delno ali v celoti izključno v določenem tujem jeziku. V kasnejšem postopku lahko uporabnik zahteva od interesenta, da za vlogo ali del vloge, ki ni predložen tudi v slovenskem jeziku, v določenem roku predloži prevod.
- (4) V primeru neskladja veljajo dokumenti v slovenskem jeziku.

44. člen (denarna enota)

- (1) Vrednosti v razpisnih in pogodbenih dokumentih so praviloma izražene v slovenski valuti.
- (2) Uporabnik lahko v razpisni dokumentaciji izrazi vrednosti v slovenski in tuji valuti. V tem primeru mora določiti pogoje, pod katerimi je slovenska valuta preračunana v tujo valuto.
- (3) Če uporabnik v razpisni dokumentaciji dovoli, da so vrednosti v vlogah izražene tudi ali samo v tujih valutah, mora določiti pogoje, kateri omogočajo preračun in primerljivost ponudb.

45. člen (strokovna komisija)

- (1) Uporabnik imenuje strokovno komisijo za izbiro projekta, katero sestavljajo predsednik in najmanj dva člana. Vsi člani komisije morajo imeti ustrezno izobrazbo in izkušnje, ki omogočajo strokovno presojo vlog.
- (2) Kadar je uporabnik ali eden od uporabnikov država ali na podlagi posebnega zakona pravna oseba javnega prava, ki jo je ustanovila država, lahko imenuje enega od članov strokovne komisije minister, pristojen za finance. Organ uporabnika, pristojen za vodenje postopka, obvesti ministra za finance o svoji nameri imenovati strokovno komisijo, minister za finance pa mora v ta organ najkasneje v 15 dneh imenovati člana strokovne komisije ali obvestiti ta organ, da člana ne bo imenoval.
- (3) Predsednik in člani komisije ne smejo biti z interesentom, njegovim članom uprave, nadzornega sveta ali pooblaščenecem v poslovnem razmerju ali kako drugače interesno povezani, v sorodstvenem razmerju v ravni vrsti ali v stranski vrsti do vštetega četrtega kolena, v zakonski zvezi ali svaštvu do vštetega drugega kolena, četudi je zakonska zveza že prenehala ali v izvenzakonski skupnosti. Uporabnik v komisijo ne sme imenovati osebe, ki je bila zaposlena pri interesentu ali je kako drugače delala za interesenta, če od prenehanja zaposlitve ali drugačnega sodelovanja še ni pretekel rok treh let.
- (4) Uporabnik mora na predlog predsednika ali člana komisije, na zahtevo interesenta ali na lastno pobudo imenovati novega predsednika ali člana takoj, ko izve za izločitveni razlog ali če izve za okoliščine, ki izražajo dvom o objektivni presoji komisije.
- (5) Če uporabnik po tem, ko so interesenti dvignili razpisno dokumentacijo, spremeni sestavo komisije, mora o tem obvestiti vse, ki so razpisno dokumentacijo dvignili.

46. člen (javni poziv)

- (1) Javni poziv mora biti objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije.

- (2) Uporabnik sme objaviti javni poziv tudi v drugih sredstvih obveščanja, vendar ne pred objavo v Uradnem listu Republike Slovenije.
- (3) Objava javnega poziva mora vsebovati zlasti:
- navedbo in sedež uporabnika,
 - pravno podlago za izvedbo javnega poziva,
 - predmet poziva in število projektov, ki se sofinancirajo ali se v njih želi pritegniti zasebna sredstva,
 - navedba pogojev in meril,
 - okvirno višino sredstev, ki so na razpolago ali se želijo pritegniti,
 - postopek izbire,
 - kraj, čas in plačilne pogoje za dvig razpisne dokumentacije,
 - rok za predložitev vlog,
 - naslov, prostor, datum in uro javnega odpiranja vlog,
 - rok, v katerem bodo interesenti obveščeni o izidu javnega poziva.
- (4) Uporabnik lahko v javnem pozivu poleg podatkov iz prejšnjega odstavka, objavi glede na predmet poziva tudi druge podatke.
- (5) Uporabnik določi takšen rok za predložitev vlog, kateri glede na postavljene zahteve in pogoje iz razpisne dokumentacije omogoča izdelavo kakovostnih vlog.
- (6) Če uporabnik v javnem pozivu ne določi drugače, začne rok teči po objavi javnega poziva v Uradnem listu Republike Slovenije.

47. člen
(učinek vlog)

- (1) Vsebina vloge veže interesenta do roka določenega v razpisni dokumentaciji.
- (2) Interesent lahko vlogo umakne, jo dopolni ali zamenja do poteka roka za oddajo vlog.

48. člen
(razpisna dokumentacija)

- (1) Uporabnik mora na dan objave javnega poziva omogočiti vsem zainteresiranim vpogled v razpisno dokumentacijo in jo predati vsakomur, kateri vplača zahtevani znesek.
- (2) Izjemoma lahko uporabnik objavi javni poziv brez razpisne dokumentacije, če le-ta glede na naravo predmeta in njegovo podrobno urejenost v objavi javnega poziva ni potrebna.
- (3) Uporabnik mora seznam oseb, katerim je posredoval razpisno dokumentacijo varovati kot uradno skrivnost.
- (4) Razpisna dokumentacija mora vsebovati vse potrebno, da se na njeni podlagi lahko podajo popolne vloge.
- (5) Razpisna dokumentacija mora vsebovati zlasti:
- datum objave javnega poziva,
 - podatke o projektu,
 - višina sredstev, ki so na razpolago ali se želijo pritegniti,
 - navodila za pripravo in predložitev vloge,
 - postopek izbire,
 - pogoje, katere mora izpolnjevati interesent,
 - opredelitev predmeta,
 - pogoje za izvajanje projekta,
 - merila za izbiro,
 - dokazila za izpolnjevanje pogojev in ostalih okoliščin,

- zavarovanja za resnost ponudbe iz vloge in za izpolnjevanje obveznosti iz pogodbe,
- rok za oddajo vloge,
- rok do katerega vloga zavezuje interesenta,
- rok za sprejem in vročitev sklepa o izbiri.

(6) Glede na predmet projekta lahko razpisna dokumentacija vsebuje tudi:

- tehnično dokumentacijo, skice in načrte,
- elaborate o tehničnih, ekonomskih, okolje varstvenih in drugih pogojih za sofinanciranje projekta,
- gradbeno dovoljenje ter tehnično dokumentacijo, če gre za gradnjo objekta,
- vrsto, tehnične značilnosti in opise posameznih storitev in blaga,
- navedbo tujega jezika v katerem se lahko poda vloga ali del vloge,
- tuje valute v katerih se lahko navajajo vrednosti ,
- ime osebe, ki je pri uporabniku pooblaščen za sprejem pisnih sporočil ali zahtevkov v zvezi s postopkom izbire,
- kraj in čas morebitnega ogleda,
- pogoje za predložitev skupne vloge,
- določbe pogodbe, katere enostransko vnaprej določi uporabnik.

49. člen

(nedovoljeni pogoji in merila)

Pri opisu predmeta projekta in ostalih zahtev, uporabnik ne sme navajati tehničnih zahtev ali drugih lastnosti, patentov, blagovnih znamk, vzorcev, modelov, državne pripadnosti, izvora blaga in storitev ali podobno, kar bi v nasprotju z zakonom ali neupravičeno izločalo posameznega interesenta ali posameznemu interesentu omogočalo neupravičeno prednost.

50. člen

(pogoji za izbiro)

(1) Uporabnik mora kot pogoj za izbiro zahtevati od interesenta, da predvsem dokaže:

- da ima predpisana dovoljenja za opravljanje dejavnosti, katere so povezane s predmetom projekta,
- da je finančno sposoben in ustrezno organiziran,
- da ima zadostne kadrovske in tehnične zmogljivosti.

(2) Uporabnik v razpisni dokumentaciji navede, katere vrste dokazil zahteva v zvezi s pogoji iz prejšnjega odstavka tega člena.

(3) Več oseb lahko predloži skupno vlogo, če ni v razpisni dokumentaciji določeno drugače. V primeru skupne vloge sme biti ista oseba ali njena povezana družba udeležena le pri eni skupni vlogi. Pojem povezana družba se presoja po zakonu o gospodarskih družbah.

(4) Uporabnik lahko v razpisni dokumentaciji določi posebne pogoje za predložitev skupne vloge. V razpisni dokumentaciji lahko tudi določi, da se morajo v primeru, da je skupna vloga več oseb izbrana kot najugodnejša, le te pred sklenitvijo pogodbe povezati v določeno pravno organizacijsko obliko.

51. člen

(samo ena vloga istega interesenta)

(1) Vsak interesent sme predložiti samo eno vlogo na javni poziv.

(2) Interesent sme v svoji vlogi podati poleg osnovne tudi alternativno vsebino, razen če razpisna dokumentacija to prepoveduje.

52. člen (merila za izbiro)

(1) Uporabnik mora v razpisni dokumentaciji določiti merila, način uporabe meril in pomen posameznega merila, kateri bodo uporabljeni pri vrednotenju vlog.

(2) Merila morajo biti smiselno povezana s predmetom projekta, prispevati k nediskriminatornemu razvrščanju interesentov in omogočati gospodarno izbiro. Gospodarno izbiro omogočajo tehnična in finančna merila.

(3) Odvisno od predmeta projekta, lahko uporabnik določi naslednja tehnična merila:

- tehnične rešitve,
- učinkovitost izvajanja projekta,
- kvaliteto storitev in ukrepe za njihovo nemoteno izvajanje,
- možnosti za družbeni in ekonomski razvoj,
- okolje varstveni vplivi,
- reference pri izvajanju primerljivih dejavnosti.

(4) Odvisno od predmeta projekta, lahko uporabnik določi naslednja finančna merila:

- vložek uporabnika in interesenta za izvajanje projekta,
- višina plačila s strani tretjih oseb,
- višina stroškov potrebnih za izvajanje projekta,
- rok zaključka projekta.

53. člen (pojasnjevanje, spremembe in dopolnitve razpisne dokumentacije)

(1) Dodatna pojasnila o vsebini razpisne dokumentacije poda uporabnik le na podlagi pisne zahteve osebe, kateri je bila izročena razpisna dokumentacija. Pisna zahteva za pojasnitev se mora podati najpozneje pet dni do izteka roka za oddajo vlog. Uporabnik sme določiti v razpisni dokumentaciji krajši rok v katerem se sme zahtevati pojasnitev o vsebini razpisne dokumentacije.

(2) Uporabnik mora posredovati pisni odgovor v najkrajšem času in sicer tako, da isto obvestilo sočasno posreduje tudi vsem ostalim, katerim je bila izročena razpisna dokumentacija. Iz obvestila ne sme biti razvidno, kdo je pojasnilo zahteval in komu vse je obvestilo posredovano.

(3) Uporabnik sme spremeniti razpisno dokumentacijo le do roka za oddajo vlog.

(4) Če uporabnik spremeni razpisno dokumentacijo, mora o spremembi obvestiti vse, katerim je bila razpisna dokumentacija izročena.

(5) Če spremenjena razpisna dokumentacija terja daljši rok za pripravo vlog, mora uporabnik podaljšati rok za predložitev vlog.

54. člen (javno odpiranje)

(1) Odpiranje vlog je javno.

(2) Uporabnik vlog, ki so prispele po roku, določenem v javnem razpisu in nepravilno predloženih vlog ne odpre, temveč jih vrne pošiljatelju.

(3) Na javnem odpiranju se vodi zapisnik. Vanj se vpišejo morebitne pripombe predstavnikov interesentov o poteku javnega odpiranja in vsebini vlog. Uporabnik vroči zapisnik o javnem odpiranju v roku osmih dni vsem interesentom.

55. člen
(pregled in vrednotenje)

(1) Po končanem javnem odpiranju strokovna komisija pregleda vloge in ugotovi ali izpolnjujejo razpisne pogoje.

(2) Komisija sme zahtevati od interesentov pojasnila, da bi si pomagala pri pregledu, primerjavi in vrednotenju vlog. Pri tem pa ne sme dovoliti, da bi interesent dopolnjeval ali kakorkoli spreminjal svojo vlogo. Posebej ne sme dovoliti, da bi spreminjal tiste dokumente iz vloge, kateri vplivajo na višje vrednotenje vloge posameznega interesenta.

(3) Komisija sme dovoliti le take dopolnitve vlog, s katerimi se odpravijo manjša odstopanja od zahtev razpisne dokumentacije in katere nikakor ne vplivajo na višje vrednotenje vloge posameznega interesenta.

(4) Komisija sme v soglasju z interesentom popraviti le računske napake, ki jih odkrije pri pregledu.

(5) Komisija zavrže vloge, katere ne izpolnjujejo razpisnih pogojev, razen vlog, katere so dopolnjene skladno s pogoji iz tretjega odstavka tega člena.

(6) Po končanem pregledu in vrednotenju, komisija sestavi poročilo ter navede, katere vloge izpolnjujejo razpisne zahteve ter razvrsti te vloge tako, da je razvidno katera od vlog najbolj ustreza postavljenim merilom, oziroma kakšen je njihov vrstni red glede na ustreznost postavljenim merilom v primeru, da se na javnem razpisu podeli več projektov.

(7) Komisija posreduje poročilo organu uporabnika, ki vodi postopek izbire projektov.

56. člen
(izločitev že izbranega kandidata)

(1) Uporabnik sme v sklepu o izbiri določiti samo tistega interesenta, ki najbolj ustreza postavljenim merilom oziroma tiste interesente po vrstnem redu, ki najbolj ustrezajo postavljenim merilom.

(2) Uporabnik sme vse do sklenitve pogodbe izločiti interesenta, ki najbolj ustreza postavljenim merilom in izbrati naslednjega na ocenjevalni lestvici le v primeru, če se utemeljeno izkaže, da interesent ne bo mogel izpolnjevati obveznosti iz pogodbe.

(3) Utemeljeno je izkazano, da interesent ne bo mogel izpolnjevati obveznosti iz pogodbe, če je proti njemu uveden stečajni postopek, postopek likvidacije ali prisilne poravnave, če nima poravnanih svojih obveznosti iz naslova davkov in drugih dajatev, določenih z zakonom, če se izkaže, da je vlogi predložil neresnične podatke o izpolnjevanju bistvenih zahtev in podobno.

(4) V primeru iz drugega odstavka tega člena je dovoljena obnova postopka.

57. člen
(zavrnitev vseh vlog)

(1) Kljub objavi javnega poziva uporabnik ni zavezan, da izbere interesenta.

(2) Če uporabnik v postopku izbire ne izbere nobene stranke, o tem izda poseben sklep, s katerim se konča postopek izbire. V izreku tega sklepa se navedejo vse stranke, katerih vloge so bile zavrnjene in razlogi za njihovo zavrnitev.

(3) Glede pravnih sredstev in upravnega spora zoper sklep iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za sklep o izbiri projekta.

58. člen (postopek izbire)

(1) Uporabnik izbere projekt na podlagi javnega poziva, izdelane študije izvedljivosti projekta in po postopku določenem v tem zakonu.

(2) Postopki izbire so:

- odprti postopek,
- postopek s pogajanjem.

(3) Uporabnik izvede odprti postopek v primeru, ko je predmet projekta enostavnejši in ko lahko vnaprej sam določi tehnične in druge pogoje za izvajanje projekta.

(4) Uporabnik izvede postopek s pogajanjem v primeru, kadar ne more vnaprej natančneje določiti pogojev in vsebine projekta, ker za doseganje ciljev določenih v projektu obstaja več različnih načinov izpolnitve.

(5) Projekt se lahko izbere, brez objave javnega poziva v naslednjih primerih:

- če tako določa poseben zakon,
- za dejavnosti, ki so tako povezane z varovanjem državne, uradne ali vojaške skrivnosti, da bi z javno objavo ali pozivom bilo onemogočeno varovanje te skrivnosti,
- kadar nastopijo razlogi, ki jih uporabnik ni mogel predvideti in jih ni mogoče pripisati uporabniku in ki ne dopuščajo, da se izvede postopek na podlagi javnega poziva,
- ko obstaja le en možni izvajalec projekta.

59. člen (razpisna dokumentacija v postopku s pogajanjem)

(1) V razpisni dokumentaciji uporabnik določi cilje in zahteve za izvajanje projekta in tiste okoliščine v zvezi s projektom, katere se v nadaljnjem postopku s pogajanjem ne bodo spreminjale.

(2) V razpisni dokumentaciji uporabnik določi:

- da se bo v nadaljnjem postopku pogajal istočasno z vsemi, ki izpolnjujejo pogoje iz razpisne dokumentacije, ali
- da se bo v nadaljnjem postopku pogajal istočasno z določenim številom interesentov, ki izpolnjujejo razpisne pogoje; če omeji število interesentov, mora določiti njihovo število in merila za izbiro omejenega števila, ali
- da se bo pogajal le s prvo uvrščenim interesentom na ocenjevalni lestvici, z naslednjim oziroma naslednjimi pa le, če pogajanja s prvim ne bi bila uspešna. V tem primeru mora v razpisni dokumentaciji določiti merila za določitev ocenjevalne lestvice.

60. člen (potek postopka)

(1) V postopku s pogajanjem lahko vsi tisti interesenti, kateri so pozvani k pogajanjem, dopolnjujejo in spreminjajo svoje vloge.

(2) Če se uporabnik istočasno pogaja z več interesenti, jih po zaključku pogajanj pozove, da do določenega dne podajo svoje dokončne vloge o elementih, ki so bili predmet pogajanj. Predloge uporabnik vrednoti po merilih iz razpisne dokumentacije.

(3) V postopku s pogajanjem mora uporabnik posebej skrbeti, da je vsem interesentom zagotovljen enakopraven položaj in da sam ali kdo od interesentov ne sporoči drugemu

interesentu kakršnihkoli podatkov o tehničnih, cenovnih ali drugih pogojih brez pristanka interesenta.

(4) Uporabnik po končanih pogajanjih vroči sklep o izbiri projekta vsem, ki so podali vloge.

61. člen
(sklep o izbiri)

S sklepom o izbiri se določi pravno ali fizično osebo, s katero je mogoče skleniti pogodbo.

62. člen
(postopek izdaje sklepa o izbiri)

Neposredno pred izdajo sklepa o izbiri se interesente seznanijo s potekom postopka in njihovim uspehom v postopku ter se jim določi rok, ki ne sme biti daljši od 15 dni, da podajo svoje pripombe. Če v tem roku pripombe niso podane, se šteje da nimajo pripomb.

63. člen
(oblika in vročitev sklepa o izbiri)

(1) V izreku sklepa o izbiri se navede interesenta, ki je bil izbran ter interesente, katerih vloge so bile zavrnjene.

(2) V obrazložitvi sklepa o izbiri se navede tudi razloge za zavrnitev, če je bil izveden ta postopek izbire.

(3) Sklep o izbiri se vroči vsem interesentom. Uporabnik mora hkrati s sklepom pozvati izbranega interesenta k podpisu pogodbe. Če se izbrani interesent v roku 8 dni ne odzove na poziv, se šteje, da je odstopil od svoje vloge.

64. člen
(pravna sredstva)

(1) Zoper sklep o izbiri, ki ga je izdalo ministrstvo, ni pritožbe.

(2) Če je sklep o izbiri izdala občinska uprava o pritožbi odloči župan.

(3) Pritožbo lahko interesent, ki ni bil izbran vloži v roku 8 dni od prejema sklepa, in sicer na naslov uporabnika. V pritožbi mora natančno navesti razloge, zaradi katerih vloga pritožbo.

(4) Uporabnik je dolžan pritožbo obravnavati, preveriti njene navedbe in v roku 15 dni ponovno odločiti s sklepom. S sklepom lahko spremeni svojo prejšnjo odločitev.

(5) Sklep uporabnika o pritožbi interesenta je s tem dokončen.

65. člen
(vsebina pogodbe)

(1) Glede na vrsto in predmet pogodbe ta ureja zlasti:

- naziv in naslov uporabnika in izbranega interesenta,
- namen projekta,
- skupna višina sredstev in višina sredstev, ki se sofinancirajo ali vloženi zasebnih sredstev,
- terminski plan porabe sredstev,

- način nadzora nad namensko porabo sredstev,
 - trajanje pogodbe,
 - pogoje za podaljšanje pogodbe,
 - pravice in obveznosti uporabnika in izbranega interesenta ,
 - kršitve zaradi katerih imata uporabnik in izbrani interesent v skladu z zakonom pravico razdreti pogodbo,
 - pogoje za oddajo poslov podizvajalcem,
 - vrste in pogoje zavarovanj za pravilno izvajanje pogodbe,
 - zavarovanja za škodne dogodke, ki lahko vplivajo na izvajanje pogodbe,
 - pravico do uporabe tehnologije, naprav, pravic industrijske lastnine, ki so potrebne za izvajanje predmeta pogodbe, vključno z znanjem potrebnim za to, za čas po prenehanju pogodbe.
- (2) Pogodba, njene dopolnitve in spremembe, morajo biti sklenjene v pisni obliki, sicer nimajo pravnega učinka.

66. člen (izvajanje pogodbe)

Izbrani interesent mora s skrbnostjo dobrega strokovnjaka skrbeti za nemoteno in neprekinjeno izvajanje obveznosti iz pogodbe.

67. člen (nadzor)

- (1) Uporabnik ima pravico in dolžnost nadzorovati izvajanje pogodbe.
- (2) Uporabnik lahko zahteva poročila v pisni obliki o poslovanju izbranega interesenta , ki se nanašajo na izpolnjevanje obveznosti po pogodbi, razen če ni s pogodbo drugače določeno.
- (3) Poročila iz drugega odstavka tega člena morajo vsebovati zlasti podatke o:
- izpolnjevanju obveznosti, ki jih ima izbrani interesent po pogodbi,
 - o škodnih dogodkih, spremenjenih pogojih izvajanja pogodbe, koriščenju zavarovanj in o vseh ostalih okoliščinah, ki lahko neposredno ali posredno vplivajo na izvajanje pogodbe.
- (4) Če pogodba ne določa drugače, se poročila iz drugega odstavka pripravljajo letno.
- (5) Poleg poročil iz drugega odstavka tega člena ima uporabnik pravico do vpogleda v letne računovodske izkaze, ki jih mora izbrani interesent pripravljati v skladu z zakonom.

68. člen (nadzorstveni ukrepi)

- (1) Pristojni organ uporabnika izvaja nadzor na izvrševanjem nalog in obveznosti uporabnika po pogodbi.
- (2) V okviru tega nadzora smejo pooblaščen predstavniki pristojnega organa uporabnika:
- pregledovati dokumentacijo izbranega interesenta,
 - ugotavljati kvaliteto izvajanja predmeta pogodbe.
- (3) Če pristojni organ uporabnika ugotovi, da izbrani interesent ne izpolnjuje pravilno obveznosti, mu lahko naloži izpolnitev teh obveznosti, oziroma drugo ravnanje, ki izhaja iz pogodbe.

69. člen
(predhodno soglasje za posamezne posle)

- (1) V pogodbi se lahko določijo posli, ki jih izbrani interesent ne sme zaupati podizvajalcem.
- (2) V pogodbi se lahko določijo tudi drugi posli, ki jih lahko izbrani interesent sklene samo na podlagi uporabnikovega predhodnega soglasja.
- (3) Uporabnik sme zavrniti soglasje iz drugega odstavka tega člena le, če bi takšen posel bil v nasprotju s pogodbo, javnim redom Republike Slovenije ali bi ogrozil nemoteno izvajanje pogodbe.

70. člen
(spremembe v družbi izbranega interesenta)

- (1) Izbrani interesent mora obvestiti uporabnika o spremembah, ki se nanašajo na ustanovitveni akt družbe, statusno preoblikovanje družbe in njegovih članov, na pomembnejše spremembe v strukturi članstva v družbi, na vodenje družbe in na njen nadzor.
- (2) Uporabnik in izbrani interesent se lahko v pogodbi dogovorita, da mora izbrani interesent pred odločanjem o spremembah iz prvega odstavka tega člena pridobiti soglasje uporabnika. Uporabnik sme zavrniti soglasje le, če utemeljeno dvomi, da bi predlagana sprememba lahko ogrozila tekoče izpolnjevanje obveznosti po pogodbi.

71. člen
(enostranska sprememba pogodbe)

- (1) Uporabnik ne sme enostransko spreminjati pogodbe.
- (2) Izjemoma sme uporabnik, ne glede na določbe pogodbe, v javnem interesu z upravno odločbo spremeniti pogodbo tudi brez soglasja izbranega interesenta (v nadaljevanju: »enostranska sprememba pogodbe«), vendar le pod pogoji in na način, določen z zakonom.
- (3) Uporabnik sme enostransko spremeniti pogodbo le v javnem interesu, ki je opredeljen v zakonu ali na zakon oprtem predpisu.
- (4) Ukrep organa uporabnika, ki je podlaga za enostransko spremembo pogodbe, se mora nanašati posebej na izbranega interesenta ali na več določenih oziroma določljivih interesentov v enakem ali v bistvenih okoliščinah podobnem dejanskem in pravnem položaju.
- (5) Ukrep organa uporabnika, ki je podlaga za enostransko spremembo pogodbe, mora biti sorazmeren v skladu z načelom sorazmernosti.
- (6) Enostranska sprememba pogodbe sme biti le tolikšna, kot je nujno potrebno za dosego javnega interesa, ki je razlog za spremembo.
- (7) Enostranska sprememba pogodbe v nobenem primeru ne sme biti tolikšna, da bi se s tem povsem spremenila narava pogodbenega razmerja ali da bi sprememba pripeljala do povsem nove pogodbe.
- (8) Enostranska sprememba pogodbe je mogoča le, če je sprememba v javnem interesu nujna.

72. člen
(prenehanje pogodbenega razmerja)

- (1) Pogodbeno razmerje preneha:
 - zaradi prenehanja pogodbe,
 - zaradi prenehanja izbranega interesenta,
 - zaradi stečaja izbranega interesenta,

- če tako določa drug zakon.

(2) Za prenehanje pogodbe in za posledice prenehanja se uporabljajo pravila pogodbenega prava, razen če ni s tem zakonom ali posebnim zakonom, drugače določeno.

73. člen (potek roka)

(1) Pogodba preneha z dnem poteka roka za izvedbo pogodbenih aktivnosti, razen v kolikor se njene posamezne določbe glede na njihovo naravo uporabljajo še po preteku tega roka.

(2) Pred potekom roka za izvedbo pogodbenih aktivnosti se lahko pogodbeno razmerje podaljša, če:

- je bilo tako predvideno v pogodbi in
- to ni v nasprotju z javnim interesom.

(3) V rok za izvedbo pogodbenih aktivnosti se ne šteje čas, ko izbrani interesent zaradi višje sile ali iz razlogov na strani uporabnika ni mogel izvajati pogodbenih aktivnosti.

74. člen (pravica uporabnika razdreti pogodbo)

(1) Uporabnik ima pravico razdreti pogodbo, če jo izbrani interesent krši tako, da nastaja škoda uporabniku, če gre za kršitev bistvenih sestavin pogodbe ali če obstaja utemeljen dvom, da vlagatelj ne bo izpolnil svoje obveznosti.

(2) V pogodbi se lahko določi katere so tiste kršitve pogodbe, zaradi katerih ima uporabnik pravico razdreti pogodbo.

(3) Šteje se, da je podan utemeljen dvom, da izbrani interesent ne bo izpolnil svojih obveznosti, zlasti če:

- ni solventen,
- je začel likvidacijski postopek,
- ponavljajoče ne spoštuje rokov, ki so določeni v pogodbi,
- ne ohranja v veljavi različnih zavarovanj, kot to določa pogodba,
- odtuja sredstva, ki so nujno potrebna na izvajanje pogodbe in teh ne nadomešča,
- če iz zaporednih poročil izhaja, da je izvajanje pomanjkljivo ali se pogodba izvaja s ponavljajočimi prekinitvami.

75. člen (pravica izbranega interesenta razdreti pogodbo)

Izbrani interesent ne sme razdreti pogodbe, razen v primeru, ko uporabnik ne izpolnjuje svojih obveznosti iz pogodbe tako, da to izbranemu interesentu onemogoča izvajanje pogodbe.

76. člen (prenos pogodbe s strani izbranega interesenta)

(1) Izbrani interesent sme pravice in obveznosti iz pogodbe ali njenega dela prenesti na drugega interesenta le s predhodnim soglasjem uporabnika..

(2) Če se prenaša pogodba, ki je sklenjena z več interesenti, na novega interesenta, je potrebno, poleg soglasja uporabnika, pridobiti tudi soglasje ostalih interesentov. Prav tako je potrebno pridobiti soglasje ostalih interesentov, če se pogodba prenaša na enega izmed njih ali na več njih.

(3) Uporabnik in novi interesent skleneta pogodbo po enakimi pogoji, kot je sklenjena prvotna pogodba, prvotna pogodba pa se ustrezno spremeni ali sporazumno razveže.

77. člen

(prenos pogodbe s strani uporabnika)

(1) Uporabnik sme v celoti ali delno prenesti pravice in obveznosti iz pogodbe na drugega interesenta, le s predhodnim soglasjem interesenta, razen če je v skladu s tem zakonom dolžan prenesti pogodbo na drugega interesenta.

(2) Če je pogodba sklenjena z več uporabniki, je za prenos pogodbe potrebno soglasje vseh, razen, če pogodba ali pogodba, ki ureja njihova medsebojna razmerja, določa drugače.

(3) Če se prenaša pogodba, ki je sklenjena z več interesenti, na novega interesenta, je potrebno pridobiti soglasja vseh. Prav tako je potrebno pridobiti soglasje ostalih interesentov, če se pogodba prenaša na enega izmed njih ali na več njih.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

78. člen

(ustanovitev pokrajin)

Po ustanovitvi pokrajin so pokrajine funkcionalne ozemeljske enote za izvajanje regionalne politike.

79. člen

(ustanovitev sveta regije)

Občine in mestne občine najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona ustanovijo zvezo po postopku določenem v zakonu o lokalni samoupravi.

80. člen

(ustanovitev sveta)

Zveze oziroma občine in mestne občine skupaj z drugimi partnerji na ravni razvojne regije najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona ustanovijo svet.

81. člen

(sklic prve seje sveta)

Prvo sejo sveta skliče direktor regionalne razvojne agencije, ki je na dan uveljavitve tega zakona vpisana v evidenco regionalnih razvojnih agencij pri agenciji.

82. člen

(organizacijske in tehnične naloge pri ustanavljanju zveze in sveta)

Organizacijske in tehnične naloge pri ustanavljanju zveze in sveta izvaja regionalna razvojna agencija, ki je na dan uveljavitve tega zakona vpisana v evidenco regionalnih razvojnih agencij pri agenciji.

83. člen

(ustanovitev regionalnih razvojnih agencij in njihovo delovanje v prehodnem obdobju)

- (1) Zveze oziroma občine in mestne občine ustanovijo regionalne razvojne agencije v skladu z določbami tega zakona najkasneje v enem letu od njegove uveljavitve.
- (2) Do vpisa regionalnih razvojnih agencij v sodni register v skladu z določbami tega zakona, opravljajo naloge regionalne razvojne agencije pravne osebe, ki so na dan uveljavitve tega zakona vpisane v evidenco regionalnih razvojnih agencij pri agenciji. V primeru spora odloči agencija.
- (3) Lastniški deleži države in javnih skladov v regionalnih razvojnih agencijah se v treh mesecih od uveljavitve tega zakona prenesejo občinam in mestnim občinam v razvojni regiji na način, predviden v 38. členu tega zakona.

84. člen

(začetek delovanja agencije kot organa v sestavi ministrstva)

Agencija z začetkom prvega koledarskega leta po uveljavitvi tega zakona nadaljuje z delom kot organ v sestavi ministrstva. S tem datumom prevzame ministrstvo vse zaposlene ter materialna in finančna sredstva, vključno z obstoječimi obveznostmi agencije.

85. člen

(roki za uskladitev, sprejem in izdajo podzakonskih predpisov)

- (1) Vlada najkasneje v treh mesecih od uveljavitve tega zakona uskladi akt o ustanovitvi Javnega sklada Republike Slovenije za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja in Splošne pogoje poslovanja Javnega sklada Republike Slovenije za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja (Uradni list Republike Slovenije, št. 45/2002 in 58/2003) z določbami tega člena.
- (2) Vlada najkasneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona sprejme podzakonske predpise iz šestega odstavka 7. člena, devetega odstavka 12. člena, četrtega odstavka 19. člena, tretjega odstavka 20. člena, petega in sedmega odstavka 35. člena in 38. člena tega zakona.
- (3) Vlada najkasneje v enem letu od uveljavitve tega zakona sprejme program za zagotovitev statističnih podatkov iz 8. člena tega zakona.
- (4) Minister, pristojen za regionalni razvoj najkasneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona izda podzakonske predpise iz drugega odstavka 11. člena in tretjega odstavka 30. člena tega zakona.

86. člen

(prenehanje veljavnosti predpisov)

- (1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 60/1999 in 56/03).
- (2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- Uredba o splošnih pogojih delovanja Javne agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj (Uradni list Republike Slovenije, št. 62/03);
 - Sklep o ustanovitvi, sestavi, organizaciji in nalogah Sveta za strukturno politiko (Uradni list Republike Slovenije, št. 59/00, 17/2001 in 13/03);
 - Uredba o podrobnejših pogojih in merilih za dodeljevanje spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj (Uradni list Republike Slovenije, št. 110/04);
 - Uredba o vrednosti meril za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi in določitvi občin, ki izpolnjujejo ta merila (Uradni list Republike Slovenije, št. 59/00);
 - Navodilo o minimalni obvezni vsebini in metodologiji priprave ter načinu spremljanja in vrednotenja regionalnega razvojnega programa (Uradni list Republike Slovenije, št. 52/00, 111/00, 44/01 in 110/04);
 - Pravilnik o organizaciji in pogojih za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije (Uradni list Republike Slovenije, št. 52/00, 111/00, 44/01 in 59/03) in
- (3) Določbe podzakonskih predpisov iz prejšnjega odstavka se uporabljajo, kolikor niso v nasprotju z določbami tega zakona, do sprejema novih podzakonskih aktov.

87. člen
(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IX. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Prvi člen določa vsebino predloga zakona.

K 2. členu

Člen določa, da je skladni regionalni razvoj odgovornost države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Do oblikovanja pokrajin, ki naj bi vzpostavile regionalno raven upravljanja države je takšen pristop edini možen.

K 3. členu

Člen našteva cilje spodbujanja skladnega regionalnega razvoja. Večina je že vsebovanih v veljavnem zakonu. Spremembe se nanašajo na širšo opredelitev termina policentričnosti, ki je ne vidimo le kot policentričnost poselitve ampak tudi kot policentričnost gospodarske aktivnosti. Dodan je cilj ustvarjanja gospodarske osnove za razvoj obeh avtohtonih narodnih manjšin in romske skupnosti v Sloveniji ter spodbujanja gospodarskega sodelovanja z zamejskimi Slovenci in Slovenci po svetu. Gre za politike, ki v zadnjem času pridobivajo na pomenu, še posebej v luči pristopa Slovenije k EU.

K 4. členu

Člen našteva načela spodbujanja skladnega regionalnega razvoja. Predlog zakona ohranja načela regionalne politike iz veljavnega zakona in dodaja nekatera nova, pri čemer pa načelo celovitosti izvajanja regionalne politike dopolnjuje tako, da je politika spodbujanja skladnega regionalnega razvoja obveznost nosilcev odločanja na vseh ravneh odločanja. Poročila o regionalnem razvoju namreč izpostavljajo, kot poseben problem in izziv za regionalno politiko, različno razvitost posameznih območij znotraj statističnih regij. Primer tega je manj razvito Posočje znotraj Goriške statistične regije.

Z vstopom Slovenije v EU bo prišlo do integracije slovenskega gospodarskega prostora v notranji evropski trg. Obstaja nujnost povezovanja regionalno strukturiranega slovenskega omrežja naselij in rastišč gospodarskih dejavnosti s sosednjimi gravitacijskimi središči. Le-to bo na enakopravni osnovi in konkurenčno oziroma uspešno samo, če bo slovenski gospodarski pol regionalno strukturiran na osnovi specializacije regij, skladno z njihovimi primerjalnimi razvojnimi prednostmi, in če bo dosledno uveljavljen koncept policentričnega razvoja s smiselno delitvijo funkcij med omrežji regionalnih središč. V tem primeru se obmejni prostor, ki je še posebej občutljiv, ne bo praznil ampak bo postal ključni dejavnik povezovanja slovenskega razvojnega pola z ostalimi gravitacijskimi območji oziroma inovacijskimi središči v soseščini. Za okrepitev takšnega toka dogodkov je smiselno načelo celovitosti regionalne politike dopolniti z »načelom čezmejnega delovanja regionalne politike«. Praktična implikacija tega je, da je za regionalne razvojne programe ob meji predpisano vključevanje programov čezmejnega sodelovanja, še posebej gospodarskega povezovanja s slovensko manjšino v sosednjih državah. Načelo celovitosti je dopolnjeno tudi v smislu povezovanja razvojnih regij z drugimi regijami v širšem evropskem prostoru.

Slovenska regionalna politika se vključuje v sistem strukturnih skladov in kohezijskega sklada EU s čemer se prenaša del naše suverenosti na tem področju na skupne organe EU.

Naši posebni razvojni interesi, od katerih pa je v končni fazi odvisna konkurenčnost regij in države v celoti, so torej predmet usklajevanj s skupnimi evropskimi cilji in prioriteta. Izkušnje drugih držav kažejo, da je z razvojnega vidika lahko problematično, če se država odreče lastnim razvojnim spodbudam iz domačih javnofinančnih virov in le-te v celoti nameni za sofinanciranje prioritet, ki se usklajujejo z EU. Praktično vse države EU so zaradi tega, kljub precejšnjim sredstvom, ki jih prejemajo za svoj razvoj iz Bruslja, ohranile lastno notranjo regionalno politiko s katero razrešujejo tista vprašanja, ki so za sistem strukturnih instrumentov EU manj zaželeni (državne pomoči) ali z vidika ciljev EU manj pomembna. Zaradi tega je smiselno dodati načelo uresničevanja regionalnih razvojnih interesov v okviru strukturnih instrumentov EU in lastnih instrumentov regionalne politike za uresničevanje policentričnega razvoja.

Pri načelu pospeševanja razvoja gospodarstva ob upoštevanju okoljskih vidikov ter varovanja in razvojnega aktiviranja naravnih dobrin, ohranjanja narave in kulturne dediščine poudarjamo vidik razvojnega aktiviranja obstoječih potencialov.

Dodaja se tudi načelo solidarnosti.

K 5. členu

V veljavnem zakonu je kot osnovna funkcionalna enota za izvajanje regionalne strukturne politike do ustanovitve pokrajin opredeljena statistična regija. Le-teh je 12. V okviru statistične regije so občine imele možnost, da so lahko prostovoljno pristopile k pripravi regionalnega razvojnega programa (RRP). Občine ob meji statistične regije so se lahko prosto odločile tudi za pristop k pripravi RRP sosednje statistične regije. S tem je veljavni zakon na "mehak" način spodbudil občine k medsebojnemu povezovanju in sodelovanju po načelu »od spodaj navzgor«. Občine so torej sprejemale sklepe o sodelovanju pri pripravi RRP na svetih občin in ker je bila občinam dana možnost proste izbire, so oblikovale območja priprave RRP, ki pa v dveh primerih odstopajo od meja statističnih regij. Občina Ilirska Bistrica se je odločila, da pripravlja RRP skupaj z Obalno-Kraško regijo, čeprav sama sicer sodi v Notranjsko-Kraško statistično regijo. Občini Radeče in Litija pripravljata RRP skupaj z Zasavsko regijo, čeprav prva sodi v Savinjsko statistično regijo, druga pa v Osrednjeslovensko statistično regijo. Občina Litija sočasno sodeluje v RRP Zasavja in RRP Osrednjeslovenske regije.

Glede na to, da so območja priprave RRP oblikovana nekoliko drugače kot območja statističnih regij menimo, da je mogoče izraz »statistična regija« zamenjati z »razvojno regijo«. Slednja je opredeljena kot funkcionalna ozemeljska enota za izvajanje regionalne politike, ki jo v enovito zaključeno prostorsko celoto združujejo poselitveni, gospodarski, infrastrukturni in naravni sistemi ter na kateri je mogoče zagotoviti enake možnosti za skladen regionalni razvoj

Med izrazi smo, v povezavi z razvojno regijo, opredelili svet regije, kot organ odločanja in regionalni razvojni svet kot usklajevalno in partnersko telo.

V povezavi z definicijo razvojne regije je bilo potrebno prilagoditi tudi dosedanjo definicijo regionalnega razvojnega programa in skupnega razvojnega programa iz veljavnega zakona. Slednjega nadomeščamo z območnim razvojnim programom. Iz definicije regionalnega razvojnega programa so črtani projekti, ki so zdaj sestavina izvedbenih načrtov RRP.

Dodana je definicija območnega razvojnega partnerstva, ki je pogodbeno, javno-zasebno, interesno in teritorialno sodelovanje na funkcionalno-interesno zaključenem območju, ki ga sestavljajo občine, gospodarstvo, nevladne organizacije, in drugi lokalni partnerji.

Med izrazi so, glede na veljavni zakon, dodane opredelitve indeksa razvojne ogroženosti, regionalnih spodbud, posebnih ukrepov regionalne politike in projektnega financiranja.

Regionalne spodbude so opredeljene kot spodbude, ki imajo pomemben vpliv na regionalni razvoj in jih proračunski uporabniki na državni ravni namenjajo za sofinanciranje projektov izvedbenih načrtov regionalnih razvojnih programov. Posebni ukrepi regionalne politike so programi iz finančnih načrtov proračunskih uporabnikov, pristojnih za izvajanje regionalne politike na državni ravni za zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik ali odpravo strukturnih neskladij v prednostnih območjih regionalne politike.

K 6. členu

Kot osnovna funkcionalna enota za izvajanje regionalne politike je opredeljena razvojna regija po statistično metodološki določitvi. Predlog zakona določa, da se lahko obmejne občine s sklepom občinskega sveta najmanj dve leti pred začetkom programskega obdobja odločijo za prestop v sosednjo razvojno regijo. Glede na obstoječe stanje so s tem onemogočeni prestopi obmejnih občin med regijami med izvajanjem regionalnega razvojnega programa. Onemogočeno je tudi sodelovanje ene občine v dveh razvojnih regijah. To pa ne pomeni, da se občine ne morejo projektno povezovati preko meja statistične regije. Projektno povezovanje je običajno in se ne sme ustaviti na meji, tudi ne državni. Glede sistema spodbujanja skladnega regionalnega razvoja pa je vendarle potrebna določena stabilnost, ki se zagotavlja z navedenimi določbami predloga zakona.

pomeni 2 takšnih enot.

K 7. členu

Slovenija je zaključila pristopna pogajanja o teritorialni členitvi ozemlja na NUTS 3 razčlenitveni ravni statistične klasifikacije z dogovorom o obstoječih 12 statističnih regijah. Na razčlenitveni ravni NUTS 2 je bil dosežen začasni dogovor za obdobje do leta 2006 po katerem je Slovenija kot celota ena teritorialna enota NUTS 2. Sočasno je bil dosežen dogovor, da se bodo usklajevanja o tem odprtem vprašanju nadaljevala. Sredi leta 2003 je bila v EU sprejeta uredba (Regulation EC No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics NUTS), ki daje statističnemu klasifikacijskemu sistemu NUTS zakonsko podlago. Doslej je bilo to področje v pristojnosti držav članic in predmet t.i. »Gentlemen's Agreements« med statističnimi uradi. Uredba določa meje (minimum, maximum) teritorialnih enot NUTS glede na število prebivalstva v regiji in sicer mora povprečna velikost takšnih enot za posamezno raven biti v naslednjih okvirih:

- NUTS 1: min: 3 milijone; max: 7 milijonov;
- NUTS 2: min: 800.000; max: 3 milijone;
- NUTS 3: min: 150.000; max: 800.000.

Za Slovenijo navedeno pomeni možnost oblikovanja dveh kohezijskih regij na razčlenitveni ravni NUTS 2. Ker pa uredba predvideva tudi izjeme, se Slovenija pogaja za tri tovrstne

teritorialne enote. Predlog zakona ne govori o številu kohezijskih regij ampak to prepušča statistični metodološki določitvi, ki naj bi bila sprejeta kot rezultat pogajanj z EU o tem vprašanju.

Predlog zakona predvideva oblikovanje razvojnega sveta kohezijske regije, ki je sestavljen iz predstavnikov vključenih svetov regij in regionalnih razvojnih svetov. Razvojni svet kohezijske regije opravlja naloge nadzornega odbora pri izvajanju programov EU na ravni kohezijske regije. Predlog zakona določa, da vlada določi podrobnejše pogoje za ustanovitev in delovanje razvojnega sveta kohezijske regije.

V nadaljevanju dajemo pregled razlogov, ki govorijo v prid statistični členitvi Slovenije na ravni statistične klasifikacije teritorialnih enot NUTS 2:

- a) Regionalizacija Slovenije na ravni NUTS 2 bi pospešila normalno več nivojsko teritorialno strukturiranje države. Upravno organizacijo Republike Slovenije sestavljajo strukture na dveh ravneh: na nacionalni oziroma državni ravni (NUTS 0) in na občinski ravni (NUTS 5). V državi je skupno 193 občin. Praznina med tema dvema upravnima ravnema je opazna. Obstaja sicer 12 t.i. statističnih regij (NUTS 3), ki pa ne morejo zadostiti izvajanju vseh programov ekonomske in socialne kohezije EU v Sloveniji. Primerne so za čezmejno in transregionalno sodelovanje, ne pa tudi za izvajanje programov v okviru Cilja konvergence, ki mu bo v okviru naslednje finančne perspektive EU namenjenih 78,5% vseh kohezijskih sredstev. Dobili bi torej strukturo za učinkovito izvajanje kohezijske politike v EU ter za različne oblike medregionalnega meddržavnega povezovanja, ki je zdaj otežkočeno, ker mora država oziroma njeni organi nastopati tudi kot regija oziroma ker se številne občine ob meji le težko povezujejo z relativno velikimi regijami v čezmejnem prostoru.
- b) Slovenija je relativno majhna država vendar pa tudi primerjalna analiza z državami EU kaže, da je predlog regionalizacije na ravni NUTS 2 utemeljen. Če primerjamo najmanjše enote NUTS 2 po številu prebivalcev v državah članicah EU-25 in v Sloveniji ugotovimo, da je kar 26 NUTS 2 enot, v 12 državah članicah, manj številčnih, kot je s 471.912 prebivalci najmanjša predlagana enota v Sloveniji. Zanimiva sta tudi podatka, da ima kar 56 enot na ravni NUTS 2 v EU-25 manj kot 800.000 prebivalcev in 26 enot manj kot 500.000 prebivalcev. Tudi če izključimo 5 otoških NUTS 2 enot, Slovenija s predlagano delitvijo bistveno ne odstopa od razmer v EU. Podobno je stanje pri površini enot na ravni NUTS 2. Kar 33 enot NUTS 2 v EU-25 ima manjšo površino kot najmanjša predlagana enota »Osrednja Slovenija« v Sloveniji, ki meri 2555 km². Velika večina teh enot se nahaja okoli večjih mest (Bremen, Dunaj, Hamburg, Berlin, London, Bruselj...). Nadaljnjih 6 enot NUTS 2 v EU-25 pa ima do 10% večjo površino od predlagane najmanjše NUTS 2 v Sloveniji.
- c) Regionalizacija Slovenije bi povečala učinkovitost regionalne politike oziroma omogočila njeno lažje izvajanje. V Sloveniji obstajajo pomembne regionalne razlike med najbolj razvitim glavnim mestom Ljubljano in veliko večino ostalega ozemlja Slovenije, ki izkazuje vse statistične značilnosti območja v gospodarskem zaostajanju. Z vključitvijo v EU so nastali dodatni razvojni problemi v obmejnih področjih z Republiko Hrvaško, kjer bo oblikovana nova zunanja meja Evropske unije. Za naslavljanje takih težav bo Slovenija potrebovala ukrepe "Cilja konvergenca" v okviru kohezijske politike EU. Slovenija je zato pozorna na pogoje v katerih bo lahko znotraj EU v prihodnje uresničevala politiko skladnega regionalnega razvoja. Ne bi bilo primerno, da bi zgolj zaradi dosežene ravni razvitosti glavnega mesta Ljubljane, velika večina njenega ozemlja, ki ima vse statistične značilnosti območja v gospodarskem zaostajanju, ne bila deležna programov, ki so bili v

EU posebej razviti za odpravljanje takšnih razvojnih nesorazmerij. V skrajnem primeru bi to lahko pomenilo tudi opuščanje obstoječih inštrumentov regionalne politike, ki jih je Vlada Republike Slovenije že razvila in jih uporablja. Ustrezna teritorialna členitev je instrument, ki je bil v EU razvit prav za namen, kot ga pri svojem nadaljnjem razvoju potrebuje tudi Slovenija. Če imamo eno samo programsko območje, je doseganje ciljev skladnega regionalnega razvoja veliko manj transparentno in težje uresničljivo. To jasno kažejo dosedanja, pogosto »neuspešna« prizadevanja za vgraditev ciljev skladnega regionalnega razvoja v horizontalne politike posameznih ministrstev.

- d) Dolgoročne finančne koristi pri vključevanju Slovenije v kohezijsko politiko EU. Javnofinančne koristi so najpogosteje navajan argument. Za teritorialne enote NUTS-2 se bo za obdobje 2007-2013 ugotavljala upravičenost do »Cilja konvergence« v okviru kohezijske politike EU. Polno upravičene bodo NUTS 2, ki v obdobju zadnjih treh let za katerega so na razpolago podatki o BDP na prebivalca po kupni moči, ne presegajo 75% prag razvitosti. Če Slovenija ostane ena teritorialna enota NUTS-2 bo v primeru, če bodo uporabljeni podatki za obdobje 2001-2003 izgubila omenjeni status kar bo imelo vpliv na obseg finančnih prilivov iz proračuna EU iz naslova kohezijske politike v obdobju naslednje finančne perspektive 2007-2013. V primeru, da se Slovenija uspe razdeliti na tri ali dve teritorialni enoti NUTS-2 bi posamezne teritorialne enote z ekonomskim razvojem postopoma prehajale v manj ugodne razvojne stuse.
- e) Možnost dodeljevanja regionalnih državnih pomoči podjetjem pod ugodnejšimi pogoji. To je drugi najpogosteje navajan razlog za teritorialno členitev na ravni NUTS 2. Konkurenčna politika EU je uveljavila razvejan sistem pravil, ki preprečujejo nelojalno konkurenco med vladaми pri dodeljevanju pomoči podjetjem. Ta pravila ne veljajo le za razvojna sredstva EU ampak tudi za pomoč iz nacionalnih proračunov. Za območja, ki zaostajajo v razvoju so te omejitve manjše. Zanje veljajo pravila dodeljevanja t.i. regionalnih državnih pomoči (praviloma za začetne investicije, izjemoma pa tudi za operativno pomoč podjetjem). Maksimalna dovoljena intenzivnost pomoči je določena s t.i. regionalno karto. Za obdobje 2007-2013 se bo intenzivnost pomoči določala na ravni regij NUTS 2. Zaradi dosežene ravni razvitosti bo Slovenija po vsej verjetnosti v naslednji finančni perspektivi presegla mejo 75% razvitosti razširjene EU-25. Država kot celota bo tako izgubila najugodnejši status in najvišje dovoljene meje pomoči se bodo znižale. Izguba najugodnejšega statusa bi za Slovenijo oziroma posamezne teritorialne enote NUTS 2 imela za posledico tudi prepoved dodeljevanja t.i. operativnih državnih pomoči, npr. v okviru sheme »Subvencije avtobusnim linijskim prevoznikom« ter nižanje regionalnih dodatkov v horizontalnih shemah kot npr. »Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2002-2006«, »Program spodbujanja razvoja Posočja 2002-2006«, »Pomurska garancijska shema«, »Program razvojnega prestrukturiranja Zasavske regije«,... Tudi zaradi tega bi bilo načeloma ugodneje, da bi bila Slovenija razdeljena na tri teritorialne enote, ki bi z ekonomskim razvojem postopoma prehajale iz ugodnejših statusov v manj ugodne.

K 8. členu

Člen določa, da vlada zagotovi podatke državne statistike na ravni razvojnih regij in kohezijskih regij, ki so potrebni za izvajanje zakona.

K 9. členu

Glede na veljavni zakon je dopolnjen seznam dokumentov na katerih temelji vodenje regionalne politike in sicer s Strategijo razvoja Slovenije, Strategijo prostorskega razvoja Slovenije, Državnim razvojnim programom, programskimi dokumenti za vključitev Slovenije v kohezijsko politiko EU in območnimi razvojnimi programi. S tem je bolj poudarjena vpetost regionalne politike v širšo ekonomsko politiko države in regionalno politiko EU.

K 10. členu

Strategija regionalnega razvoja Slovenije določi:

- nabor prednostnih območij in posebnih ukrepov regionalne politike,
- način vključevanja regionalnih razvojnih programov v programske dokumente za EU in
- regionalno specifične cilje ter usmeritve ministrstev pri dodeljevanju posrednih regionalnih spodbud.

Veljavni zakon je določal poročanje vladi in državnemu zboru o izvajanju regionalne politike oziroma zakona in SRRS z letno periodo kar se v predlogu zakona nadomešča s členom, ki določa, da Vlada poroča Državnemu zboru o uresničevanju zakona in strategije regionalnega razvoja Slovenije na sredini in na koncu programskega obdobja. Takšna predlagana ureditev je skladna z načeli nadzora pri izvajanju programov v EU, ki jih bomo morali tudi v Sloveniji uveljaviti po pristopu k EU. Na sredini programskega obdobja se naredi t.i. vmesna evalvacija programa, ki služi morebitnim korektivnim ukrepom in na koncu obdobja končna evalvacija programa, ki služi kot podlaga za pripravo novega programa.

Poročilo o uresničevanju zakona in strategije, ki ga je vlada doslej pošiljala v parlament, vsebuje statistične podatke o stanju v regionalnem razvoju in morebitne predloge institucionalnih sprememb. Glede na običajen zamik med ukrepi regionalne politike in izkazom učinkov le-teh v statističnih podatkih ter na dejstvo, da se institucionalne spremembe ne predlagajo vsako leto, tudi s tega vidika zadošča poročanje državnemu zboru na sredini in na koncu programskega obdobja.

K 11. členu

Strategija regionalnega razvoja Slovenije in regionalni razvojni programi so osnova za določanje državnih razvojnih prioritet, glavnih programov in podprogramov državnega razvojnega programa in programskih dokumentov za EU ter določanje obsega sredstev, ki se namenjajo za njihovo realizacijo.

DRP RS 2001-2006 je Vlada sprejela decembra 2001 in je predstavljal strateško podlago za pogajanja z EU v okviru 21. delovne skupine in tudi za pripravo Enotnega programskega dokumenta RS 2004-2006. Čeprav ima DRP zakonsko vlogo v sistemu razvojnega načrtovanja v Sloveniji, pa se v realnem življenju še ni uveljavil kot operativni dokument. Preveč je bila poudarjena njegova evropska vloga in premalo je bil viden kot dokument usmerjanja razvoja države (izvedba strategije razvoja Slovenije).

DRP je opredeljen z zakonom o javnih finančah in njegovo določanje ni predmet predloga zakona. Le-ta ureja le razmerja DRP do regionalnih razvojnih programov.

Predlog zakona določa, da v fazi priprave DRP ter v fazi njegovega izvajanja v okviru priprave državnega proračuna vlada določi programe, ki vsebujejo regionalne spodbude in pomenijo sofinanciranje regionalnih razvojnih programov. Na predlog ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj določi vlada na podlagi regijsko specifičnih ciljev, indikativno alokacijo regionalnih spodbud po posameznih letih programskega obdobja po razvojnih regijah. Državni razvojni program predstavlja dogovor med regijami in državo o regionalnem razvoju.

K 12. členu

V skladu z veljavnim zakonom se z regionalnim razvojnim programom (RRP), na podlagi analize stanja in gibanj ter sektorskih razvojnih programov (okolja, kmetijstva, gozdarstva, prometa, itd...), uskladijo razvojna predvidevanja in naloge države in občin na področju gospodarskega, socialnega, prostorskega in okoljskega ter kulturnega razvoja v regiji. RRP vsebuje strateški in izvedbeni del in se pripravi za območje več občin ene ali več statističnih regij.

Ker so praktično vsi RRP prve generacije že bili pripravljeni, je možno podati oceno skupnih značilnosti. Te so predvsem:

- Kljub metodologiji predpisani v podzakonskih aktih, se v posameznih RRP pojavlja neenotna opredelitev področij programov (temeljnih področjih, programov, projektov), ki otežuje analizo njihove ustreznosti z vidika državnih razvojnih dokumentov. Tudi čas trajanja RRP je neenotno opredeljen.
- Pripravljeni RRP so optimistični, saj vrednost predvidenih programov bistveno presega realne možnosti za njihovo financiranje. Tudi viri financiranja so zelo različni in pogosto temeljijo na nerealnih predpostavkah.
- Sistem izvajanja, predvsem pa spremljanja in vrednotenja RRP v večini dokumentov ni ustrezno razdelan.

V predlogu zakona smo zato skušali izostriti formulacije in odpraviti nejasnosti, ki so v praksi povzročale različnost pristopov po regijah. Predlog zakona določa, da se RRP pripravljajo ob upoštevanju območnih razvojnih programov, ki obstajajo ali se pripravljajo na območju razvojne regije. Regionalni razvojni programi obmejnih regij vključujejo programe čezmejnega sodelovanja, s posebnim poudarkom na programih povezovanja in razvoja slovenske manjšine v zamejstvu. Regionalni razvojni programi, ki segajo na območja avtohtonih narodnih skupnosti in romske skupnosti, vključujejo programe razvoja avtohtonih narodnih skupnosti in romske skupnosti.

Sprememba je tudi v tem, da RRP zdaj sprejemajo sveti regije (prej sveti občin v statistični regiji) s čemer je bistveno poenostavljen postopek sprejemanja.

K 13., 14., 15. in 16. členu

Sklep o pripravi območnega razvojnega programa lahko sprejme območno razvojno partnerstvo Dana je torej možnost, da se za ožje območje znotraj razvojne regije ali čez njeno mejo pripravlja območni razvojni program, ne pa tudi obveza. Območni razvojni program je sestavni del regionalnega razvojnega programa, s čemer je zagotovljen učinkovit sistemski pristop kot tudi, da se izvedbeni projekti ne »izgubijo« v regionalnem razvojnem programu.

Regionalni in območni razvojni program se uresničujeta preko izvedbenih načrtov v okviru regionalnih razvojnih programov. Na ta način je vzpostavljen enoten pristop pri odločanju o posameznih projektih. Odločitev o projektih, ki se dejansko financirajo je ena sama in se sprejme v proračunski razpravi o državnem in občinskih proračunih. Praviloma mora biti izvedbeni načrt pripravljen za tri leta in najmanj eno leto pred pričetkom prvega proračunskega leta, na katerega se nanaša

Predlog zakona rešuje tudi vprašanje priprave območnega razvojnega programa v primeru varstvenih območij. Določa, da se v teh primerih usklajeno pripravi regionalna zasnova prostorskega razvoja in da se v oba dokumenta smiselno vključi načrt upravljanja zavarovanega območja. Potrebno strokovno, tehnično in administrativno pomoč pri pripravi in izvajanju območnega razvojnega programa in regionalne zasnove prostorskega razvoja za območje na katerem je uveljavljen poseben varstveni režim, nudi državna javna institucija ali zasebna institucija z javnim pooblastilom, ki izvaja varstvene naloge na območju. Tudi v načrtih upravljanja varstvenega območja mora ta institucija zagotavljati povezovanje varstvenih in razvojnih vsebin.

K 17. členu

Predlog zakona vzpostavlja povezave s sistemom prostorskega planiranja. Za razvojne regije se izdelata regionalna zasnova prostorskega razvoja po postopku, predvidenem v zakonu o urejanju prostora. Regionalni razvojni programi, območni razvojni programi in izvedbeni načrti regionalnih razvojnih programov ter strateški in izvedbeni prostorski akti morajo biti usklajeni.

K 18. členu

Predlaga se dodaten člen, ki opredeljuje naloge ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj na državni ravni. V sedanji organizacijski strukturi vlade opravlja te naloge Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR), predlog zakona pa uvaja ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj.

Najprej bi ta rešitev bila ustrezna z vidika čistosti sistema državne uprave. Pomenila bi razrešitev številnih praktičnih problemov s katerimi se zdaj sooča SVLR zaradi statusa vladne službe. Po vsebini dela pri SVLR namreč dejansko gre za ministrstvo in ne za vladno službo. Dve ključni področji dela (regionalni razvoj in lokalna samouprava) sta pred ustanovitvijo službe že bili samostojna »direktorata«. Na obeh navedenih področjih obstaja razvejana zakonodaja in potreba po regulatornih ukrepih, ki jih običajno izvajajo ministrstva. Dejstvo je tudi, da minister brez listnice za lokalno samoupravo in regionalno politiko ima listnico (okoli 12 milijard sit letno), da sta Javna agencija RS za regionalni razvoj in Javni sklad RS za regionalni razvoj »nenaravno« pripeti instituciji na SVLR in da zaradi tega nastajajo številni problemi pri izvajanju državnega proračuna. Obstaja problem vodenja pritožbenih postopkov na drugi stopnji in problem izvajanja javnofinančnih predpisov. Proračunske postavke Službe se dejansko izvajajo v javni agenciji in javnem skladu pri čemer pa se, zaradi javnofinančnih predpisov, ni mogoče izogniti zapletenim pogodbenim odnosom in iz njih izhajajočih neracionalnih dvojnih finančnih kontrol. Nadgradnja SVLR v Ministrstvo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj bi bila pravi odgovor vlade na našete praktične probleme, ki jih v zadnjih dveh letih obstoja Službe Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj ni bilo mogoče razrešiti. Obstoječe pravno stanje je bilo spoznano za

neprimerno in negospodarno tudi s strani Računskega sodišča, ki v SVLR izvaja tovrsten pregled.

Koncept Ministrstva za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je primerljiv s portugalskim v letih 1987 - 2002. Razmere na Portugalskem so bile v tem času podobne kot v Sloveniji, ne le glede stopnje gospodarske razvitosti in potrebe po učinkoviti vključitvi Portugalske v delovanje strukturnih skladov in kohezijskega sklada EU ampak tudi glede regionalizacije. Portugalska je v tem času izvajala politično decentralizacijo, vendar neuspešno (propadel referendum). Tudi tam so se soočali z razvojnimi regijami, brez političnih pristojnosti, ki so predvsem delovale v kontekstu razvojne politike EU. Regije so imele svoje regionalne razvojne programe, ki so jih tudi samostojno upravljale. Leta 1987 je bilo na Portugalskem prvič oblikovano Ministrstvo za planiranje in teritorialno organizacijo (portugalsko: *Ministro do Planeamento e Administracao do Territorio*; angleško: *Ministry of Planning and Territory Administration*). Pred letom 1987 je bilo področje razvoja vključeno v Ministrstvo za finance in plan (portugalsko: *Ministro das Financas e Plano*). Ministrstvo za planiranje in teritorialno organizacijo se je obdržalo tudi v novih vladah leta 1991 in leta 1995. V letu 1999 se je razdelilo v dve samostojni ministrstvi (Ministrstvo za planiranje in Ministrstvo za teritorialno organizacijo). Ureditev je veljala vse do leta 2002, torej 15 let. Že navedeno kaže, da je rešitev bila učinkovita.

SVLR že ima kabinet ministra, skupne podporne službe in je že usposobljena za opravljanje nalog, ki naj bi jih opravljal novo ministrstvo.

K 19. členu

Že v veljavnem zakonu je določen svet za strukturno politiko kot usklajevalni organ vlade, ki je odgovoren za usklajenost predlogov dokumentov za izvajanje regionalne politike ter za usklajevanje državnih spodbud za skladni regionalni razvoj in sredstev strukturnih in kohezijskega sklada EU.

Člani sveta so ministri, ki dodeljujejo regionalne spodbude. Svet vodi minister, pristojen za regionalni razvoj. Administrativno in tehnično podporo svetu zagotavlja ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj.

Podrobnejše pogoje za sestavo, organizacijo in opravljanje nalog sveta predpiše vlada.

K 20. členu

V veljavnem zakonu je bila agencija za regionalni razvoj (ARR) predvidena kot ključna institucija s področja spodbujanja regionalnega razvoja na državni ravni. Njena vsebina dela se je prilagajala novim nalogam. V preteklih letih se je dejavnost agencije delila na izvajanje programov za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja in strokovno analitične ter usklajevalne naloge pri izvajanju kohezijske politike EU. Predvsem slednje so vse bolj pridobivale na pomenu in obsegu in tako je bila v pristopnih pogajanjih z EU sprejeta odločitev, da se pristojnost za pripravo in usklajevanje državnega razvojnega programa, enotnega programskega dokumenta in programskega dopolnila k enotnem programskem dokumentu v celoti prenese na novo ustanovljeno vladno službo. Le-ta je prevzela tudi del kadrov ARR.

Z ustanovitvijo službe so bile potrebne spremembe v vsebini dela ARR. S spremembami in dopolnitvami zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (2003) je bila uveljavljena rešitev, ki je iz ožjega sistema državne uprave izločila ARR in jo preoblikovala v javno agencijo. Takšen njen status naj bi omogočil večji vpliv socialnih in teritorialnih partnerjev na delovanje ARR ter približali delo agencije potrebam regij.

Obseg nalog javne agencije je v vzponu kljub temu, da so bile določene naloge prenesene na vladno službo. Njena vloga se bo krepila predvsem pri:

- izvajanju nacionalne regionalne politike preko programskega financiranja izvedbenih delov regionalnih razvojnih programov,
- izvajanju programov socialno ekonomske kohezije in čezmejnega sodelovanja Phare,
- izvajanju nalog s področja usklajevanja pobude Interreg v Republiki Sloveniji,
- razvoju informacijskega sistema za spremljanje in vrednotenje razvojnih politik,
- prevzemu novih nalog s področja izvajanja Evropskega sklada za regionalni razvoj v Republiki Sloveniji.

Z letom 2003 je ARR prevzela v izvajanje vse programske proračunske postavke SVLR s področja regionalnega razvoja. S tem je bil opravljen tisti del reforme regionalne politike, ki je predvideval izločitev izvedbenih nalog regionalne politike (objava javnih razpisov, izvedba javnih naročil, sklepanje pogodb, odobravanje in izplačilo finančnih zahtevkov, strokovni del priprave in usklajevanja programov) iz pristojnega ministrstva v za tovrstna dela usposobljeno specializirano agencijo. Izločitev ARR iz okvira državne uprave v status javne agencije pa je povzročila vrsto težav pri izvajanju finančnega načrta SVLR (glej obrazložitev k členu 18). Mnenje računskega sodišča o neracionalni organiziranosti pa je le eden od razlogov za predlagano ponovno spremembo pravnega statusa ARR v organ v sestavi ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj.

Slovenija bo morala vzpostaviti implementacijske strukture za izvajanje kohezijske politike EU v obdobju naslednje finančne perspektive. Obstoječe rešitve, ki so uveljavljene za obdobje 2004-2006, bo potrebno prilagoditi novemu stanju in prilagojene strukture tudi v celoti usposobiti do začetka izvajanja programskih dokumentov v okviru nove finančne perspektive 2007-2013. Novi predpisi EU s področja kohezijske politike predvidevajo predhodno akreditacijo vseh implementacijskih struktur pred začetkom izvajanja programov. To praktično pomeni, da bodo morale biti nove strukture vzpostavljene in usposobljene za delovanje že do sredine leta 2006. ARR je predvidena za izvajanje Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), kar je z vidika pristojnosti mogoče učinkovito opravljati le znotraj sistema ožje državne uprave. V primeru, da pride do členitve Slovenije na teritorialne enote NUTS 2, bodo sedanje regionalne pisarne ARR morale samostojno prevzeti naloge organov upravljanja ESRR na ravni NUTS 2.

Dodatno je potrebno ARR usposobiti kot organ upravljanja vseh programov v okviru cilja »Evropsko teritorialno sodelovanje«. V pogajanjih s sosednjimi državami partnerkami se Slovenija zavzema za oblikovanje bilateralnih programov čezmejnega sodelovanja. V naslednjem programskem obdobju se pričakuje oblikovanje naslednjih programov:

1. program čezmejnega sodelovanja na notranji meji med Slovenijo in Italijo,
2. program čezmejnega sodelovanja na notranji meji med Slovenijo in Avstrijo,
3. program čezmejnega sodelovanja na notranji meji med Slovenijo in Madžarsko,
4. program čezmejnega sodelovanja na zunanji meji med Slovenijo in Hrvaško.

V okviru zgoraj navedenih programov Cilja 3 – Evropsko teritorialno sodelovanje, Republika Slovenija zastopa stališče, da so organi upravljanja vzpostavljeni na ozemlju Republike Slovenije. Poleg omenjenih programov bo Slovenija sodelovala tudi v programu čezmejnega sodelovanja Jadranska pobuda, ki poteka na ozemlju Italije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne Gore ter Albanije. Slovenija v ta program prispeva določena finančna sredstva, ki bodo omogočala sodelovanje pri izvedbi programa v naslednji finančni perspektivi.

Glede na to, da se spreminja vsebina transnacionalnih razvojnih programov tako v smeri investicijskih projektov na področju prometnih in telekomunikacijskih povezav kot tudi ustvarjanja znastvenih in tehnoloških mrež, je racionalno vzpostaviti implementacijsko strukturo za celoten cilj »evropsko teritorialno sodelovanje« na enem mestu; to je v ARR.

ARR bo potrebno akreditirati pri Evropski komisiji na podoben način kot je bilo to potrebno storiti z Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP). Pri tem obstaja določena analogija z ARR. Tudi AKTRP je organ v sestavi pristojnega ministrstva. Status javne agencije ni primeren za izvajanje tovrstnih nalog.

K 21, 22. in 23. členu

V skladu z veljavnim zakonom je Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja finančna organizacija, ki je namenjena za trajnejše doseganje javnih ciljev na področju regionalne politike. Pri tem sklad zbira in dodeljuje sredstva za regionalno strukturno politiko. Regionalne spodbude javni sklad dodeljuje na osnovi letnih finančnih in poslovnih načrtov, ki jih potrjuje vlada. Spodbude dodeljuje v obliki subvencij, ugodnih posojil, poroštev, kapitalskih vložkov in prenosa državnega premoženja v upravljanje drugim državnim skladom, z namenom vlaganja tega premoženja v regionalne razvojne projekte.

Predlog zakona predvideva spremembo imena v Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja. Uporabili smo modernejši termin »razvoj podeželja«, ki se običajno uporablja v okviru kmetijske politike oziroma politike razvoja podeželja.

Ker bo zaradi prenehanja priliva kupnin iz lastninskega preoblikovanja podjetij izgubil ključni finančni vir, se bo javni sklad specializiral v pridobivanje drugih finančnih virov. Tako bo v novih pogojih usmerjal kreditna sredstva evropskih finančnih institucij (predvsem Evropske investicijske banke in Banke sveta Evrope) v regionalne razvojne projekte.

Prehod na programski način izvajanja regionalne politike pomeni spremembo načina delovanja tudi za javni sklad. Dodeljevanje posojil, za kar se je javni sklad specializiral v preteklih letih, bo moral nadgraditi z novimi znanji in storitvami s področja projektnega financiranja. Pri tem naj bi javni sklad s kreditnimi sredstvi (razvojno projektne financiranje) spremljal regionalno politiko pri dodeljevanju nepovratnih regionalnih spodbud.

V okviru sklada naj bi se oblikovala tehnična enota za projektne financiranje, ki je nova enota in naj bi opravljala naloge promocije uporabe finančnih tehnik pri projektih z udeležbi zasebnega kapitala na državni in lokalni ravni, oblikovanja standardnih modelov pravnih listin in strokovne podpore državni upravi pri izdaji ustreznih predpisov ter druge naloge pri implementaciji projektnega financiranja.

K 24. členu

Med nosilci regionalne politike predlog zakona opredeljuje svet regije. Svet regije je organ odločanja zveze občin, ki jo na ravni razvojne regije ustanovijo občine in mestne občine v razvojni regiji. Naloge zveze so:

- sprejem regionalnega razvojnega programa,
- potrjevanje izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa,
- potrjevanje kriterijev za pripravo seznama prioriternih regionalnih razvojnih projektov,
- imenovanje predstavnikov občin in mestnih občin v regionalnem razvojnem svetu,
- imenovanje predstavnikov v razvojni svet kohezijske regije,
- določanje organiziranosti institucij na ravni razvojne regije ter ustanovitev in izvrševanje upravljaljskih pravic v pravni osebi, ki izvaja naloge regionalne razvojne agencije,
- sklenitev pogodbe o financiranju delovanja regionalnih institucij med občinami in z drugimi partnerji na ravni razvojne regije,
- nadzor nad delom regionalne razvojne agencije,
- predstavljanje razvojne regije in sodelovanje z regijami drugih držav.

Svet regije je sestavljen skladno s sprejetim statutom in določbami zakona o lokalni samoupravi, ki se nanašajo na svet zveze občin. Tudi za ustanovitev in delovanje zveze občin se uporabljajo določbe zakona, ki ureja lokalno samoupravo.

Če občine in mestne občine ne ustanovijo zveze, lahko neposredno ustanovijo svet regije, ki ga sestavljajo župani občin in mestnih občin v regiji. Župana lahko na seji sveta regije nadomešča pisno pooblaščen namestnik.

Z ustanovitvijo zveze občin v razvojni regiji bo poenostavljen postopek sprejemanja regionalnega razvojnega programa, ki so ga doslej sprejemali posamezni sveti občin. Zakon daje možnost, da v razvojnih regijah občine uveljavijo rešitve po meri konkretnih razmer.

K 25., 26. in 27. členu

Med nosilce regionalne politike s temi členu dodajamo regionalne razvojne svete, ki naj bi nadomestili sedanje programske odbore za pripravo regionalnih razvojnih programov. Iz Poročil o regionalnem razvoju izhaja, da je potrebno v obdobju do oblikovanja pokrajin okrepiti institucije regionalnega razvoja predvsem na regionalni ravni. Med organi, katerih vloga ni dovolj razjasnjena poročila navajajo prav programske odbore regij, ki so odgovorni za vsebinsko usmerjanje RRP in uresničevanje načela partnerstva. Programski odbori regij v veljavnem zakonu nimajo pokritja. Njihova vloga je opredeljena le v podzakonskih aktih.

Poročila ugotavljajo, da se sestava programskih odborov regij od regije do regije razlikuje, glede na število lokalnih skupnosti v regiji ter izražen interes zasebne sfere. Povprečni programski odbor regije šteje 47 članov. V njem ima večino javni interes (država in lokalne skupnosti skupaj 54%). Gospodarske družbe so zastopane z 19%.

Tabela: Sestava sedanjih programskih odborov regij

REGIJA	št. preb. v tisočih	št. članov	% članov države*	% članov lok.skupnosti	% članov gosp. družb	% drugih članov
Osrednjeslovenska	488	47	17	49	13	21
Podravska	310	111	9	34	16	41
Savinjska	253	75	11	44	12	33
Gorenjska	195	33	27	46	6	21
JV Slovenija	136	33	15	49	21	15
Pomurska	120	50	12	40	14	34
Goriška	118	47	15	38	19	28
Obalno-kraška	102	43	12	26	32	30
Koroška	73	23	26	52	13	9
Spodnjeposavska	68	39	15	13	26	46
Notranjsko-kraška	50	31	26	35	23	16
Zasavska	45	29	14	21	38	27
POVPREČJE	166	47	16,6	37,3	19,4	26,8

* predstavniki ministrstev, Univerze v LJ, Univerze v MB, poslanci DZ, predstavniki ZRSZ

Tabela: Sestava programskih odborov regij

	Povprečno	Najmanj (regija)	Največ (regija)
Število članov	47	31 Notranjsko-kraška	111 Podravska
Država (v %)	17	9 Podravje	27 Gorenjska
Lokalne skupnosti (v %)	37	13 Spodnje posavska	52 Koroška
Gospodarske družbe (v %)	19	6 Gorenjska	38 Zasavje
Država + l. skupnosti (v %)	54	28 Spodnje posavska	78 Koroška

V predlogu zakona je regionalni razvojni svet opredeljen kot usklajevalno telo za izvajanje regionalne politike na ravni razvojne regije, ki ga sestavljajo predstavniki partnerjev na ravni razvojne regije in sicer: zveze občin ali občin, združenj gospodarstva na ravni regije in drugih organiziranih partnerjev na območju razvojne regije.

Postopek oblikovanja regionalnega razvojnega sveta vodi regionalna razvojna agencija, ki je na dan uveljavitve tega zakona vpisana v evidenco regionalnih razvojnih agencij pri ARR.

Naloge regionalnega razvojnega sveta so:

- sprejemanje sklepov o pripravi regionalnega razvojnega programa ter drugih odločitev v postopku njegove priprave,
- priprava predloga izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa,
- spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega programa,
- imenovanje predstavnikov v razvojni svet kohezijske regije,
- sodelovanje v programskih svetih za pripravo regionalnih zasnov prostorskega razvoja na območju razvojne regije,
- imenovanje vodij odborov sveta,
- sprejem pravil svojega delovanja,
- obravnava drugih zadev regionalnega pomena.
- odločanje o drugih zadevah skupnega regionalnega pomena.

Glede na različno število prebivalcev v regijah je smiselno, da imajo tudi regionalni razvojni sveti različno število članov. Predlog zakona predvideva poenotenje deležev med predstavniki zasebnih in javnih interesov, ter znotraj teh, lokalnih in državnih interesov. Število članov sveta šteje v razvojni regiji se določi z ustanovitvenim aktom. Beseda »praviloma« daje možnost tudi za drugačno ureditev v primerih, ko je to upravičeno oziroma nujno. Do takšnih primerov lahko pride, če v razvojni regiji ne bo oblikovana zveza občin in bodo občine neposredno delegirale svoje predstavnike v regionalni razvojni svet. Tudi v teh primerih pa naj bi bilo zagotovljeno z zakonom predvideno številčno razmerje med partnerji v regionalnem razvojnem svetu.

Člani regionalnega razvojnega sveta so predstavniki zvez občin ali občin (dve petini mandatov), predstavniki združenj gospodarstva (vključno kmetijstva in gozdarstva) na ravni razvojne regije (dve petini mandatov), predstavniki sindikatov in organizacij civilne družbe na regionalni ravni (ena petina mandatov) ter predsednik partnerskega sveta za človeške vire na regionalni ravni in predstavnik upravljalcev zavarovanih območij narave. V svet Notranjsko-obalno-kraške razvojne regije se dodatno vključi en predstavnik italijanske narodne skupnosti. V svet Pomurske razvojne regije se dodatno vključita en predstavnik madžarske narodne skupnosti in en predstavnik romske skupnosti. V svete Dolenjske razvojne regije, Posavske razvojne regije in Osrednjeslovenske razvojne regije se dodatno vključi po en predstavnik romske skupnosti.

Na seje sveta so stalno vabljeni tudi predstavniki ministrstev, ki sodelujejo pri izvedbi regionalnega razvojnega programa in predstavnik ARR. Predstavniki države torej niso člani sveta ampak se na seje vabijo kot opazovalci s pravico razpravljanja, ne pa tudi glasovanja. Uporabljena je rešitev, ki jo uporablja Evropska komisija pri delovanju nadzornih odborov razvojnih programov v državah članicah. Tako kot se države članice pogajajo z EU za svoje razvojne programe naj bi se v bodoče tudi v Sloveniji regionalni razvojni sveti pogajali za proračunska sredstva z državo in občinami. Odločitev o konkretnem sofinanciranju izvedbenih načrtov naj bi bila dosežena v okviru proračunske razprave.

Preko predstavnika upravljalcev zavarovanih območij narave je v regionalnem razvojnem svetu zastopan interes varstva narave. V tem primeru sicer gre za državnega uradnika, ki pa v svetu ne zastopa interesa ministrstva ampak interes varovanja narave.

Predstavnike zveze občin ali občin v regionalni razvojni svet imenuje svet regije oziroma občinski sveti izmed izvoljenih občinskih funkcionarjev v skladu s svojimi pravili. Gospodarstvo (vključno kmetijstvo in gozdarstvo), sindikati in interesne skupine imenujejo predstavnike v svetu, skladno s svojimi pravili. Omejitev na člane občinskih svetov je določena, ker se računa, da bodo v perspektivi regionalni razvojni sveti oziroma njihova združenja na ravni kohezijskih regij samostojno usmerjala tudi sredstva strukturnih skladov EU, kjer je eden od pogojev ta, da so v takšnih telesih zastopani izvoljeni predstavniki s političnim mandatom.

Mandat sveta je vezan na programsko obdobje za katerega se pripravljajo državni razvojni program in regionalni razvojni programi. Postopek imenovanja novih članov sveta se prične dve leti pred iztekom programskega obdobja in zaključi najkasneje v 6 mesecih. Na ta način je zagotovljeno, da v na začetku mandata regionalni razvojni svet sprejme regionalni razvojni program in končno evalvacijo prejšnjega RRP. Na koncu mandata obravnava in sprejme vmesno evalvacijo RRP in po potrebi RRP dopolni ter prične pripravljati nov RRP.

K 28. členu

Regionalni razvojni svet ima odbore za človeške vire, infrastrukturo, okolje in prostor, gospodarstvo in razvoj podeželja. Odbore regionalnega razvojnega sveta, ki jih vodijo vodje odborov sodelujejo pri pripravi regionalnega razvojnega programa in pripravljajo izvedbene načrte regionalnega razvojnega programa.

Člani odborov regionalnega razvojnega sveta so uslužbenci regionalne razvojne agencije, občin, območne enote Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, območne zbornice Gospodarske zbornice Slovenije, območne ga Kmetijsko gozdarskega zavoda v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, regionalnega zavoda za zdravstveno varstvo, upravljavcev zavarovanih območij narave in drugih izpostav ministrstev oziroma javnih institucij, ki delujejo na regionalni ravni in izrazijo interes za sodelovanje v regionalnem razvojnem odboru.

Odbor regionalnega razvojnega sveta za človeške vire je partnerski svet za človeške vire, ki ga sestavljajo predstavniki območne enote Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, delodajalcev, sindikatov, regionalne razvojne agencije, lokalnih skupnosti, zavodov za šolstvo, zavodov za zdravstveno varstvo in drugih strokovnih institucij. Odbor regionalnega razvojnega sveta za človeške vire izmenično vodi direktor Območne enote Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in območne enote Zavoda RS za šolstvo. Strokovno tehnično in finančno podporo pri delovanju partnerskega sveta za človeške vire zagotavljata Območna enota Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in Območna enota Zavoda Republike Slovenije za šolstvo v sodelovanju z regionalno razvojno agencijo.

K 29. členu

Polovico sredstev za opravljanje nalog na regionalni ravni, ki so v javnem interesu, zagotavlja državni proračun kot regionalno spodbudo. Sredstva se zagotavljajo v obliki transferja sredstev na podlagi pogodbe, ki jo skleneta ministrstvo in zveza občin na ravni razvojne regije oziroma regionalna razvojna agencija, če zveza občin ni ustanovljena. Pogoji za sklenitev pogodbe je, da občine in drugi partnerji na ravni razvojne regije sklenejo pogodbo o zagotavljanju druge polovice sredstev za opravljanje nalog, ki so v javnem interesu. Sredstva državnega proračuna za izvajanje nalog na regionalni ravni, ki so v javnem interesu se zagotavljajo v okviru izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa na podlagi dejanskega obsega programa. Višino sredstev določi ministrstvo. Pri tem upošteva normative, ki veljajo v javnem sektorju. Sredstva državnega proračuna se zbirajo na računu zveze občin oziroma regionalne razvojne agencije, če zveza občin na ravni razvojne regije ni ustanovljena.

K 30. in 31. členu

RRA se, v skladu z veljavnim zakonom, oblikujejo za območja razvojnih regij in opravlja t.i. naloge v javnem interesu za regije. Proces oblikovanja mreže RRA se je zaključil že v letu 2001. RRA, ki so večinoma nastale iz že obstoječih institucij (mreža regijskih podjetniških centrov), so v pretežni meri zasebne, vendar neprofitne gospodarske družbe, ki se pretežno financirajo s projekti. Pogoji za vpis RRA v evidenco, ki jo vodi ARR, je njihov neprofitni status in izpolnjevanje zahtevanih pogojev glede kadrovskih, prostorskih kapacitet in strokovne usposobljenosti.

V realnosti se RRA srečujejo s številnimi težavami. Sicer so bile vzpostavljene v vseh 12 statističnih regijah vendar pa so v veliki večini regij kadrovsko šibko zasedene, z večinoma neurejenimi sistemskimi viri financiranja in dejansko nezmožne opravljati vse predpisane naloge. V praksi se od njih pogosto zmotno pričakuje, da bodo določale regionalne razvojne prioritete in odločale o tem, kateri projekti naj bi bili financirani. Dopolnjeni zakon to vlogo določa svetom regije tako, da naj bi bile RRA v bodoče tudi s tega vidika razbremenjene interesnih pritiskov.

Za rešitev obstoječega položaja (nejasen status in financiranje) teorija in mednarodne primerjave ponujajo več možnih več rešitev:

- »Podržavljenje« RRA, z večinskim lastništvom države, kar bi pripeljalo do povečane vloge države in tudi povečanja stroškov države za njihovo delovanje. Razen tega bi prišlo do podvajanja javnih institucij, ker že obstaja Javna agencija RS za regionalni razvoj, ki pa je utemeljena v sistemu strukturnih instrumentov EU in je ni smiselno ukiniti.
- RRA naj še naprej delujejo zgolj na tržnem principu, kar pomeni njihovo konkurenčno nastopanje z drugimi razvojnimi institucijami na trgu za pridobitev različnih nalog na podlagi javnih naročil in projektne financiranja. Takšen pristop bi pripeljal do povečane vloge trga, stroški države za vzdrževanje mreže RRA pa se ne bi povečali. Regionalna politika bi imela še naprej težave z nadzorom državnih pomoči, ker gre pri RRA za zasebna podjetja, pri subvencioniranju katerih je treba spoštovati stroga pravila konkurence. Problem te rešitve, ki bi praktično pomenila nadaljevanje sedanjega stanja, je splošno nezadovoljstvo z le-tem. Poročilo o regionalnem razvoju 2003 ugotavlja, da so glede statusa in vloge RRA potrebne spremembe.
- Prenos nekaterih funkcij občin na RRA skupaj z zagotovitvijo finančnih virov, kar bi pripeljalo do povečane vloge lokalnih skupnosti. Ta rešitev bi bila v sedanjih razmerah težko izvedljiva saj se lokalne skupnosti, še posebej tiste, ki so finančno šibke, le stežka odločajo za združevanje nalog in finančnih virov. Ta rešitev je že zdaj možna vendar redko uporabljena.

Teorija priporoča, da je, glede na izbrano rešitev, potrebno prilagoditi pravno obliko (npr. javna agencija, javni zavod, d.o.o).

RRA so lahko zavodi ali neprofitne družbe z omejeno odgovornostjo. Ustanovijo jih zveze občin na ravni razvojne regije oziroma občine in mestne občine.

Predlog zakona tudi sicer prinaša rešitve, ki predstavljajo nadgradnjo sedanjega stanja. RRA je samostojna pravna oseba, ki mora zagotoviti opravljanje razvojnih nalog v regiji. RRA zagotavlja svetu regije in regionalnemu razvojnemu svetu strokovno, tehnično in administrativno podporo za delo. Poleg tega RRA opravlja tudi splošne, informativne, svetovalne in pospeševalne naloge pri spodbujanju razvoja in privabljanju novih investicij v razvojno regijo.

Naloge RRA, ki so v javnem interesu so:

- priprava regionalnega razvojnega programa,
- strokovne naloge pri usklajevanju regionalnega razvojnega programa z državnimi dokumenti razvojnega načrtovanja,
- priprava izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa in njegovo usklajevanje z državnim in občinskimi proračuni,

- spremljanje, poročanje in nadzor izvajanja regionalnih razvojnih programov in območnih razvojnih programov, vključno z izdelavo ocen vplivov na zdravje, okolje in enake možnosti,
- informiranje in svetovanje ter pomoč pri pripravi regionalnih projektov,
- usklajevanje dela lokalnih razvojnih organizacij in enot nacionalnih in regionalnih javnih institucij, ki sodelujejo pri pripravi in izvajanju regionalnega razvojnega programa,
- splošne, informativne, svetovalne in pospeševalne naloge pri spodbujanju razvoja regije,
- promocija razvojne regije in investicij v razvojni regiji,
- tehnična, strokovna in administrativna podpora delovanju zveze in sveta,
- sodelovanje pri pripravi Strategije regionalnega razvoja Slovenije in Državnega razvojnega programa,
- svetovanje in pomoč pri prijavi projektov na razpise za dodeljevanje regionalnih spodbud,
- administrativne, strokovne in tehnične naloge pri pripravi in izvedbi skupnih razvojnih projektov iz regionalnih razvojnih programov,
- izvajanje razpisov za projekte iz izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa,
- izvajanje regijske študentske, garancijske, mikro kreditne sheme, sheme za spodbujanje samozaposlovanja in zaposlovanja in drugih regijskih finančnih shem,
- izgradnja in upravljanje regijskih poslovnih con in pripadajoče razvojne infrastrukture,
- organiziranje in koordinacija drugih nalog s področja regionalne politike.

Poleg nalog, ki so v javnem interesu lahko RRA opravlja tudi storitve na trgu in na tej osnovi pridobiva sredstva, če te dejavnosti niso v konkurenčnem neskladju z nalogami, ki so v javnem interesu in če ne ovirajo njihovega izvajanja. Nadzor izvaja ARR. V kolikor ARR ugotovi kršitev izbriše RRA iz evidence. S tem se želi zagotoviti pridobivanje sredstev in krepitev RRA tudi na drugih, tržnih osnovah, razvijati njen občutek za trg in preprečiti njeno birokratiziranje.

K 32. členu

32. člen opredeljuje območno razvojno partnerstvo, ki se oblikuje s pogodbo med lokalnimi partnerji v kateri se določijo cilji, medsebojne pravice in dolžnosti partnerjev, način financiranja ter način priprave in izvedbe območnega razvojnega programa. Oblikovano območno razvojno partnerstvo je eden od pogojev, ki ga določa predlog zakona, kadar se začne s pripravo območnega razvojnega programa.

V preteklih letih so bila razvita lokalna partnerstva na številnih področjih (zaposlovanje, razvoj podeželja, podjetništvo,...).

Predlog zakona določa, da se naloge območnega razvojnega partnerstva, ki so v javnem interesu, se financirajo v okviru izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa.

K 33. členu

Država zagotavlja skladen regionalni razvoj z razvojem mreže regionalnih institucij, investicijami državnega pomena ter dodeljevanjem regionalnih spodbud.

K 34. do 37. členu

Poročilo o regionalnem razvoju 2003 ugotavlja, da ima obstoječi sistem, ki temelji na občini kot teritorialni enoti za ugotavljanje območij s posebnimi razvojnimi problemi številne pomanjkljivosti:

- Majhnost in nehomogenost osnovne teritorialne enote za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi. Osnovna enota za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi je občina. V Sloveniji imamo kar 193 občin, ki so si po svojem obsegu, številu prebivalstva in tudi drugih socio-ekonomskih kazalnikov zelo različne. Za primer naj navedemo le razlike v številu prebivalstva. Najmanjša občina je Hodoš in ima le 357 prebivalcev, največja – Ljubljana pa ima z 269.146 prebivalci skoraj 750 krat več prebivalcev. Zaradi velikega števila majhnih občin so slučajnostni vplivi pri posameznih kazalnikih zelo veliki, kar lahko v končni fazi pokaže nerealno sliko.
- Mejna vrednost merila za določitev območij s strukturnimi problemi (kmetijstvo) je neustrezna. Zaradi nizke vrednosti za Slovenijo in visokih razponov med občinami je v mejna vrednost tega kazalnika (20 odstotkov nad slovenskim povprečjem) prenizka. Delež delovno aktivnega prebivalstva zaposlenega v kmetijstvu od skupnega prebivalstva znaša v povprečju okoli 2.2%. Po občinah je situacija zelo različna in številčno sicer majhna odstopanja od tega povprečja se lahko v indeksu ravni kažejo kot zelo velika odstopanja. Končna posledica tega dejstva je, da zelo veliko občin izpolnjuje pogoje za omenjeno merilo, čeprav število delovno aktivnega prebivalstva v kmetijstvu od skupnega prebivalstva ni posebno velik in torej kmetijstvo v občini ni pomembna dejavnost. Regionalni razvoj je zato preveč podrejen kmetijski politiki, ki ima že sicer svoje ukrepe in sredstva namenjena pospeševanju razvoja podeželja.
- Prevečkrat se kot merilo za določitev območij s posebnimi problemi ponavlja indeks rasti prebivalstva, dvakrat pa se kot merilo upošteva »kmetijski kriterij«. Indeks rasti prebivalstva je v kombinaciji s kakšnim drugim kazalnikom uporabljen kar 3-krat (ekonomsko šibka območja, razvojno omejevana območja in razvojno omejevana obmejna območja), kar v končni fazi preveč poudarja pomen tega kazalnika. Tudi kmetijski kriterij je poudarjen dvakrat – preko merila za območja s strukturnimi problemi in merila za razvojno omejevana območja. Rezultat tega je, da so iste občine vključene v različne tipe območij s posebnimi razvojnimi problemi.
- Pojem razvojno omejevanih območij je zelo nejasen in tudi metodologija za določitev teh območij je sporna.

Ponovni izračun občin s posebnimi razvojnimi problemi na osnovi novejših podatkov kaže, da je ugotavljanje razvitosti na ravni občin s strokovnega vidika vprašljivo. Poleg tega je praksa iz preteklih let je polna pritožb posameznih občin, ki ugotavljajo vsebinske nesmisle pri posameznih kazalcih na ravni občin. Predlog zakona zaradi tega določa razvitost le še na ravni razvojne regije, ki je dovolj velika teritorialna enota in za katero so na voljo tudi potrebni statistični podatki. Bruto domači proizvod in stopnja brezposelnosti po mednarodno primerljivi metodi se za ožje teritorialne enote ne izračunavata.

Predlog zakona določa, da obseg regionalnih spodbud ne more biti manjši od 1,5 % bruto domačega proizvoda. V letnih proračunih naj bi se povečeval postopoma in dosegel 1,5% bruto domačega proizvoda v državnem proračunu za leto 2007. Predlog zakona nadalje določa, da tudi obseg posebnih ukrepov regionalne politike v državnem proračunu ne more biti manjši od 0,25% bruto domačega proizvoda. Podobno določilo je vseboval tudi veljavni zakon pri čemer pa je zdaj jasno določeno, da odstotek zajema t.i. regionalne spodbude, le-te

pa so definirane kot tista sredstva, ki jih državni proračun namenja za sofinanciranje konkretnih regionalnih projektov iz izvedbenih načrtov regionalnih razvojnih programov.

Poseben člen ureja dodeljevanje posebnih ukrepov regionalne politike, ki se namenjajo za vzpostavljanje decentralizirane razvojne funkcije države, razvoj regijskih instrumentov (regijski inkubator, regijski tehnološki park, regijske štipendijske sheme, regijske garancijske in druge finančne sheme) ter financiranje posebnih ukrepov v območjih, ki najbolj zaostajajo v razvoju oziroma se soočajo z velikimi strukturnimi problemi. Pri tem so mišljena območja znotraj razvojnih regij, ki se iz različnih razlogov lahko znajdejo v situaciji, da so potrebna posebne pozornosti regionalne politike. Posebni ukrepi in obseg sredstev iz tega naslova se določijo v finančnih načrtih ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj ter Javnega sklada Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja. S tem določilom je omogočena potrebna fleksibilnost regionalne politike, da tekoče reagira na nastale probleme.

Regionalne spodbude se dodeljujejo vsem razvojnim regijam, upoštevaje prioritete, izhajajoče iz njihovih regionalnih razvojnih programov. Proračunski uporabniki upoštevajo prednostna območja dodeljevanja spodbud pri pripravi svojih programov in v razpisnih merilih javnih razpisov. Pri programskem financiranju dodelijo prednostnim območjem ustrezno večji obseg sredstev oziroma pripravijo posebne ukrepe in sheme državnih pomoči za posamezna prednostna območja. Pri javnih razpisih določijo pri izboru dodatne točke projektom, ki prihajajo iz prednostnih območij.

Regionalne spodbude podjetjem, ki imajo značaj državnih pomoči, se dodeljujejo v skladu s predpisi, ki urejajo dodeljevanje državnih pomoči.

Regionalne spodbude, ki nimajo značaja državnih pomoči, se praviloma dodeljujejo na programski način za namene, opredeljene v regionalnih razvojnih programih na podlagi ciljev posameznih pristojnih ministrstev. Projekti morajo izkazati regionalni pomen in vpliv na ustvarjanje novih delovnih mest ali izboljšanje stanja okolja.

S sklepom vlade se na predlog ministra, pristojnega za regionalni razvoj za programsko obdobje Državnega razvojnega programa sprejme pregled regij, razvrščenih po stopnji razvitosti.

Na podlagi ciljev Državnega razvojnega programa in programskih dokumentov za EU, pripravijo sveti regij izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov. Vlada pri določitvi predloga proračuna neposrednih proračunskih uporabnikov, ki dodeljujejo regionalne spodbude, upošteva tudi izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov.

K 38. členu

Člen določa, da se lahko Premičnino in nepremičnino ter finančno premoženje v lasti države s sklepom vlade brezplačno prenese v last ali upravljanje samoupravnim lokalnim skupnostim z namenom vlaganja tega premoženja v razvojne programe. Vlada podrobneje določi te postopke. Doslej je bilo to vprašanje v celoti urejeno z vladno uredbo.

K 39. členu

V 39. členu je dan nastavek, da lahko pristojni minister predpiše shemo regionalnih državnih pomoči po zakonu o nadzoru nad državnimi pomočmi, ki jo trenutno sestavljata regionalna karta in pravilnik o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči.

K 40. do 77. členu

Povezovanju javnih in zasebnih sredstev je namenjeno posebno poglavje. Razvoja ni mogoče učinkovito spodbujati samo z javnimi sredstvi in še posebej ne v Sloveniji, ki se je s Strategijo gospodarskega razvoja Slovenije opredelila za koncept gospodarstvu prijaznega davčnega okolja z vzdržno ravniyo javnofinančnih obremenitev. Pritegnitev zasebnega sektorja je temeljno vodilo predloga zakona. Odraža se tako pri institucijah (regionalna razvojna zveza v kateri je gospodarstvo enakopraven partner) kot tudi pri spodbudah, kjer se tudi predvideva pomembna udeležba gospodarstva pri financiranju ključnih razvojnih projektov. S predlogom zakona vzpostavljamo pogoje za takšno sodelovanje gospodarstva, ki doslej niso bili zagotovljeni. S tem želimo povečati učinkovitost regionalnih razvojnih programov in regionalne politike.

Projektno financiranje je v primerjalnih ureditvah pojmovano kot tehnika povezovanja javnih in zasebnih sredstev, s katero je mogoče izpeljati, voditi in financirati kompleksne projekte praviloma z ustanovitvijo posebne pravne osebe t.im. projektne družbe. S projektnim financiranjem so v primerjalnih ureditvah realizirali številne projekte od izgradnje avtocest, mostov, muzejev, železnic, sistemov za ravnanje z odpadki ipd.

Pri projektnem financiranju obstajajo različne oblike zasebnih investicij v javno infrastrukturo tudi, če ni namenjena javni službi, ki jih običajno označujejo kot BOT in podobni projekti (Build-Operate-Transfer, Build-Own-Operate, Rehabilitate-Operate-Transfer in podobno).

Kljub temu, da v Republiki Sloveniji še ni sprejet sistemski zakon o koncesijah, se je pojem koncesije v slovenskem pravnem redu že dodobra uveljavil in vključuje tudi povezovanje javnih in zasebnih sredstev za izvajanje različnih projektov.

Zaradi pomanjkanja systemskega koncepta koncesij je prišlo do oblikovanja velikega števila precej različnih pravnih ureditev koncesij. V posebne pravne ureditve koncesij predlog zakona ne posega. Potreba po pospeševanju zasebnih vlaganj v različne projekte (vlaganja v objekte naravne in kulturne dediščine, idr.) je privedla do posebnih poglavij predloga zakona, ki naj bi enotno uredili postopek povezovanja javnih in zasebnih sredstev, če s posebnimi zakoni ni določena drugačna ureditev, ustanovil posebno tehnično enoto za projektno financiranje v okviru javnega sklada za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja ter opredelil spodbude, ki jih sklad dodeljuje za spodbujanje projektnega financiranja.

Pregled pravnih ureditev koncesijskih razmerij (koncesije za izvajanje dejavnosti in koncesije za uporabo, izkoriščanje ali drugo posebno pravico na naravnem viru, na javnem dobru ali stvareh v javni lasti) v slovenskem pravnem redu, v katere predlog zakona ne posega, kaže, da ta vprašanja niso urejena. Zlasti postopek podelitve koncesije je v teh zakonih precej nedorečen. Zakon o javnih naročilih (Ur. l. RS, št. 39/00, 102/00 in 30/01; v nadaljevanju: ZJN-1) je poskusil urediti nedorečenosti in pomanjkljivost postopka v 133. členu, kjer je za

podelitev koncesij predpisana smiselna uporaba nekaterih določb tega zakona (členov od 65. do 71.), hkrati pa ta člen vsebuje tudi nekatere določbe o rokih, o koncesionarjevi oddaji del svojim povezanim osebam in tretjim usposobljenim ponudnikom, ter o uporabi revizije. Nadalje tudi Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2003 in 2004 v 21.b členu dopušča zasebna vlaganja v javno infrastrukturo (objekti in omrežja, ki so opredeljeni kot javna infrastruktura na področju javnih služb ali javnih gospodarskih služb), razen v primerih ko za posamezna področja pogoje za podelitev koncesije uredi poseben zakon. Citirani člen določa obvezne sestavine pogodbe med neposrednim uporabnikom in zasebnim investitorjem, odkazuje na smiselno uporabo 133. člena ZJN-1 pri izboru zasebnega investitorja ter nalaga ministru, pristojnemu za finance, da predpiše podrobnejša navodila za izvedbo tega člena.

Namen postopkovnih določb predloga zakona, ki se nanašajo na projektno financiranje, ni posegati v obstoječo pravno ureditev koncesij in postopke podelitve koncesij, ampak ureditev postopka povezovanja javnih in zasebnih sredstev za izvajanje različnih projektov, ki jih drugi zakoni ne urejajo.

Namen vzpostavitve posebne tehnične enote v javnem skladu za regionalni razvoj in spodbujanje poseljenosti slovenskega podeželja je zagotoviti enoto, ki bo informirala, svetovala, organizirala usposabljanja ter spodbujala vse oblike projektnega financiranja. Navedeni sklad bo tudi dodeljeval spodbude za povezovanje javnih in zasebnih sredstev za izvajanje projektov s projektnim financiranjem.

K 78. do 87. členu

Gre za prehodne in končne določbe zakona.